

Wybrane dane finansowe dotyczące rocznego sprawozdania finansowego

Rachunek zysków i strat	w tys. zł		w tys. EUR	
	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynik z tytułu odsetek	31 563	29 242	7 337	6 853
Wynik z tytułu prowizji i opłat	693	178	161	42
Wynik na działalności operacyjnej	-43 081	3 438	-10 015	806
Strata / Zysk przed opodatkowaniem	-43 081	3 438	-10 015	806
Strata / Zysk za okres	-37 702	2 554	-8 764	599
Strata / Zysk na jedną akcję	-16,91	1,15	-3,93	0,27
Przepływy pieniężne	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	65 541	-208 117	15 236	-48 775
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	592	2 032	138	476
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-89 079	211 925	-20 707	49 667
Przepływy pieniężne netto, razem	-22 946	5 840	-5 333	1 368
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Aktywa razem	2 546 926	2 414 484	598 081	561 508
Kredyty udzielone klientom	2 365 342	2 234 843	555 440	519 731
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 777 854	1 829 927	417 484	425 564
Zobowiązania wobec banków	458 294	244 413	107 619	56 840
Kapitał własny	281 045	318 288	65 996	74 020
Kapitał zakładowy	223 000	223 000	52 366	51 860
Liczba akcji (w szt.)	2 230	2 230	2 230	2 230
Wartość księgowa na jedną akcję	126	143	30	33
Adekwatność kapitałowa	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,52%	18,50%	15,52%	18,50%
Ekspozycje ważone ryzykiem	1 778 414	1 676 533	417 615	389 891
Fundusze własne	285 239	321 789	66 981	74 835

Do przeliczenia wybranych pozycji ze złotych na EUR zastosowano następujące kursy:

- do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - średni kurs ogłoszony przez NBP na 31 grudnia 2019 r. - 1 EUR = 4,2585 oraz na 31 grudnia 2018 r. - 1 EUR = 4,3000,
- do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat – średnie arytmetyczne średnich kursów ogłoszonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca odpowiednio za 2019 r. oraz za 2018 r. - 1 EUR = 4,3018 oraz 1 EUR = 4,2669,
- do przeliczenia pozycji przepływów pieniężnych – kursy zastosowane do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat,
- do przeliczenia pozycji adekwatności kapitałowej – kursy zastosowane do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

Sprawozdanie finansowe Pekao Banku
Hipotecznego S.A. w Warszawie
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019
roku

Sporządzone wg Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez Unię
Europejską

21 lutego 2020 roku

Spis treści

Rachunek zysków i strat	4
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	7
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	10
Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
Istotne zasady rachunkowości	13
a) Oświadczenie o zgodności	13
b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego	13
c) Przyjęte zasady rachunkowości	14
d) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej	15
e) Waluty obce	16
f) Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń	16
g) Aktywa i zobowiązania finansowe	17
h) Kompensowanie finansowych instrumentów	22
i) Utrata wartości	22
j) Wycena pozostałych pozycji bilansu	25
k) Kapitały własne	29
l) Wynik finansowy	30
m) Podatek dochodowy	31
n) Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności	32
o) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	32
p) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zatwierdzone przez Unię Europejską, które weszły w życie od lub po 1 stycznia 2019 roku	33
q) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zatwierdzone przez Unię Europejską, które jeszcze nie weszły w życie	35
r) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską	36
s) Zmiany prezentacyjne w danych finansowych za 2018 rok	37
Noty do rachunku zysków i strat	38
1) Wynik z tytułu odsetek	38
2) Wynik z tytułu prowizji i opłat	39
3) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	39
4) Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej	39
5) Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	40
6) Pozostałe przychody operacyjne	40
7) Ogólne koszty administracyjne	41
8) Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw	41
9) Pozostałe koszty operacyjne	42
10) Podatek dochodowy	42
10a) Należność/zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	44
10b) Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	44
11) Wynik przypadający na jedną akcję	46
Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej	47
12) Należności od Banku Centralnego	47
13) Należności od banków	48
14) Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	49
15) Kredyty udzielone klientom	51
16) Dłużne papiery wartościowe	52
17) Rzeczowe aktywa trwałe	54
18) Wartości niematerialne	55
19) Inne aktywa	56
20) Zobowiązania wobec banków	57
21) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	58
22) Zobowiązania wobec klientów	59
23) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	60
24) Rezerwy	63
25) Inne zobowiązania	64
26) Kapitał własny	65
27) Rachunkowość zabezpieczeń	67
Pozostałe noty	72
28) Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	72

29) Leasing	76
30) Zobowiązania warunkowe	78
31) Aktywa stanowiące zabezpieczenie	80
32) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	82
33) Jednostki powiązane	83
34) Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania	86
35) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji	89
36) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	91
ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	92
37) Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem	93
38) Ryzyko kredytowe	94
39) Ryzyko operacyjne	117
40) Ryzyko rynkowe	118
41) Ryzyko stopy procentowej	119
42) Ryzyko płynności	123
ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	128
43) Fundusze własne	129
44) Wymogi kapitałowe	132
45) Kapitał wewnętrzny	135
46) Dźwignia finansowa	136
Zdarzenia po dacie bilansowej	137
47) Zdarzenia po dacie bilansowej	137

Rachunek zysków i strat

Za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Przychody z tytułu odsetek	1	79 669	65 752
1. Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1	67 661	58 050
2. Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	1	12 008	7 702
3. Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1	0	0
Koszty z tytułu odsetek	1	-48 106	-36 510
Wynik z tytułu odsetek	1	31 563	29 242
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2	1 689	751
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2	-996	-573
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2	693	178
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	3	5 273	2 074
Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej	4	-377	202
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	400	1 039
Pozostałe przychody operacyjne	6	574	191
Ogólne koszty administracyjne	7	-23 894	-20 504
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw	8	-53 432	-8 651
Pozostałe koszty operacyjne	9	-3 881	-333
Wynik na działalności operacyjnej		-43 081	3 438
Strata / Zysk przed opodatkowaniem		-43 081	3 438
Podatek dochodowy	10	5 379	-884
Strata / Zysk za okres		-37 702	2 554
Strata / Zysk - podstawowy na jedną akcję	11	-16,91	1,15
Strata / Zysk - rozwodniony na jedną akcję	11	-16,91	1,15

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Strata / Zysk za okres		-37 702	2 554
Pozostałe całkowite dochody			
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, brutto		175	-342
Podatek odroczone z tytułu wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	10	-33	65
Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, netto	26	142	-277
Wycena instrumentów zabezpieczających, brutto		391	-583
Podatek odroczone z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10	-74	111
Wycena instrumentów zabezpieczających, netto	26	317	-472
Całkowite dochody razem, netto		-37 243	1 805

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2019 r.

W tysiącach zł	Nota	31.12.2019	31.12.2018
Aktywa			
Należności od Banku Centralnego	12	23 915	54 001
Należności od banków	13	20 139	12 999
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	14	139	26
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27	6 203	6 747
Kredyty udzielone klientom	15	2 365 342	2 234 843
Dłużne papiery wartościowe	16	114 296	99 828
Rzeczowe aktywa trwale	17	4 604	692
Wartości niematerialne	18	715	232
Aktywa z tytułu podatku dochodowego			
1. Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	10a	0	709
2. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10b	9 129	2 143
Inne aktywa	19	2 444	2 264
Aktywa razem		2 546 926	2 414 484
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	20	458 294	244 413
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	21	0	6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27	6 422	5 248
Zobowiązania wobec klientów	22	10 661	10 030
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	23	1 777 854	1 829 927
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego			
1. Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	10a	691	0
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10b	0	0
Rezerwy	24	3 650	202
Inne zobowiązania	25	8 309	6 370
Zobowiązania razem		2 265 881	2 096 196
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	26	223 000	223 000
Pozostałe kapitały	26	95 747	106 350
Wynik z lat ubiegłych i roku bieżącego	26	-37 702	-11 062
Kapitał własny razem		281 045	318 288
Zobowiązania i kapitał własny razem		2 546 926	2 414 484

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

W tysiącach zł	Nota	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Wynik z lat ubiegłych i roku bieżącego
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2018 r.				318 288		
Saldo na 31 grudnia 2018 r.		223 000	78 853	23 322	4 175	-11 062
Saldo na 1 stycznia 2019 r.		223 000	78 853	23 322	4 175	-11 062
Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, po opodatkowaniu	26	0	0	0	142	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	26	0	0	0	317	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2018		0	0	0	0	0
Podział wyniku z lat ubiegłych	26	0	-11 062	0	0	11 062
Strata za okres		0	0	0	0	-37 702
Saldo na 31 grudnia 2019 r.	26	223 000	67 791	23 322	4 634	-37 702
Kapitał własny razem				281 045		

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Za okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

W tysiącach zł	Nota	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Wynik z lat ubiegłych i roku bieżącego
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowý	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2017 r.				330 099		
Saldo na 31 grudnia 2017 r.		223 000	73 079	23 322	4 924	5 774
Początkowe zastosowanie MSSF 9		0	0	0	0	-13 616
Saldo na 1 stycznia 2018 r.		223 000	73 079	23 322	4 924	-7 842
Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, po opodatkowaniu	26	0	0	0	-277	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	26	0	0	0	-472	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2017		0	0	0	0	0
Podział wyniku finansowego		0	5 774	0	0	-5 774
Zysk za okres		0	0	0	0	2 554
Saldo na 31 grudnia 2018 r.	26	223 000	78 853	23 322	4 175	-11 062
Kapitał własny razem				318 288		

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Strata / Zysk za okres		-37 702	2 554
Korekty razem		103 243	-210 671
Amortyzacja		1 124	422
Odsetki i dywidendy	32	40 149	34 139
Zapłacony podatek dochodowy		-1 024	-980
Zyski /straty ze sprzedaży/likwidacji rzeczowych aktywów trwałych		163	-130
Zmiana stanu odpisów		54 096	24 939
Zmiana stanu aktywów z tytułu dłużnych papierów wartościowych		-16 288	18 128
Zmiana stanu należności od klientów		-184 596	-484 966
Zmiana stanu pozostałych aktywów		-3 492	-29
Zmiana stanu zobowiązań od banków i klientów		215 219	201 616
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu własnej emisji		-3 849	9 609
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw		1 741	-13 419
Przepływy netto z działalności operacyjnej		65 541	-208 117
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		-1 518	-440
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		290	130
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną		1 820	2 342
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej		592	2 032
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Splata długoterminowych kredytów i pożyczek		0	-362 890
Emisja papierów wartościowych		514 750	660 000
Wykup papierów wartościowych własnej emisji		-562 149	-51 471
Zapłacone odsetki z tytułu finansowania banku		-40 973	-33 714
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu		-707	X
Przepływy netto z działalności finansowej		-89 079	211 925
PRZEPLÝWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		-22 946	5 840
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	32	67 000	61 160
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	32	44 054	67 000
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW		-22 946	5 840
w tym: zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-47	252

Noty przedstawione na stronach od 10 do 137 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze Noty stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

Pekao Bank Hipoteczny S.A. ma siedzibę w Warszawie, ul. Skierniewicka 10a, 01-230 Warszawa. Bank jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS: 0000027441.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Jednostką dominującą dla Banku jest Bank Pekao S.A.

Bank stanowi część Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. i jego sprawozdania finansowe na potrzeby nadzoru są konsolidowane z Bankiem Pekao S.A.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. działa jako bank specjalistyczny i wykonuje wyłącznie czynności określone w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1771).

Do podstawowych czynności Banku należy:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 2) udzielanie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy,
- 3) nabywanie wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz wierzytelności z tytułu kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
- 4) emitowanie hipotecznych listów zastawnych, których podstawę stanowią wierzytelności Banku z tytułu:
 - udzielonych kredytów zabezpieczonych hipoteką,
 - nabytych wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 5) emitowanie publicznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
 - wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
 - nabyte przez Bank wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład **Zarządu Banku** na dzień 31 grudnia 2019 r. był następujący:

- Pan Tomasz Mikoda – Prezes Zarządu,
- Pani Agnieszka Domaradzka – Członek Zarządu,
- Pan Rafał Litwińczuk – Członek Zarządu.

Skład **Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S. A.** na dzień 31 grudnia 2019 r. był następujący:

- Pan Tomasz Kubiak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Piotr Stolarczyk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Tomczuk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Agnieszka Rosińska – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Paweł Opolski – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Zofia Barbara Liberda - Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

Informacje uzupełniające:

W okresie od dnia 01 stycznia 2019 roku do dnia 20 listopada 2019 roku Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. działał w następującym składzie:

- Pan Tomasz Mikoda – Prezes Zarządu,
- Pan Rafał Litwińczuk – Członek Zarządu,
- Pan Marcin Gadomski – Członek Zarządu.

W dniu 20 listopada 2019 r. w raporcie bieżącym nr 31/2019 Bank poinformował, że otrzymał rezygnację Pana Marcina Gadomskiego z pełnienia funkcji Członka Zarządu, skuteczną z dniem 20 listopada 2019 r. Ponadto w dniu 20 listopada 2019 roku Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu Banku Panią Agnieszkę Domaradzka, na wspólną 3 letnią kadencję Zarządu rozpoczętą w dniu 13 czerwca 2018 r. Po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego Pani Agnieszka Domaradzka obejmie funkcję Członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.

W okresie od dnia 20 listopada 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. działał w następującym składzie:

- Pan Tomasz Mikoda – Prezes Zarządu,
- Pani Agnieszka Domaradzka – Członek Zarządu,
- Pan Rafał Litwińczuk – Członek Zarządu.

W okresie od dnia 01 stycznia 2019 roku do dnia 25 lutego 2019 roku Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S.A. działała w następującym składzie:

- Pan Tomasz Kubiak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Lusztyn – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Piotr Stolarczyk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Tomczuk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Elżbieta Żuchaj – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Zofia Barbara Liberda - Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 25 lutego 2019 r. w raporcie bieżącym nr 5/2019 Bank poinformował, że otrzymał rezygnację Pani Małgorzaty Smagorowicz-Chojnowskiej oraz Pani Elżbiety Żuchaj z pełnienia funkcji Członków Rady Nadzorczej, obie skuteczne z dniem 25 lutego 2019 r.

W dniu 22 marca 2019 roku na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku podjęto uchwały w przedmiocie powołania Pani Agnieszki Rosińskiej oraz Pana Pawła Opolskiego na członków Rady Nadzorczej Banku, o czym Bank poinformował w raporcie bieżącym nr 11/2019.

Od dnia 22 marca 2019 roku do dnia 6 grudnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej Banku był następujący:

- Pan Tomasz Kubiak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Lusztyn – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Piotr Stolarczyk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Tomczuk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Agnieszka Rosińska – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Paweł Opolski – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Zofia Barbara Liberda - Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 9 grudnia 2019 roku w raporcie bieżącym nr 34/2019 Bank poinformował, że otrzymał rezygnację Pana Marka Lusztyna z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej, skuteczną z dniem 6 grudnia 2019 roku.

Od dnia 6 grudnia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej Banku był następujący:

- Pan Tomasz Kubiak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Pan Piotr Stolarczyk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Marek Tomczuk – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Agnieszka Rosińska – Członek Rady Nadzorczej,
- Pan Paweł Opolski – Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
- Pani Zofia Barbara Liberda - Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Pomiędzy dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

W dniu 3 stycznia 2020 roku na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku podjęto uchwałę w przedmiocie powołania Pana Marcina Gadomskiego na członka Rady Nadzorczej Banku i równocześnie Pan Marcin Gadomski został wyznaczony przez Bank Pekao S.A. na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, o czym Bank poinformował w raporcie bieżącym nr 1/2020.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. dnia 21 lutego 2020 r.

Istotne zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2019 roku, poz. 351) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. i zawiera dane jednostkowe Banku. Sprawozdanie zostało sporządzone w polskich złotych, a wszystkie jego wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w niezmnieszonym istotnie zakresie, w okresie przynajmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank, w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 623) Bank zobowiązany jest do sporządzania sprawozdania finansowego zgodnie z postanowieniami regulaminów rynku giełdowego niebędącego rynkiem oficjalnych notowań giełdowych lub rynku pozagiełdowego.

Dane finansowe, prezentowane w sprawozdaniu finansowych Banku zostały przygotowane w sposób zapewniający ich porównywalność.

c) Przyjęte zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI,
- według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych,
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji. Zmiany standardów, które miały zastosowanie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2019 rok zostały opisane w punkcie „p”.

W ocenie Banku wdrożenie standardów, interpretacji i poprawek do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zostały zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie (zob. punkt „q”) lub oczekują na zatwierdzenie przez UE (zob. punkt „r”) nie będą mieć istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku.

Od 1 stycznia 2019 roku Bank przyjął do stosowania Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 „Leasing” (dalej: „MSSF 16”). Zastosowanie MSSF 16 spowodowało zmiany zasad (polityki) rachunkowości Banku w zakresie ujmowania, wyceny i prezentacji umów leasingowych. Wpływ wdrożenia MSSF 16 opisano w punkcie „p”.

Poniżej przedstawiono podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.

d) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej

Ustalenie wartości bilansowych niektórych aktywów i zobowiązań wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody (zwane „przesłankami”) utraty wartości ekspozycji kredytowych i czy ekspozycja kredytowa utraciła wartość. Utrata wartości ma miejsce wtedy i tylko wtedy gdy zidentyfikowano co najmniej jedną przesłankę mającą negatywny wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające z ekspozycji kredytowej. W procesie oceny utraty wartości Bank uwzględnia wszystkie ekspozycje kredytowe, niezależnie od poziomu ryzyka poszczególnych ekspozycji kredytowych lub grup ekspozycji kredytowych.

Dla wszystkich ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość Bank wyznacza wartość odpisu aktualizującego jako różnicę pomiędzy wartością bilansową ekspozycji kredytowej a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Szacowany w ten sposób odpis pomniejsza wartość bilansową netto należności od klientów. Metodologia i założenie wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych podlegają okresowym przeglądom.

Dla wszystkich ekspozycji indywidualnie znaczących, które na datę bilansową utraciły wartość Bank wyznacza wartość odpisu aktualizującego (straty z tytułu utraty wartości) w ramach oceny indywidualnej. Ocena indywidualna przeprowadzana jest przez pracowników Banku i polega na indywidualnej weryfikacji wystąpienia utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz prognozie potencjalnych scenariuszy postępowania wobec klientów, w tym przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z przejęcia zabezpieczeń, pomniejszonych o koszty przejęcia i sprzedaży lub z innych źródeł spłat.

Dla wszystkich ekspozycji nieznaczących indywidualnie, dla których zidentyfikowano utratę wartości i dla wszystkich ekspozycji kredytowych, dla których Bank nie zidentyfikował utraty wartości Bank szacuje odpisy z wykorzystaniem modeli dostosowanych do charakteru poszczególnych ekspozycji kredytowych uwzględniających oczekiwane straty kredytowe. Straty te są szacowane w horyzoncie 12-miesiący (koszyk 1) lub dożywno (koszyk 2 i 3).

Rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank dokonał oceny prawdopodobieństwa wpływu ryzyka prawnego dotyczącego walutowych kredytów hipotecznych w CHF na przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowych oraz na prawdopodobieństwo wpływu środków pieniężnych.

Biorąc pod uwagę niejednolite orzecznictwo sądowe dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF oraz krótki okres danych historycznych dotyczących pozwów sądowych związanych z wyżej wymienionymi kredytami, oszacowanie przedmiotowej rezerwy wymagało przyjęcia przez Bank eksperckich założeń i wiąże się z istotną niepewnością.

Szczegóły dotyczące głównych założeń przyjętych do szacowania rezerw dotyczących ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych w CHF zostały zaprezentowane w Nocie 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

e) Waluty obce

Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych Bank przelicza po kursie obowiązującym w dniu transakcji.

Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne oraz aktywa i zobowiązania pozabilansowe wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych, przeliczane są po kursie średnim obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

f) Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń

Bank zgodnie z przepisami ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym i ryzykiem stóp procentowych. Instrumenty pochodne spełniające wymogi rachunkowości zabezpieczeń są rozliczane zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, sklasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Podstawę do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu stanowi cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Po początkowym ujęciu instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Bank podjął decyzję, aby skorzystać z wyboru jaki daje MSSF 9 i kontynuuje stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnych z MSR 39. Decyzja ta ma zastosowanie do wszystkich relacji zabezpieczających, dla których Bank stosuje i będzie stosował rachunkowość zabezpieczeń w przyszłości.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń jeśli spełnione są poniższe warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank określa, w jaki sposób będzie oceniał skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym się zabezpiecza,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
- Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane, i stwierdza się jego skuteczność we wszystkich okresach sprawozdawczych na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Zabezpieczenie takie jest osiągnięte poprzez zestawienie i dopasowanie przyszłych zmiennych przepływów odsetkowych wygenerowanych z pozycji zabezpieczanej i instrumentów pochodnych zabezpieczających.

g) Aktywa i zobowiązania finansowe

Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe są klasyfikowane do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych (tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. *solely payments of principal and interest*, „SPPI”).

Model biznesowy

Sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

- 1) Model zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy („**HTC**”, ang. *held to collect*):
 - celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału. Aktywa są zarządzane z zamiarem realizowania przepływów pieniężnych poprzez otrzymywanie płatności wynikających z umowy w całym okresie życia instrumentu;
 - sprzedaże wynikające ze wzrostu ryzyka kredytowego aktywów finansowych, nie zależnie od ich częstotliwości oraz wolumenu, nie są sprzeczne z założeniami modelu HTC;
 - portfele aktywów finansowych, z których dokonywane są sprzedaże niewynikające ze wzrostu ryzyka kredytowego, spełniają założenia modelu HTC pod warunkiem, że sprzedaże te:
 - charakteryzują się niskim wolumenem (nawet przy relatywnie wysokiej częstotliwości dokonywania sprzedaży) lub
 - są dokonywane sporadycznie – w wyniku wystąpienia zdarzeń jednorazowych, których ponowne zdarzenie się w przyszłości Banku uznaje się za mało prawdopodobne (nawet przy relatywnie wysokim wolumenie) lub
 - mają one miejsce blisko terminu wymagalności sprzedawanych aktywów finansowych oraz uzyskany z takiej sprzedaży przychód jest zbliżony do wartości pozostałych do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, gdyby aktywo finansowe było utrzymywane w portfelu Banku do pierwotnego terminu wymagalności.
- 2) Model, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych („**HTC&FS**”, ang. *both held to collect and for sale*):
 - celem modelu biznesowego jest zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowności i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych);
 - model zakłada większą częstotliwość i wartość sprzedaży niż model HTC (gdyż sprzedaż aktywów finansowych jest niezbędna do realizacji celu modelu biznesowego, a nie jest tylko jego działaniem sporadycznym).
- 3) Inne modele („**OTHER**”):
 - model biznesowy, który nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS;
 - głównym celem modelu OTHER nie jest uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału;
 - do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:
 - portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów;
 - portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej;

- portfele zawierające aktywa klasyfikowane jako „przeznaczone do obrotu”, tj.:
 - zostały nabyte w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - w momencie początkowego ujęcia są częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
 - są instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Zidentyfikowane modele biznesowe w Banku:

Model biznesowy	Grupy / portfele aktywów finansowych	Uzasadnienie
HTC 1	<ul style="list-style-type: none"> • należności od NBP i banków, • bony pieniężne, • kredyty i pożyczki udzielone klientom z wyłączeniem kredytów i pożyczek w CHF 	Celem utrzymywania aktywów finansowych jest pozyskiwanie kontraktowych przepływów pieniężnych.
HTC 2	<ul style="list-style-type: none"> • należności z tytułu kredytów i pożyczek w CHF o celu mieszkaniowym 	Celem utrzymywania aktywów finansowych jest pozyskiwanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jednak ze względu na ewentualne sprzedaże portfela kredytów w CHF o celu mieszkaniowym Bank zdecydował się na wyodrębnienie nowego koszyka modelu HTC.
HTC 3	<ul style="list-style-type: none"> • należności z tytułu kredytów i pożyczek w CHF o pozostałych celach innych niż cele mieszkaniowe 	Celem utrzymywania aktywów finansowych jest pozyskiwanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jednak ze względu na ewentualne sprzedaże portfela kredytów w CHF o pozostałych celach innych niż cel mieszkaniowy Bank zdecydował się na wyodrębnienie nowego koszyka modelu HTC.
HTC&FS	<ul style="list-style-type: none"> • papiery wartościowe (w tym obligacje i bony skarbowe) 	Celem utrzymywania aktywów finansowych jest zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w celu zarządzania bieżącymi potrzebami płynnościowymi, w tym utrzymywania limitów listów zastawnych).
OTHER	<ul style="list-style-type: none"> • instrumenty pochodne 	Aktywa finansowe spełniają definicję „przeznaczonych do obrotu”.

Charakterystyka umownych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Test charakterystyk przepływów pieniężnych wynikających z umowy ma na celu ocenę, czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Zgodnie z zapisami MSSF 9 kwota główna stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania. Odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Banku i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kwoty głównej pozostającej do spłaty w danym momencie.

Podczas dokonywania oceny, czy kontraktowe przepływy pieniężne stanowią jedynie spłaty kapitału oraz odsetek, Bank poddaje analizie przepływy pieniężne instrumentu wynikające z umowy. Analiza ta uwzględnia ocenę, czy umowa zawiera jakiegokolwiek zapisy, które mogłyby zmienić termin dokonywania płatności kontraktowych lub ich kwotę w taki sposób, że z ekonomicznego punktu widzenia, nie będą one stanowiły jedynie spłat kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału. Podczas dokonywania tej oceny, Bank bierze pod uwagę występowanie m.in.:

- zdarzeń warunkowych, które mogą zmienić kwotę lub moment dokonania płatności,
- elementu dźwigni finansowej (np. w konstrukcji oprocentowania występuje mnożnik większy od jedności),
- zapisów w zakresie przedłużenia umowy lub dokonania przedpłaty,
- zapisów ograniczających roszczenie Banku do przepływów pieniężnych generowanych przez określone aktywa (np. aktywa typu non-recourse),
- cech, które modyfikują odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie – np. niedopasowanie częstotliwości przeszacowania referencyjnej stopy procentowej do jej tenoru.

Test SPPI przeprowadzany jest dla każdego aktywa finansowego zaklasyfikowanego do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż na dzień początkowego ujęcia oraz na ostatniego istotnego aneksu zmieniającego charakterystykę umownych przepływów pieniężnych.

Bank przeprowadza test SPPI zbiorczo dla homogenicznych grup produktów standardowych lub na poziomie pojedynczego kontraktu dla produktów niestandardowych lub na poziomie kodu ISIN dla dłużnych papierów wartościowych.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji wartości pieniądza w czasie w danym składniku aktywów finansowych, Bank zobowiązany jest do dokonania dodatkowej oceny (tzw. Benchmark Testu) mającej na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się (niezdyskontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy od (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych). Przeprowadzanie Benchmark Testu nie jest dopuszczalne w przypadku niektórych cech modyfikujących kontraktowe przepływy pieniężne, jak np. wbudowany element dźwigni.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Aktywa finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu jeżeli jednocześnie spełniają poniższe dwa kryteria:

- aktywa finansowe są częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych z utrzymanych aktywów,
- zgodnie z warunkami umowy aktywa finansowe w określonych terminach generują przepływy pieniężne, które stanowią jedynie spłatę kapitału i odsetek od niespłaconej części kapitału (spełnione jest kryterium SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank zalicza należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, bony pieniężne, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

W momencie rozpoznania utraty wartości odsetki ujmowane w rachunku wyników są liczone od wartości pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe (netto), natomiast w bilansie odsetki naliczone liczone są od wartości brutto ekspozycji. Różnica jest ujęta w odpisie z tytułu utraty wartości.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe pomniejszają wartość bilansową brutto aktywów, a drugostronnie ujmowane są w

rachunku wyników w pozycji „Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw”.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite

Aktywa finansowe wyceniane są do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, gdy jednocześnie spełniają dwa poniższe warunki oraz nie zostały wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywa finansowe są częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży składników aktywów finansowych,
- zgodnie z warunkami umowy aktywa finansowe w określonych terminach generują przepływy pieniężne, które stanowią jedynie spłaty kapitału i odsetek od niespłaconej części kapitału (spełnione jest kryterium SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite Bank zalicza dłużne papiery wartościowe (bony i obligacje skarbowe).

Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Skutki zmian wartości godziwej ujmowane są w pozostałych dochodach całkowitych do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/ strata ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Drugostronnie odpis ujmuje się w rachunku wyników w pozycji „Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw”.

Aktywa nabyte lub udzielone z rozpoznaną utratą wartości (POCI)

Dodatkowo Bank wyodrębnia kategorię aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości (aktywa POCI – ang. purchased or originated credit-impaired asset). Aktywa POCI to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, powinny być traktowane jako POCI we wszystkich następnych okresach do momentu ich wyksięgowania (derecognition).

Aktywa POCI mogą powstać poprzez:

- nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku połączenia z inną jednostką lub kupna portfela),
- zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej),
- modyfikację kontraktu (np. w toku restrukturyzacji) kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, w wyniku której powstaje nowy kontrakt spełniający definicję POCI. Warunki kwalifikujące kontrakt do wyłączenia z bilansu opisano poniżej.

Przy początkowym ujęciu aktywa POCI ujmowane są w bilansie w ich wartości godziwej, w szczególności nie posiadają one rozpoznanego odpisu z tytułu ryzyka kredytowego.

Aktywa POCI nie stanowią odrębnej kategorii księgowej aktywów finansowych. Są one klasyfikowane do kategorii księgowych zgodnie z ogólnymi zasadami klasyfikacji aktywów finansowych. Kategorie, w których mogą występować aktywa POCI to kategoria aktywów finansowych wycenianych metodą zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do kategorii tej Bank kwalifikuje instrumenty pochodne (nie będące instrumentami zabezpieczającymi). Ponadto, w momencie początkowego ujęcia, Bank może nieodwołalnie wyznaczyć wybrane aktywa finansowe spełniające kryteria wyceny wg zamortyzowanego kosztu oraz w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, jeżeli pozwoli to na wyeliminowanie lub istotne ograniczenie niedopasowania księgowego, które miałyby miejsce w przypadku przyjęcia dla tych aktywów innej kategorii wyceny.

Modyfikacje aktywów finansowych

Jeżeli warunki umowy aktywa finansowego ulegają zmianie, Bank dokonuje oceny, czy przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo różnią się istotnie od tych generowanych przez to aktywo przed modyfikacją warunków jego umowy. Jeżeli zidentyfikowana zostaje istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej. Różnica między wartością bilansową aktywa usuniętego z bilansu a wartością godziwą nowo ujętego aktywa jest odnoszona do rachunku wyników w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo wyceniane wg zamortyzowanego kosztu nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego z bilansu. W tym przypadku, Bank oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego, a kwotę różnicy pomiędzy nową wartością bilansową a pierwotną wartością bilansową zdyskontowanymi pierwotną stopą ESP ujmuje jako „Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej” w rachunku zysków i strat.

Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Bank przyjął następujące kryteria jakościowe dla określenia istotnych modyfikacji:

- przewalutowanie, o ile nie wynika z istniejących postanowień umownych lub wymogów obowiązujących regulacji prawnych,
- zmiana (zastąpienie) dłużnika, z wyłączeniem dodania/ odejścia solidarnego dłużnika lub przejęcia kredytu w spadku,
- konsolidacja kilku ekspozycji w jedną w ramach aneksu lub umowy ugody/ restrukturyzacji,
- zmiana warunków kontraktu powodująca zmianę wyniku testu SPPI,
- zmiana rodzaju oprocentowania (tj. przejście z oprocentowania stałego na zmienne i odwrotnie przy jednoczesnej zmianie wartości oprocentowania).

Bank przyjął następujące kryteria ilościowe dla określenia istotnych modyfikacji:

- przedłużenie okresu kredytowania o co najmniej 1 rok i co najmniej podwojenie rezydualnego okresu do zapadalności pierwotnej (spełnienia obu warunków łącznie) dla Koszyka 1 i Koszyka 2, lub
- podwyższenie aktualnej kwoty kredytu/ limitu o co najmniej 10% dla Koszyka 1 i Koszyka 2 lub podwyższenie aktualnej kwoty kredytu/ limitu dla umowy w Koszyku 3.

Wystąpienie przynajmniej jednego z tych kryteriów skutkuje wystąpieniem istotnej modyfikacji.

Natomiast w przypadku gdy występuje modyfikacja warunków kredytu (jakakolwiek zmiana warunków umownych i przepływów pieniężnych) ale żaden z powyższych kryteriów nie jest spełniony skutkuje to wystąpieniem nieistotnej modyfikacji.

h) Kompensowanie finansowych instrumentów

Składnik aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz w przypadku, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

i) Utrata wartości

W modelu utraty wartości wysokość stosownego odpisu z tytułu utraty wartości określana jest na jeden z trzech sposobów w zależności od zmiany poziomu ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia (3 koszyki) a sama wysokość odpisu odnosi się do straty oczekiwanej, przy czym dla ekspozycji w przypadku których nie zidentyfikowano istotnego wzrostu poziomu ryzyka od początkowego ujęcia oczekiwane straty określone będą w 12-sto miesięcznym horyzoncie czasowym (koszyk 1), a dla ekspozycji dla których zidentyfikowano istotny wzrost poziomu początkowego ujęcia w horyzoncie czasowym wyznaczonym przez oczekiwaną długość trwania ekspozycji (koszyk 2).

W zakresie klasyfikacji aktywów kredytowych utrzymane zostały obowiązujące na 31 grudnia 2018 roku generalne zasady identyfikacji sytuacji niewykonania zobowiązania („default”) (koszyk 3), które w roku 2019 nie były modyfikowane, natomiast w zakresie klasyfikacji aktywów z kategorii innej niż default (koszyk 1 i 2) do poszczególnych koszyków utrzymano odmienne podejście dla poszczególnych segmentów:

- dla segmentu osób fizycznych z uwagi na brak behawioralnego modelu PD Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji do koszyka 2 przy wykorzystaniu drzewa decyzyjnego wyznaczonego na bazie informacji o terminowości regulowania zobowiązań przez klienta,
- dla segmentu przedsiębiorstw Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji do koszyka 2 poprzez porównanie dożywotniego PD dla danej ekspozycji z wartością progową wyznaczoną przy wykorzystaniu regresji kwantylowej zależną od pierwotnej oceny ryzyka kredytowego i czasu, który upłynął od przedmiotowej oceny,
- dla segmentu jednostek samorządu terytorialnego oraz dla pozostałych aktywów (obligacje skarbowe, rachunki nostro i lokaty) zastosowano kryterium niskiego ryzyka kredytowego (brak klasyfikacji do koszyka 2).

Niezależnie od powyższego dla wszystkich segmentów, za wyjątkiem ekspozycji jednostek samorządu terytorialnego, zastosowanie dodatkowo następujące kryteria jakościowe klasyfikacji do koszyka 2:

- zaklasyfikowanie ekspozycji na listę WATCH,
- kwestionowanie umowy kredytowej na drodze sądowej,
- wystąpienie opóźnienia w spłacie przekraczającego 30 dni.

Kalkulacja wysokości odpisów

Metoda ustalenia odpisów z tytułu utraty wartości dla ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 3 uległa zmianie w 2019 roku. W koszyku 3 wyodrębnią się ekspozycje indywidualnie znaczące dla których odpis szacowany jest w sposób indywidualny poprzez porównanie wartości bilansowej kredytu z wartością bieżącą szacowanych indywidualnie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej oraz pozostałe ekspozycje, dla których wyznaczany jest odpis kolektywny przy wykorzystaniu zbudowanego w Banku modelu LGD dla koszyka 3.

Do ekspozycji, dla których odpis aktualizujący kalkulowany jest w sposób indywidualny Bank zalicza:

- wszystkie ekspozycje klientów z segmentów innych niż osoby fizyczne,
- ekspozycje klientów z segmentu osoby fizyczne o zaangażowaniu kapitałowym przekraczającym 1 mln PLN na moment oznaczenia umowy statusem default lub rozpoczęcia/zakończenia restrukturyzacji,
- ekspozycje POCI.

Odpisy dla pozostałych ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 3 wyznaczone z wykorzystaniem modelu statystycznego. Kalkulacja przedmiotowego odpisu opiera się na klasyfikacji ekspozycji do jednego z dwóch portfelów:

- portfela windykacji, dla którego wysokość odpisu jest zależna od homogenicznej grupy (zależnej od poziomu LtV oraz lokalizacji i typu zabezpieczenia), okresu, który upłynął od wejścia ekspozycji do portfela windykacji oraz informacji czy na danej ekspozycji miała miejsce „nieudana” restrukturyzacja,
- portfela restrukturyzacji, dla którego wysokość odpisu jest zależna od poziomu spłat obserwowanego dla danej ekspozycji w okresie ostatnich 6 miesięcy, w oparciu o który wyznaczany jest wskaźnik konwersji na portfel windykacji oraz homogenicznej grupy (zależnej od poziomu LtV oraz lokalizacji i typu zabezpieczenia).

Dla obu zdefiniowanych powyżej portfeli, dla każdej ekspozycji wyznaczone są oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, których wartość bieżąca otrzymana po zdyskontowaniu efektywną stopą procentową porównywana jest z wartością bilansową kredytu.

Kalkulacja odpisów dla koszyków 1 i 2 opiera się na zdefiniowaniu i wyznaczeniu dla każdej ekspozycji następujących miar:

- PD (prawdopodobieństwo defaultu)
- LGD (strata w sytuacji wystąpienia default)
- EAD (ekspozycja na moment wystąpienia default)

PD (prawdopodobieństwo defaultu)

Estymacja parametrów wieloletnich PD przeprowadzana jest przy wykorzystaniu metody bezpośredniego dopasowania funkcji do empirycznych wartości skumulowanych stóp default (default rate). Estymacja parametrów przeprowadzana jest indywidualnie dla poszczególnych homogenicznych grup ryzyka (tj. grup dni opóźnień dla segmentu osób fizycznych oraz grup ryzyka nadanych przy wykorzystaniu modelu oceny punktowej dla segmentu przedsiębiorstw), a uzyskane funkcje definiują wartości skumulowanych PD w kolejnych interwałach czasu.

Uzyskane zgodnie z powyższym wieloletnie parametry PD są korygowane w celu uwzględnienia bieżących i prognozowanych przyszłych informacji makroekonomicznych.

LGD (strata w sytuacji wystąpienia default)

Wyznaczenie wartości LGD opiera się na oszacowaniu wartości bieżącej oczekiwanych przepływów pieniężnych poszczególnych ekspozycji z danego koszyka kredytowego oraz porównaniu jej z wielkością ekspozycji w sytuacji zaistnienia zdarzenia default w danym momencie. Szacując wysokość oczekiwanych przepływów Bank bierze pod uwagę wartość rynkową zabezpieczeń poszczególnych ekspozycji oraz stosuje następujące parametry charakteryzujące koszyki kredytowe, do których zaliczane są poszczególne ekspozycje:

- stopa „uzdrowień” ekspozycji z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu spłat dokonywanych przez klientów z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu realizacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych z danego koszyka kredytowego,
- minimalna wartość stopy straty dla koszyka kredytowego w przypadku niewypłacalności,
- szacowany okres windykacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

EAD (ekspozycja na moment wystąpienia default)

Bank wyznacza wartość ekspozycji na moment wystąpienia default bazując na kontraktowych harmonogramach płatności oraz uwzględniając następujące efekty:

- efekt przedpłat kapitału powodujący zmniejszenie wartości ekspozycji narażonej na ryzyko,

- efekt zaległych rat kapitału i odsetek związany z oczekiwanym brakiem płatności ostatnich rat przed wystąpieniem defaultu,
- efekt występowania zaległych płatności (kapitału i odsetek) na datę kalkulacji rezerwy,
- efekt rozliczenia korekty z tytułu ESP w czasie.

Strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn powyższych parametrów, przy czym każdy z nich ma postać wektora o wymiarze odpowiadającym ilości dat pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej, w których zgodnie z istniejącym harmonogramem płatności zaplanowany jest przepływ. Wartości powyższych miar wyznaczane są dla każdego okresu pomiędzy datami, w których zgodnie z istniejącym harmonogramem płatności zaplanowany jest przepływ, w horyzoncie 12 miesięcy (koszyk 1) lub dożywotnim (koszyk 2) dla danej ekspozycji.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych dla koszyków 1 i 2 uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych warunków makroekonomicznych. Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne obejmujące takie zmienne makroekonomiczne jak dynamika wzrostu PKB, poziom bezrobocia, stopa WIBOR oraz indeks zmian cen rynkowych nieruchomości. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom.

Identyfikacja przesłanek utraty wartości

Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest na bieżąco w oparciu o obiektywne przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem oceny sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Bankiem oraz jego otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja występowania przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się kredytobiorcy ze zobowiązań wobec Banku.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Bank zalicza między innymi informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie istotnego opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału,
- pogorszenie się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
- przyznanie pożyczkobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym przypadku Bank by nie udzielił,
- niewywiązywanie się kredytobiorcy z innych zobowiązań niż zobowiązania wobec Banku,
- przekazanie nieprawdziwych informacji lub popełnienie innego czynu karalnego,
- egzekucja z wniosku innego wierzyciela/wpis hipoteki przymusowej,
- złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub o wszczęcie postępowania naprawczego.

W przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału, przesłanką utraty wartości, w ocenie Banku, jest ponad 90-cio dniowe opóźnienie spłaty bez względu na kwotę opóźnionej należności.

j) Wycena pozostałych pozycji bilansu

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne dokonywane są według metody liniowej przez okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i wykazywane w rachunku zysków i strat. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych:

• inwestycja w obcym środku trwałym	10% – 20%
• maszyny i urządzenia	10% – 30%
• środki transportu	20% – 33%

Dla środków trwałych o znacznej wartości Bank może stosować odmienne, ustalone indywidualnie stawki amortyzacji.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w aktywach w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Amortyzacja

Wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup wartości niematerialnych:

• licencje na programy komputerowe i prawa autorskie licencje	10% - 50%

Dla wartości niematerialnych o znacznej wartości Bank może stosować odmienne, ustalone indywidualnie stawki

amortyzacji.

LEASING

Leasing – zasady rachunkowości stosowane od 1 stycznia 2019 roku

W dacie zawarcie umowy Bank ocenia, czy umowa jest leasingiem, czy zawiera leasing. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Bank jest stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje prawo do odpłatnego użytkowania składnika aktywów przez dany okres.

Bank jako leasingobiorca ujmuje umowę leasingu jako składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odpowiadające mu zobowiązanie z tytułu leasingu w dacie, gdy przedmiot leasingu jest dostępny do wykorzystania. Każda płatność leasingowa jest alokowana między zobowiązanie oraz naliczone odsetki od zobowiązania. Koszt z tytułu odsetek jest ujmowany w rachunku zysków i strat przez okres leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową od pozostałego salda zobowiązania z tytułu leasingu. Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania jest amortyzowany metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: okres użytkowania tego składnika aktywów lub okres leasingu. Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania są ujmowane przez Bank w pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej „Rzeczowe aktywa trwałe”, a zobowiązania z tytułu leasingu – w pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej „Zobowiązania wobec klientów” bądź „Zobowiązania wobec banków”.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania są wyceniane według kosztu, obejmującego:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę (tj. koszty krańcowe uzyskania leasingu), oraz
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, jeżeli leasingobiorca zaciąga zobowiązanie w odniesieniu do tych kosztów.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank jako leasingobiorca wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Zobowiązanie z tytułu leasingu zawiera bieżącą wartość następujących opłat leasingowych:

- stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji, oraz
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Opłaty leasingowe są dyskontowane przy użyciu stopy procentowej leasingu, jeśli można ją łatwo ustalić.

Po dacie rozpoczęcia leasingu, Bank uwzględnia zmiany w opłatach leasingowych (wynikające m.in. ze zmian w indeksie,

stawce, okresie leasingu), dokonując aktualizacji wyceny zobowiązań z tytułu leasingu i odpowiedniej korekty składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Bank nie rozpoznaje aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu dla krótkoterminowych umów leasingu oraz umów leasingu aktywów o niskiej wartości. Płatności związane z krótkoterminowymi umowami leasingu i leasingami aktywów o niskiej wartości są ujmowane liniowo jako koszt w rachunku zysków i strat. Umowy leasingu krótkoterminowego są to umowy leasingowe o okresie leasingu wynoszącym 12 miesięcy lub krótszym.

Leasing – zasady rachunkowości stosowane do 31 grudnia 2018 roku

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania obce środki trwałe przez określony okres.

Leasing operacyjny

W przypadku umów leasingu zawartych przez Bank jako leasingobiorcę, przedmiot leasingu nie jest ujmowany w bilansie jednostki.

Całość opłat z tytułu leasingu operacyjnego jest ujmowana jako przychody lub koszty w rachunku zysków i strat metoda liniową przez okres trwania leasingu.

Leasing finansowy

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo na Bank całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Koszty z tytułu leasingu finansowego ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty z tytułu odsetek”.

Aktywa trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez okres krótszy z dwóch okresów tj. przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

POZOSTAŁE SKŁADNIKI SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Należności

Należności, inne niż należności finansowe są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania

Zobowiązania, inne niż zobowiązania finansowe są ujmowane w kwocie wymagającej zapłaty.

ODPIS AKTUALIZUJĄCY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW INNYCH NIŻ AKTYWA FINANSOWE

Wartości aktywów Banku innych niż aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, są przeglądane na koniec okresu sprawozdawczego w celu określenia, czy zaistniały przesłanki utraty wartości.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodek wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

REZERWY

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Rezerwa na ryzyko prawne dotycząca walutowych kredytów hipotecznych w CHF

W odniesieniu do ekspozycji walutowych kredytów hipotecznych w CHF niespłaconych na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank uznaje, że ryzyko prawne ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowej, a kwota rezerwy jest różnicą pomiędzy oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z danej ekspozycji, a przepływami kontraktowymi.

W związku z powyższym Bank przyjmuje podejście, iż kwota rezerwy dotycząca ekspozycji kredytowych niespłaconych (aktywnych) na dzień 31 grudnia 2019 roku (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe) ujmowana jest w „Odpisach na oczekiwane straty kredytowe” w korespondencji z „Wynikiem z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw”.

W przypadku części rezerwy dotyczącej spłaconych walutowych kredytów hipotecznych w CHF (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe) kwota rezerwy jest ujmowana jako „Rezerwy” w korespondencji z „Pozostałymi kosztami operacyjnymi”.

Bank dokonuje szacunku rezerw na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF zgodnie z metodologią opisaną w Nocie 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Długoterminowe świadczenia pracownicze Banku obejmują odprawy emerytalne.

Rezerwę na odprawy emerytalne Bank ustala w oparciu o kwotę należnej odprawy, okresu zatrudnienia i nabycia praw emerytalnych.

Rezerwa na odprawy emerytalne ujmowana jest w pozycji „Rezerwy”.

Ze względu na niską wartość wyceny aktuarialnej, Bank nie dokonuje prezentacji zysków/strat aktuarialnych do składników w innych całkowitych dochodów wynikającej z MSR 19.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze obejmują rezerwę z tytułu niewykorzystanych dni urlopu przysługujących pracownikom na podstawie Kodeksu Pracy. Wysokość rezerwy jest szacowana w oparciu o stan pozostających do wykorzystania dni urlopu.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy ujmowana jest w bilansie w pozycji „Inne zobowiązania”.

Rezerwa na koszty administracyjne

Składnikami rezerwy na koszty administracyjne są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach oraz rezerwy z tytułu świadczeń na rzecz pracowników (tj. zmienne składniki wynagrodzeń).

Rezerwa na koszty administracyjne ujmowana jest w bilansie w pozycji „Inne zobowiązania”.

Bank w celu prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, w tym zniechęcenia do podejmowania ryzyka wykraczającego poza poziom akceptowany przez Bank, realizacji strategicznego prowadzenia działalności oraz wspierania zapobiegania konfliktów interesów stosuje politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku. Otrzymany składnik zmiennego wynagrodzenia jest wypłacany w formie pieniężnej i akcji fantomowych, przy czym akcje fantomowe stanowią co najmniej 50 % łącznej wartości składnika zmiennego. Co najmniej 40 % składnika zmiennego wynagrodzenia jest rozliczane i wypłacane w okresie od trzech do sześciu lat. Okres odroczenia uwzględnia cykl koniunkturalny, charakter i ryzyko prowadzonej działalności, a także cele wynikające z pełnionej funkcji pracownika. Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji koszty pracownicze ogólnych kosztów administracyjnych.

k) Kapitały własne

Bank nie posiada uprzywilejowanego kapitału zakładowego jak również Bank nie nabywał akcji własnych i nie emitował obligacji zamiennych.

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. właściwymi ustawami oraz statutem Banku. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych. Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał własny Banku stanowią:

- kapitał zakładowy - wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej,
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego – tworzony zgodnie z Prawem Bankowym z dnia 29 sierpnia 1997 roku z zysku po opodatkowaniu,
- kapitały rezerwowe – tworzony jest z odpisów z zysku z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków Banku,
- kapitał zapasowy - tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku,
- kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się do różnic z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (dłużne papiery wartościowe) z uwzględnieniem podatku dochodowego oraz z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających z uwzględnieniem podatku dochodowego. Kapitał ten nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia z ksiąg składników wyżej wymienionych aktywów finansowych koszty i przychody ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązanie w okresie, w którym zostały zadeklarowane.

Wynik finansowy roku obrotowego stanowi zysk za okres wynikający z rachunku zysków i strat.

I) Wynik finansowy

PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

Bank w rachunku zysków i strat ujawnia wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy oraz płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do wartości bilansowej brutto aktywa finansowego lub do zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego.

Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych i papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej, kredytów i papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite lub przez wynik finansowy oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oraz zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (tzw. aktywa POCI). W momencie rozpoznania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, przychody odsetkowe ujmowane są dalej w rachunku zysków i strat, lecz liczone są od wartości brutto pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe.

Koszty odsetek dotyczące zobowiązań z tytułu rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w rachunku zysków i strat również z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

Przychody z tytułu prowizji i opłat powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank.

Prowizje i opłaty bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody jak i koszty) są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej w przychodach i kosztach z tytułu odsetek.

Prowizje i opłaty zaliczane na bieżąco do rachunku zysków i strat obejmują głównie przychody z prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu, opłaty za monity, opłaty za zaświadczenia, zwroty z tytułu poniesionych opłat sądowych czy opłat za ubezpieczenie kredytu.

Koszty prowizji i opłat zaliczane do rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia dotyczą opłat sądowych, opłat za ubezpieczenie kredytu, prowizji od gwarancji otrzymanych i innych.

Przychody i koszty z tytułu bancassurance

Bank nie pobiera wynagrodzenia od Zakładu ubezpieczeń. Przychody i koszty związane z otrzymaniem składki lub opłaty

od klienta i zapłaceniem jej do Zakładu ubezpieczeń ujmowane są w przychodach i kosztach prowizyjnych w momencie otrzymania składki lub opłaty od klienta lub zapłaceniu jej do Zakładu ubezpieczeń. W pozostałych przypadkach koszty związane z zapłaceniem składki do Zakładu ubezpieczeń ujmowane są w kosztach prowizyjnych liniowo przez okres obowiązywania umowy ubezpieczeniowej.

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu obejmuje:

- wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)
Wynik z pozycji wymiany obejmuje różnice kursowe z bieżących transakcji kupna i sprzedaży walut, jak i różnice kursowe powstałe w związku z wyceną do średniego kursu ogłoszonego przez NBP na każdy dzień bilansowy pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych oraz transakcji FX-SPOT.
- wynik z wyceny walutowych odpisów na oczekiwane straty kredytowe
Wynik ten zawiera wycenę do średniego kursu ogłoszonego przez NBP walutowych odpisów na oczekiwane straty kredytowe.
- wynik na instrumentach pochodnych przeznaczonych do obrotu
Wynik ten zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu.

POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością Banku. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, przychody z tytułu odzyskanych kosztów windykacji, jak również koszty z tytułu korekty odsetek, zwrotu opłat i prowizji i innych przychodów zaliczonych wcześniej do przychodów.

m) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, gdy podatek ujmowany jest w kapitale.

Bieżący podatek jest oczekiwanym zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej w okresie sprawozdawczym, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest kalkulowana przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty przyszły dochód do opodatkowania. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazuje się w stopniu, w jakim jest prawdopodobne wykorzystanie nierozliczonych strat podatkowych i niewykorzystanych ulg podatkowych.

Wyliczona rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto jako aktywa lub rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

n) Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności

W Banku nie funkcjonują segmenty operacyjne wyodrębnione w celu podejmowania decyzji operacyjnych oraz oceny wyników działalności w rozumieniu wymogów MSSF 8 Segmenty operacyjne. W szczególności koszty refinansowania oraz koszty działalności są zarządzane centralnie i nie są alokowane do poszczególnych linii biznesowych.

o) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Bank klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w pozostałych kosztach operacyjnych.

Działalność zaniechana to element działalności Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności Banku lub jej geograficzny obszar działalności lub też jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Kwalifikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie, w którym spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży lub gdy została zbyta.

p) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zatwierdzone przez Unię Europejską, które weszły w życie od lub po 1 stycznia 2019 roku

MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 „Leasing” został zatwierdzony do stosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej Rozporządzeniem Komisji Europejskiej Nr 2017/1986 z dnia 31 października 2017 roku i ma zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub później.

Bank nie skorzystał z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 16 i stosuje standard począwszy od 1 stycznia 2019 roku.

Bank przedstawia pierwsze zastosowanie MSSF 16 retrospektywnie z łącznym efektem zastosowania ujętym na dzień pierwszego zastosowania, czyli 1 stycznia 2019 r., bez przekształcania danych porównawczych.

W ramach wdrożenia nowego standardu Bank dokonał analizy umów, w celu zidentyfikowania czy umowa spełnia definicję leasingu, tj. daje prawo kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

W przypadku leasingów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17, Bank ujął zobowiązanie z tytułu leasingu wycenione w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych krańcową stopą procentową. Równolegle Bank ujął składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu. Ujęcie kosztów związanych z tymi umowami uległo zmianie, ponieważ Bank ujął koszty amortyzacji prawa do korzystania z aktywów oraz koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu.

W przypadku leasingów, które sklasyfikowano jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania jest wartością bilansową składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Bank jako leasingobiorca przyjmuje uproszczenia do zastosowania MSSF 16 w odniesieniu do następujących umów:

- leasing krótkoterminowy (czas trwania umowy na dzień zawarcia nie przekracza 12 miesięcy),
- leasing aktywów o niskiej wartości (do kwoty 20 tys. zł).

Umowy do których zostanie zastosowane uproszczenie, będą ujmowane podobnie do dotychczasowego leasingu operacyjnego, a więc nie będzie konieczności ujmowania w bilansie aktywów, a koszty ujmowane są liniowo lub w inny systematyczny sposób.

Na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 Bank zidentyfikował następujące umowy wynikające z umów leasingu operacyjnego i ujął je jako aktywa i zobowiązania:

- dwie umowy dotyczące samochodów osobowych,
- dwie umowy najmu powierzchni biurowej.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe na moment pierwszego zastosowania MSSF 16 dotyczące zidentyfikowanych umów leasingu operacyjnego:

(w tysiącach zł)

AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA	
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	578	Zobowiązania z tytułu leasingu 578

Bank dyskontuje opłaty leasingowe z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeśli można ją łatwo ustalić. Oznacza to, że dla umów leasingu, dla których umowa wskazuje stopę procentową, Bank korzysta z niej w celu wyliczenia wartości bieżącej opłat. W przeciwnym razie, Bank stosuje krańcową stopę procentową, tj. stopę procentową jaką musiałby zapłacić, aby na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach pożyczyc środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o podobnej wartości jak składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Na dzień pierwszego zastosowania, Bank zastosował dwie stopy do dyskontowania opłat leasingowych:

- 1,64 % dla umów dotyczących samochodów osobowych (stopa wynikająca z umowy leasingu samochodów),
- 2,98% dla umów dotyczących najmu powierzchni biurowej (krańcowa stopa procentowa).

Pozostałe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zatwierdzone i opublikowane przez Unię Europejską i weszły w życie od lub po 1 stycznia 2019 roku.

Standard / Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu lub później	Ocena wpływu
MSSF 9 (zmiana) „Instrumenty finansowe”	Zmiany do MSSF 9 - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - modyfikują obowiązujące wymogi dotyczące praw z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy na potrzeby umożliwienia wyceny według zamortyzowanego kosztu (lub w zależności od modelu biznesowego, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody) nawet w przypadku ujemnych płatności kompensacyjnych. Zmiany przewidują, iż znak (plus bądź minus) kwoty przedpłaty nie jest istotny – tj. w zależności od stopy procentowej obowiązującej w momencie rozwiązania umowy, może zostać dokonana płatność na rzecz strony skutkująca wcześniejszą spłatą. Kalkulacja tej kompensaty musi być taka sama zarówno w przypadku kary za przedterminową spłatę, jak również w przypadku zysku z tytułu wcześniejszej spłaty.	1 stycznia 2019 r.	Zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej pierwszego zastosowania.
MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	Zmiany do MSR 28 - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wprowadzono w celu wyjaśnienia, że jednostka stosuje MSSF 9 (w tym regulacje dotyczące utraty wartości) do długoterminowych udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć, które wchodzi w skład inwestycji netto w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, w stosunku do których nie zastosowano metody praw własności. Zmiany usuwają również paragraf 41, ponieważ uznano, że paragraf ten jedynie powtórzył wymogi zawarte w MSSF 9i wywoływał zamieszanie w kwestii rozliczania długoterminowych udziałów.	1 stycznia 2019 r.	Zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej pierwszego zastosowania.
KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”	Może być niejasne, w jaki sposób prawo podatkowe odnosi się do określonej transakcji lub okoliczności lub czy organ podatkowy zaakceptuje opodatkowanie jednostki. MSR 12 „Podatki dochodowe” określa sposób rozliczania podatku bieżącego i	1 stycznia 2019 r.	Interpretacja nie miała znaczącego wpływu na

	odroczonego, ale nie odzwierciedla skutków niepewności. KIMSF 23 zawiera wytyczne, które uzupełniają wymogi zawarte w MSR 12, określając sposób odzwierciedlenia skutków niepewności przy ujmowaniu podatku dochodowego.	sprawozdanie finansowe w okresie jej pierwszego zastosowania
MSR 19 (zmiana) „Świadczenia pracownicze”	Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu - wymagają aby po zmianie planu zastosować zaktualizowanych założeń do wyceny w celu ustalenia bieżących kosztów usług i odsetek netto za pozostałą część okresu sprawozdawczego.	1 stycznia 2019 r. Zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej pierwszego zastosowania.
Zmiany do MSSF 2015-2017	Dokonano zmian do różnych standardów w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Zmiany precyzują, że: gdy jednostka przejmuje kontrolę nad przedsięwzięciem, wcześniej posiadane udziały we wspólnej działalności podlegają ponownej wycenie (MSSF 3), gdy jednostka uzyska współkontrolę nad przedsięwzięciem, jednostka nie dokonuje ponownej wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnej działalności (MSSF 11), jednostka w taki sam sposób rozlicza wszystkie konsekwencje podatku dochodowego z tytułu dywidend (MSR 12), wszelkie pożyczki zaciągnięte pierwotnie w celu modernizacji składnika aktywów traktowane są jako pożyczki ogólnego przeznaczenia w przypadku gdy składnik aktywów jest gotowy do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży (MSR 23).	1 stycznia 2019 r. Zmiany standardów nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej pierwszego zastosowania.

q) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zatwierdzone przez Unię Europejską, które jeszcze nie weszły w życie

Standard / Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu lub później	Ocena wpływu
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Zmiany ujednolicają i wyjaśniają definicję „Istotny” oraz zawierają wytyczne w celu zwiększenia spójności stosowania tego konceptu w międzynarodowych standardach sprawozdawczości finansowej.	1 stycznia 2020 r.	Bank uważa, że zmiany standardów nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 9 (zmiana) „Instrumenty finansowe” oraz MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”	Zmiany wymagają przygotowania ujawnień jakościowych i ilościowych, aby umożliwić użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie, w jaki sposób na relacje zabezpieczające jednostki wpływa niepewność wynikająca z reformy wskaźnika stopy procentowej.	1 stycznia 2020 r.	Bank uważa, że zmiany standardów nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

r) **Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską**

Standard / Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu lub później
Ocena wpływu		
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Nowy standard wymaga wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w wysokości aktualnej wartości wypłaty i zapewnia bardziej jednolite podejście do wyceny i prezentacji wszystkich umów ubezpieczeniowych. Wymogi te mają na celu osiągnięcie spójnego ujmowania umów ubezpieczeniowych opartego na określonych zasadach rachunkowości. MSSF 17 zastępuje MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i związane z nimi interpretacje w dniu zastosowania nowego standardu.	1 stycznia 2021 r. Bank uważa, że zmiana standardu nie będzie miała istotnego wpływ na sprawozdanie finansowe.
MSSF 3 (zmiana) „Połączenia jednostek”	Zmiany zawężają i wyjaśniają definicję przedsięwzięcia. Umożliwiają również przeprowadzenie uproszczonej oceny czy zespół aktywów i działań stanowi grupę aktywów, a nie przedsięwzięcie.	1 stycznia 2020 r. Bank uważa, że zmiana standardu nie będzie miała istotnego wpływ na sprawozdanie finansowe.

s) Zmiany prezentacyjne w danych finansowych za 2018 rok

Dla okresu porównawczego Bank dokonał przekształceń w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Zmiana dotyczy prezentacji zobowiązań z tytułu leasingu w „Zobowiązaniach wobec banków” bądź w „Zobowiązaniach wobec klientów” zamiast w pozycji „Inne zobowiązania”.

Dokonane zmiany zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

(w tysiącach zł)

Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	31.12.2018 przez zmianami	Zmiana	31.12.2018 po zmianach
Zobowiązania wobec klientów	9 963	67	10 030
Inne zobowiązania	6 437	- 67	6 370

Noty do rachunku zysków i strat

1) Wynik z tytułu odsetek

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Przychody z tytułu odsetek od:		
Należności od banków	304	671
Kredytów udzielonych klientom	67 202	57 379
Papierów wartościowych	2 567	2 002
Instrumentów zabezpieczających	9 596	5 700
Przychody z tytułu odsetek, razem	79 669	65 752
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z rozpoznaną utratą wartości	8 486	9 226

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019 – 31.12.2019		
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Przychody z tytułu odsetek od:			
Należności od banków	304	0	0
Kredytów udzielonych klientom	67 202	0	0
Papierów wartościowych	155	2 412	0
Instrumentów zabezpieczających	0	9 596	0
Przychody z tytułu odsetek, razem	67 661	12 008	0

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Koszty z tytułu odsetek od:		
Zaciągniętych kredytów i pożyczek	-6 902	-3 417
Wyemitowanych papierów wartościowych	-41 101	-33 027
Leasingu	-52	-5
Pozostałych zobowiązań wobec klientów	-51	-61
Koszty z tytułu odsetek, razem	-48 106	-36 510

Wykazane powyżej kwoty kosztów odsetkowych dotyczą zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynik z tytułu odsetek	31 563	29 242

2) Wynik z tytułu prowizji i opłat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Prowizje i opłaty od kredytów udzielonych	1 689	751
Przychody w tytułu prowizji i opłat	1 689	751
Prowizje i opłaty od kredytów udzielonych	-527	-179
Prowizje za przelewy i inne transakcje płatnicze	-469	-394
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-996	-573
Wynik z tytułu prowizji i opłat	693	178

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji (innych niż kwoty uwzględnione podczas ustalania efektywnej stopy procentowej) wynikają z aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

3) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)	1 355	1 565
Wynik z wyceny walutowych odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw	-120	-472
Wynik z instrumentów pochodnych	4 038	981
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	5 273	2 074

4) Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-377	202
Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej dla instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (instrumenty dłużne)	0	0
Wynik z tytułu modyfikacji nieistotnej	-377	202

5) Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	0	20
Dla instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (instrumenty dłużne)	400	1 019
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	400	1 039

6) Pozostałe przychody operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	244	130
Przychody z tytułu odzyskanych kosztów windykacji (w tym opłaty sądowe, komornicze)	226	45
Przychody z tytułu rozwiązania rezerwy na nierozliczone koszty prospektu emisji listów zastawnych	83	0
Inne	21	16
Pozostałe przychody operacyjne	574	191

7) Ogólne koszty administracyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze:	-13 970	-12 596
Wynagrodzenia	-11 968	-11 463
Świadczenia na rzecz pracowników	-1 988	-1 619
Rezerwa na pracownicze sprawy sporne	-14	486
Pozostałe koszty administracyjne:	-8 800	-7 486
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	-542	-1 456
Koszty informatyczne	-1 344	-1 382
Koszty usług obcych	-3 059	-2 638
Podatki i opłaty	-197	-185
Składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	-2 585	-1 160
Składki na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF)	-260	-177
Pozostałe	-813	-488
Amortyzacja:	-1 124	-422
Rzeczowych aktywów trwałych	-1 054	-378
Wartości niematerialnych	-70	-44
Ogólne koszty administracyjne	-23 894	-20 504

Składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny poniesione w 2019 roku i w 2018 roku dotyczą rocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków.

Bank nie ponosi składki na fundusz gwarancyjny banków, gdyż podstawa wyznaczenia składki na fundusz gwarancyjny (tj. kwota środków gwarantowanych) wynosi 0 zł.

8) Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	-2	-1
Kredyty wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	-44 865	-9 208
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-13	6
Rezerwy na ryzyko prawne (kredyty aktywne w CHF)	-8 554	0
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	2	552
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw	-53 432	-8 651

9) Pozostałe koszty operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Rezerwy na ryzyko prawne (kredyty spłacone w CHF)	-3 451	0
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-407	0
Koszty z tytułu korekty odsetek, zwrotów opłat i prowizji oraz innych przychodów zaliczonych wcześniej do przychodów	-21	-118
Koszty z tytułu rezerwy na nierozliczone koszty prospektu emisji listów zastawnych	0	-214
Inne	-2	-1
Pozostałe koszty operacyjne	-3 881	-333

10) Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Bieżący podatek		
Bieżący rok	-1 715	-271
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	7 094	-613
Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	5 379	-884

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach dotyczący pozycji, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Związanych z wyceną aktywów finansowych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-33	65
Związany z wyceną przepływów pieniężnych dot. rachunkowości zabezpieczeń	-74	111
Podatek odroczony w kapitale z aktualizacji wyceny	-107	176

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Wynik przed opodatkowaniem	-43 081	3 438
Obciążenie podatkowe według krajowej stawki podatku	8 185	-653
Obciążenia z tytułu kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu	14 912	1 807
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	-142	-592
Efekt podatkowy – różnica pomiędzy obciążeniem podatkowym wg stawki efektywnej	2 806	231
Obciążenie podatkowe efektywne	5 379	-884
Krajowa stawka podatkowa	19,0%	19,0%
Efektywna stawka podatkowa	12,5%	25,7%

10a) Należność/zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	709
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	691	0

10b) Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Odsetki naliczone	1 523	1 508
Odpisy na aktywa finansowe	18 760	11 260
Pozostałe rezerwy	724	606
Odsetki i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	91	176
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21 098	13 550

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związana jest z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Odsetki naliczone	9 329	9 115
Odsetki i dodatnie różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	1 275	1 285
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	1 365	1 007
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 969	11 407

Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Odsetki naliczone	-7 806	-7 607
Odpisy na aktywa finansowe	18 760	11 260
Pozostałe rezerwy	724	606
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-1 184	-1 109
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	-1 365	-1 007
Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	9 129	2 143

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2019 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2019 r.	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2019 r.
Odsetki naliczone	-7 607	-166	-33	-7 806
Odpisy na aktywa finansowe	11 260	7 500	0	18 760
Pozostałe rezerwy	606	118	0	724
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-1 109	-1	-74	-1 184
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	-1 007	-358	0	-1 365
Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	2 143	7 093	-107	9 129

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2018 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2018 r.	Początkowe zastosowanie MSSF 9	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2018 r.
Odsetki naliczone	-6 892	0	-780	65	-7 607
Odpisy na aktywa finansowe	7 498	3 192	570	0	11 260
Pozostałe rezerwy	594	0	12	0	606
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-1 168	0	-52	111	-1 109
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	-644	0	-363	0	-1 007
Aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	-612	3 192	-613	176	2 143

Aktywa oraz rezerwa z tytułu podatku odroczonego są tworzone w wyniku występowania różnic przejściowych w związku z różnym okresem ujmowania wybranych przychodów i kosztów dla celów księgowych oraz podatkowych.

W ocenie Banku, brak jest przesłanek, aby aktywo z tytułu odroczonego podatku w kwocie 9 129 tys. zł wykazana na 31 grudnia 2019 roku nie było możliwe w całości do zrealizowania w następujących okresach.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występowały nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

11) Wynik przypadający na jedną akcję

Podstawowy wynik (strata/zysk) przypadający na jedną akcję

Wyliczenie podstawowego wyniku przypadającego na jedną akcję oparte było na wyniku za 2019 rok przypadającego na zwykłych akcjonariuszy w kwocie -37 702 tys. zł (w 2018 roku w kwocie 2 554 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec okresu sprawozdawczego, tj. 31 grudnia 2019 r. w liczbie 2 230 (31 grudnia 2018 r.: 2 230).

Podstawowy wynik (strata/zysk) przypadający na zwykłych akcjonariuszy

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Strata / Zysk za okres	-37 702	2 554
Podstawowy wynik przypadający na zwykłych akcjonariuszy	-16,91	1,15

Rozwodniony wynik (strata/zysk) przypadający na jedną akcję

Wyliczenie rozwodnionego wyniku przypadającego na jedną akcję oparte było na wyniku za 2019 rok przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie -37 702 tys. zł (w 2018 roku w kwocie: 2 554 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec okresu sprawozdawczego, tj. 31 grudnia 2019 r. w liczbie 2 230 (31 grudnia 2018 r.: 2 230), skorygowaną o wpływ wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych.

Na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku w Banku nie występują instrumenty rozwadniające w postaci obligacji zamiennych na akcje.

Rozwodniony wynik (strata/zysk) przypadający na zwykłych akcjonariuszy

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
Strata / Zysk za okres	-37 702	2 554
Rozwodniony wynik przypadający na zwykłych akcjonariuszy	-16,91	1,15

Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej

12) Należności od Banku Centralnego

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	1	1
Lokaty w Banku Centralnym	23 914	54 000
Należności od Banku Centralnego brutto	23 915	54 001
Odpisy na oczekiwane straty	0	0
Należności od Banku Centralnego netto	23 915	54 001

Należności od Banku Centralnego wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Środki pieniężne na rachunku w Narodowym Banku Polskim ze względu na brak konieczności utrzymywania rezerwy obowiązkowej służą w całości bieżącej działalności Banku.

13) Należności od banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Rachunki bieżące	14 600	13 011
Lokaty w bankach	0	0
Zabezpieczenia pieniężne	5 553	0
Należności od banków brutto	20 153	13 011
Odpisy na oczekiwane straty	-14	-12
Należności od banków netto	20 139	12 999

Należności wobec banków wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Należności od banków wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	20 153	13 011
Należności od banków brutto	20 153	13 011
Odpisy na oczekiwane straty	-14	-12
Należności od banków netto	20 139	12 999

Należności od banków wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
PLN	6 930	4 334
EUR	7 669	7 604
CHF	5 460	925
USD	94	148
Należności od banków brutto	20 153	13 011
Odpisy na oczekiwane straty	-14	-12
Należności od banków netto	20 139	12 999

14) Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Pochodne instrumenty finansowe (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych)	139	26
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	139	26

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane są do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	139	26
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	139	26

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) – wartości nominalne i ich wycena

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
<i>W tysiącach zł</i>						
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	85	0	0	85	3	0
Swapy walutowe (FX Swap)	181 266	0	0	181 266	136	0
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	181 351	0	0	181 351	139	0

Na dzień 31 grudnia 2018 r.	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
<i>W tysiącach zł</i>						
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	174	0	0	174	6	0
Swapy walutowe (FX Swap)	92 453	0	0	92 453	20	6
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	92 627	0	0	92 627	26	6

Kontrakty walutowe

Pozycje pieniężne denominowane w obcej walucie są zabezpieczane za pomocą walutowych instrumentów pochodnych (swapy walutowe oraz CIRS). Swapy walutowe są instrumentami polegającymi na równoczesnym, natychmiastowym kupnie/sprzedży waluty oraz jej terminowym odkupie/odsprzedaży po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. CIRS-y dodatkowo polegają na wymianie płatności odsetkowych w różnej walucie. Zasady wymiany płatności ustalone są z chwilą zawarcia transakcji. Korzyścią z posiadania tych instrumentów jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym.

Bank nie zawierał kontraktów futures oraz opcji.

Wg stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2018 r. Bank nie posiadał wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wg stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2018 r. nie było dodatkowych warunków dotyczących instrumentów finansowych, które - w przypadku wystąpienia - znacznie zmieniłyby profil płatności/ryzyka.

15) Kredyty udzielone klientom

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
Osoby fizyczne	1 167 337	976 850
Firmy i przedsiębiorstwa indywidualne	934 586	901 875
Sektor publiczny (jednostki budżetowe)	394 198	435 726
Kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	2 314 451
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779 (*)	-79 608
Kredyty udzielone klientom netto	2 365 342	2 234 843

(*) Odpisy na oczekiwane straty kredytowe obejmują rezerwę na ryzyko prawne (kredyty aktywne w CHF) w wysokości 8 554 tys. PLN.

Kredyty udzielone klientom wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Kredyty wg terminów zapadalności

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	194 290	190 523
od 1 do 3 miesięcy	26 435	45 569
od 3 miesięcy do 1 roku	120 488	146 433
od 1 roku do 5 lat	949 674	870 072
powyżej 5 lat	1 205 234	1 061 854
Kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	2 314 451
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779 (*)	-79 608
Kredyty udzielone klientom netto	2 365 342	2 234 843

(*) Odpisy na oczekiwane straty kredytowe obejmują rezerwę na ryzyko prawne (kredyty aktywne w CHF) w wysokości 8 554 tys. PLN.

Kredyty wg walut

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
PLN	1 528 878	1 380 221
EUR	596 352	511 909
CHF	366 227	417 398
USD	4 664	4 923
Kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	2 314 451
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779 (*)	-79 608
Kredyty udzielone klientom netto	2 365 342	2 234 843

(*) Odpisy na oczekiwane straty kredytowe obejmują rezerwę na ryzyko prawne (kredyty aktywne w CHF) w wysokości 8 554 tys. PLN.

Zgodnie z MSSF 9 w momencie rozpoznania utraty wartości odsetki ujmowane w rachunku wyników są liczone od wartości pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe (netto), natomiast w bilansie odsetki naliczone liczone są od wartości brutto ekspozycji. Różnica ujęta jest w odpisie z tytułu utraty wartości.

Bank dokonał częściowego odpisania wierzytelności, w stosunku do której nie ma uzasadnionych oczekiwań odzysku. Częściowemu odpisaniu (tj. usunięciu z ewidencji bilansowej) podlegają odsetki umowne. Wg stanu na 31 grudnia 2019 roku Bank dokonał częściowego odpisania odsetek umownych w wysokości 59 397 tys. zł (49 008 tys. zł wg stanu na 31 grudnia 2018 roku).

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe wg stanu na 31.12.2019 rok obejmują część rezerwy utworzonej na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF, w części przypadającej na ekspozycje aktywne (znajdujące się w bilansie na 31.12.2019). Szczegóły dotyczące ww. rezerwy zostały zaprezentowane w Nocie 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

16) Dłużne papiery wartościowe

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	114 296	99 828
Dłużne papiery wartościowe	114 296	99 828
Odpisy na oczekiwane straty (*)	-106	-92

(*) Odpis dotyczący dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody jest ujęty w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” i nie pomniejsza wartości bilansowej.

Wycena obligacji skarbowych jest wyliczana w oparciu o notowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:		
Bony skarbowe	0	0
Obligacje	114 296	99 828
	114 296	99 828

Dłużne papiery wartościowe wg terminów zapadalności

W tysiącach zł

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	0	0	14 986	99 310	114 296

W tysiącach zł

Na dzień 31 grudnia 2018 r.	do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	0	0	25 232	74 596	99 828

Zmiana stanu papierów wartościowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Stan na początek okresu	99 828	120 300
Zakup	110 000	70 000
Sprzedaż i wykup	-95 000	-90 000
Zmiany wartości godziwej	440	-434
Odsetki naliczone	2 059	1 764
Rozliczone odsetki należne	-2 069	-2 042
Inne zmiany/rozliczenie dyskonta	-962	240
Stan na koniec okresu	114 296	99 828

17)Rzeczowe aktywa trwałe

<i>W tysiącach zł</i>	Grunty i budynki	Zestawy komputerowe	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia							
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 r.	556	2 279	65	500	1 478	0	4 878
Zwiększenia	0	113	0	0	105	0	218
Zmniejszenia	0	-49	-14	-273	-125	0	-461
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r.	556	2 343	51	227	1 458	0	4 635
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	556	2 343	51	227	1 458	0	4 635
Zwiększenia	4 255	641	19	280	225	0	5 420
Zmniejszenia	-556	-118	0	-122	-590	0	-1 386
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	4 255	2 866	70	385	1 093	0	8 669
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości							
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 r.	98	2 054	60	359	1 455	0	4 026
Amortyzacja bieżącego okresu	57	135	4	78	104	0	378
Likwidacja i sprzedaż	0	-49	-14	-273	-125	0	-461
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r.	155	2 140	50	164	1 434	0	3 943
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	155	2 140	50	164	1 434	0	3 943
Amortyzacja bieżącego okresu	631	156	3	159	105	0	1 054
Likwidacja i sprzedaż	-162	-118	0	-76	-576	0	-932
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	624	2 178	53	247	963	0	4 065
Wartość bilansowa							
Na dzień 1 stycznia 2018 r.	458	225	5	141	23	0	852
Na dzień 31 grudnia 2018 r.	401	203	1	63	24	0	692
Na dzień 1 stycznia 2019 r.	401	203	1	63	24	0	692
Na dzień 31 grudnia 2019 r.	3 631	688	17	138	130	0	4 604

W 2019 roku wartość nabytych i wytworzonych przez Bank składników rzeczowych aktywów trwałych wynosi 966 tys. zł (w roku 2018 wynosiła 218 tys. zł), natomiast wartość składników zbytych i zlikwidowanych wynosi 1 315 tys. zł (w roku 2018 wynosiła 461 tys. zł).

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie zawarł umów z kontrahentami na nabycie w przyszłości rzeczowych aktywów trwałych.

18)Wartości niematerialne

<i>W tysiącach zł</i>	Patenty, znaki towarowe i podobne wartości	Oprogramowanie	Nakłady	Razem
Wartość w cenie nabycia				
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 r.	2	6 468	0	6 470
Zwiększenia	0	222	0	222
Zmniejszenia	0	0	0	0
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r.	2	6 690	0	6 692
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	2	6 690	0	6 692
Zwiększenia	0	467	384	851
Zmniejszenia	0	0	-298	-298
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	2	7 157	86	7 245
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości				
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 r.	2	6 414	0	6 416
Amortyzacja bieżącego okresu	0	44	0	44
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	0
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r.	2	6 458	0	6 460
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	2	6 458	0	6 460
Amortyzacja bieżącego okresu	0	70	0	70
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	0
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	2	6 528	0	6 530
Wartość bilansowa				
Na dzień 1 stycznia 2018 r.	0	54	0	54
Na dzień 31 grudnia 2018 r.	0	232	0	232
Na dzień 1 stycznia 2019 r.	0	232	0	232
Na dzień 31 grudnia 2019 r.	0	629	86	715

W 2019 roku Bank nie likwidował wartości niematerialnych, natomiast nabył wartości niematerialne w wysokości 851 tys. zł
W 2018 roku Bank nie likwidował wartości niematerialnych, natomiast nabył wartości niematerialne w wysokości 222 tys. zł.

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie zawarł umów z kontrahentami na nabycie w przyszłości wartości niematerialnych.

19)Inne aktywa

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Dłużnicy różni	1 998	1 874
Koszty do rozliczenia w czasie	298	373
Pozostałe	148	17
Inne aktywa	2 444	2 264

20) Zobowiązania wobec banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Kredyt w rachunku bieżącym	296 949	0
Otrzymane linie kredytowe	161 028	242 929
Zabezpieczenia pieniężne	0	1 470
Zobowiązania z tytułu leasingu	286	0
Razem brutto	458 263	244 399
Odsetki	31	14
Razem - zobowiązania wobec banków	458 294	244 413

Zobowiązania wobec banków wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

W 2019 roku Bank wywiązywał się ze wszystkich zobowiązań wynikających z umów zawartych z bankami.

Zobowiązania wobec banków wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	8	1 470
od 1 do 3 miesięcy	8	49 839
od 3 miesięcy do 1 roku	83 064	105 090
od 1 roku do 5 lat	375 173	88 000
powyżej 5 lat	10	0
Razem brutto	458 263	244 399
Odsetki	31	14
Razem - zobowiązania wobec banków	458 294	244 413

Zobowiązania wobec banków wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
PLN	375 222	124 429
EUR	83 041	119 970
Razem brutto	458 263	244 399
Odsetki	31	14
Razem - zobowiązania wobec banków	458 294	244 413

21) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Pochodne instrumenty finansowe (ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych)	0	6
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	6

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane są do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	0	6
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	6

Szczegółowe informacje dotyczące pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczonych do obrotu) zaprezentowano w nocy 14.

22) Zobowiązania wobec klientów

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Kaucje stanowiące zabezpieczenie kredytów	6 870	9 606
› <i>Osoby fizyczne</i>	95	98
› <i>Firmy i przedsiębiorstwa indywidualne</i>	6 775	9 508
Zobowiązania z tytułu leasingu	3 342	65
Razem brutto	10 212	9 671
Odsetki	449	359
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 661	10 030

Zobowiązania wobec klientów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	65	5
od 1 do 3 miesięcy	84	10
od 3 miesięcy do 1 roku	1 062	1 885
od 1 roku do 5 lat	3 528	1 733
powyżej 5 lat	5 473	6 038
Razem brutto	10 212	9 671
Odsetki	449	359
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 661	10 030

Zobowiązania wobec klientów wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
PLN	6 069	7 225
EUR	4 114	2 418
CHF	29	28
Razem brutto	10 212	9 671
Odsetki	449	359
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 661	10 030

23) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Zobowiązania z tytułu emisji hipotecznych listów zastawnych	1 170 428	1 182 791
Zobowiązania z tytułu emisji publicznych listów zastawnych	301 260	339 570
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	298 218	299 745
Razem brutto	1 769 906	1 822 106
Odsetki	7 948	7 821
Razem - zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 777 854	1 829 927

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Bank terminowo wywiązuje się z zobowiązań z tytułu wykupu własnych dłużnych papierów wartościowych.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	0	51 600
od 1 do 3 miesięcy	157 955	54 822
od 3 miesięcy do 1 roku	278 556	455 437
od 1 roku do 5 lat	1 164 779	1 003 502
powyżej 5 lat	168 616	256 745
Razem brutto	1 769 906	1 822 106
Odsetki	7 948	7 821
Razem - zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 777 854	1 829 927

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
PLN	1 407 933	1 493 156
EUR	361 973	328 950
Razem brutto	1 769 906	1 822 106
Odsetki	7 948	7 821
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 777 854	1 829 927

Wyemitowane papiery wartościowe wg rodzaju

Na dzień 31 grudnia 2019 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor 6M + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor 6M + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor 6M + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor 6M + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,95%	22-mar-2023	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,73%	20-wrz-2024	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,73%	11-cze-2025	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	10 000	Wibor 6M + 0,73%	11-cze-2025	Catalyst *
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stale 2,45%	12-lut-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	20 000	Euribor 6M + 0,75%	24-wrz-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	50 000	Euribor 3M + 0,60%	29-paź-2024	Catalyst **
Publiczne listy zastawne PLN	301 875	Wibor 3M + 0,45%	10-wrz-2025	ASO Catalyst
Obligacje PLN	150 000	Wibor 3M + 0,45%	17-wrz-2020	nd
Obligacje PLN	150 000	nd	13-mar-2020	nd

* dopuszczone do obrotu 9 stycznia 2019 r.

** dopuszczone do obrotu 10 lipca 2019 r.

W 2019 r. emisje serii:

- LZ-II-07 o wartości 45,2 mln PLN,
- LZ-II-08 o wartości 4,5 mln EUR,
- LZ-II-09 o wartości 12 mln EUR,
- LZ-II-12 o wartości 25 mln EUR

zostały wykupione w całości w terminie wykupu.

W 2019 r. emisja obligacji serii O-PBH-01 o wartości 300 mln PLN została wykupiona w całości w terminie wykupu.

Na dzień 31 grudnia 2018 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor 6M + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor 6M + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor 6M + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor 6M + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	45 200	Wibor 6M + 0,95%	18-mar-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,95%	22-mar-2023	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,73%	20-wrz-2024	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor 6M + 0,73%	11-cze-2025	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	10 000	Wibor 6M + 0,73%	11-cze-2025	Catalyst*
Hipoteczne listy zastawne EUR	4 500	Euribor 6M + 1,25%	15-maj-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	12 000	Euribor 6M + 1,10%	10-sty-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stale 2,45%	12-lut-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	25 000	Euribor 6M + 0,75%	28-kwi-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	20 000	Euribor 6M + 0,75%	24-wrz-2021	Catalyst
Publiczne listy zastawne PLN	340 375	Wibor 3M +0,45%	10-wrz-2025	ASO Catalyst
Obligacje	300 000	Wibor 3M +0,45%	18-wrz-2019	nd

* notowane od 09 stycznia 2019r.

Na podstawie Uchwały nr 63/2019 z dnia 5 kwietnia 2019 roku Zarządu Banku w sprawie emisji Serii LZ-II-18 hipotecznych listów zastawnych na kwotę do 50 000 tys. EUR w dniu 29 kwietnia 2019 r. przeprowadzono emisję ww. hipotecznych listów zastawnych. Kwota emisji wyniosła 50 000 tys. EUR. Oprocentowanie listów zastawnych ustalono w wysokości stopy referencyjnej EURIBOR 3M i marży. Termin wykupu ustalono na 29 października 2024 r.

W dniu 18 września 2019 roku, w ramach programu emisji obligacji o łącznej wartości nominalnej do 1 000 000 tys. PLN ustanowionego w dniu 10 sierpnia 2018 roku, wyemitowano drugą serię obligacji na kwotę 150 000 tys. PLN z terminem wykupu 13 marca 2020 roku. Od obligacji nie są wypłacane odsetki (emisja z dyskontem w stosunku do wartości nominalnej).

W dniu 18 września 2019 roku, w ramach wskazanego powyżej programu emisji obligacji, wyemitowano trzecią serię obligacji na kwotę 150 000 tys. PLN z terminem wykupu 17 września 2020 roku. Oprocentowanie obligacji ustalono w wysokości stopy referencyjnej WIBOR 3M i marży.

Zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych stanowią wierzytelności oraz środki dodatkowe (obligacje skarbowe) wpisane do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.

Zabezpieczenie emisji publicznych listów zastawnych stanowią wierzytelności wpisane do rejestru zabezpieczenia publicznych listów zastawnych.

Szczegółowe informacje zaprezentowano w nocie 31.

24) Rezerwy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Rezerwy na ryzyko prawne (kredyty spłacone w CHF)	3 451	0
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	0	5
Rezerwy na świadczenia emerytalne	196	191
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	3	6
Rezerwy	3 650	202

Zmiany stanu rezerw

<i>W tysiącach zł</i>	1 stycznia 2019 r.	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2019 r.
Rezerwy na ryzyko prawne (kredyty spłacone w CHF)	0	3 451	0	0	3 451
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	5	14	0	-19	0
Rezerwy na świadczenia emerytalne	191	10	0	-5	196
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	6	39	-42	0	3
Rezerwy	202	3 514	-42	-24	3 650

<i>W tysiącach zł</i>	1 stycznia 2018 r.	Początkowe zastosowanie MSSF 9	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2018 r.
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	510	0	0	-486	-19	5
Rezerwy na świadczenia emerytalne	262	0	0	-71	0	191
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	0	544	133	-671	0	6
Rezerwy	772	544	133	-1 228	-19	202

Rezerwy obejmują część całkowitej rezerwy utworzonej na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF, w części przypadającej na ekspozycje już spłacone. Szczegóły dotyczące ww. rezerwy zostały zaprezentowane w Nocie 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

25) Inne zobowiązania

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Rezerwa na koszty administracyjne	3 239	2 654
Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	1 551	776
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	354	347
Wierzyciele różni	2 690	2 178
Rozliczenia publiczno-prawne	475	415
Inne zobowiązania	8 309	6 370

26)Kapitał własny

Kapitał zakładowy

Akcje	Akcje zwykłe		Akcje zwykłe	
	31.12.2019		31.12.2018	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w tys. zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w tys. zł)
Akcje wyemitowane na dzień 1 stycznia	2 230	223 000	2 230	223 000
Emisja akcji za środki pieniężne	0	0	0	0
Akcje wyemitowane na koniec okresu – w pełni opłacone	2 230	223 000	2 230	223 000

Zestawienie akcji wg poszczególnych serii/emisji

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
A	akcje zwykłe imienne	300	30 000	opłacone gotówką	7-wrz-1995
B	akcje zwykłe imienne	555	55 500	opłacone gotówką	1-paź-1996
C	akcje zwykłe imienne	1	100	opłacone gotówką	18-sie-1997
D	akcje zwykłe imienne	11	1 100	opłacone gotówką	1-cze-1999
E	akcje zwykłe imienne	625	62 500	opłacone gotówką	25-kwi-2000
F	akcje zwykłe imienne	206	20 600	opłacone gotówką	16-cze-2005
G	akcje zwykłe imienne	256	25 600	opłacone gotówką	29-wrz-2006
H	akcje zwykłe imienne	276	27 600	opłacone gotówką	11-wrz-2007

Ogółem liczba wyemitowanych akcji wynosi 2 230 sztuk. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 100 tys. zł. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Akcjonariuszem Banku jest Bank Polska Kasa Opieki S.A. w Warszawie, który dysponuje 2 230 akcjami stanowiącymi 100% kapitału zakładowego Banku i uprawniającymi Bank Pekao S.A. do wykonywania prawa głosu ze 100% akcji.

Pozostałe kapitały:

Kapitał zapasowy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Kapitał zapasowy na dzień 1 stycznia	78 853	73 079
podział wyniku z lat ubiegłych	-11 062	5 774
Kapitał zapasowy na koniec okresu	67 791	78 853

Kapitał rezerwowy i kapitał z aktualizacji wyceny

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Kapitały rezerwowe		
› kapitał rezerwowy	17 222	17 222
› fundusz ogólnego ryzyka bankowego	6 100	6 100
	23 322	23 322
Kapitał z aktualizacji wyceny		
› wycena papierów wartościowych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	776	634
› wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających	3 858	3 541
	4 634	4 175

Podział zysku za rok ubiegły

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 kwietnia 2019 roku zysk netto za 2018 rok w wysokości 2 554 tys. zł został przeznaczony w całości na zwiększenie kapitału zapasowego.

Dywidenda

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 kwietnia 2019 roku Bank w 2019 roku nie wypłacał dywidendy.

Pokrycie straty z lat ubiegłych

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 kwietnia 2019 roku strata w wysokości 13 616 tys. zł została w całości pokryta z kapitału zapasowego.

Proponowany sposób pokrycia straty z roku bieżącego

Zarząd Banku proponuje całość straty z roku bieżącego w kwocie 37 702 tys. zł pokryć z kapitału zapasowego.

27) Rachunkowość zabezpieczeń

Bank podjął decyzję, aby skorzystać z wyboru jaki daje MSSF 9 i kontynuuje stosowanie zasad rachunkowości zgodnych z MSR 39. Decyzja ta ma zastosowanie do wszystkich relacji zabezpieczających, dla których Bank stosuje i będzie stosował rachunkowość zabezpieczeń w przyszłości.

Bank na dzień 31 grudnia 2019 roku stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W okresie od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019 roku Bank kontynuował rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych o zmiennym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentami typu currency interest rate swap (CIRS) oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązań finansowych o stałym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentem typu interest rate swap (IRS).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów i emisji hipotecznych listów zastawnych zmiennoprocentowych

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikające ze zmienności przepływów pieniężnych na aktywach i zobowiązaniach finansowych o zmiennym oprocentowaniu poprzez transakcje CIRS.

Pozycja zabezpieczane

Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów (kredyty) i portfela zobowiązań (emisje hipotecznych listów zastawnych) o zmiennej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje CIRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje zmiennoprocentowe przepływy złotowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji CIRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana przez CIRS będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 18 marca 2024 roku.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów na zmienną stopę i emisji hipotecznych listów zastawnych na stałą stopę

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka zmiany przyszłych przepływów pieniężnych na aktywach finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązaniach finansowych o stałym oprocentowaniu poprzez transakcje IRS.

Pozycja zabezpieczana

Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów zmiennoprocentowych (kredyty) i portfela pasywów (emisje hipotecznych listów zastawnych) o stałej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje IRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje stałoprocentowe przepływy walutowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji IRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 15 lutego 2021 roku.

Poniższa tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów pochodnych zabezpieczających.

		Termin zapadalności				
		poniżej 3 mies.	od 3 mies. do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem wartość nominalna	
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową						
walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	CHF / PLN	Wartość nominalna (tys. zł)	290 176	0	2 282 197	2 572 373
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	1,7350	0	2,3613	
		Średni kurs CHF/PLN	3,8315	0	3,9857	
	EUR / PLN	Wartość nominalna (tys. zł)	0	51 102	0	51 102
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	0	1,80	0	
		Średni kurs EUR/PLN	0	4,2770	0	
swapy stopy procentowej (IRS)	EUR	Wartość nominalna (tys. zł)	0	0	63 878	63 878
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	0	0	1,43	
Wartość nominalna razem			290 176	51 102	2 346 075	2 687 353

		Termin zapadalności				
		poniżej 3 mies.	od 3 mies. do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem wartość nominalna	
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową						
walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	CHF / PLN	Wartość nominalna (tys. zł)	57 249	0	1 984 632	2 041 881
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	2,27	0	2,12	
		Średni kurs CHF/PLN	3,4730	0	3,9162	
	EUR / PLN	Wartość nominalna (tys. zł)	0	0	51 600	51 600
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	0	0	1,81	
		Średni kurs EUR/PLN	0	0	4,2770	
swapy stopy procentowej (IRS)	EUR	Wartość nominalna (tys. zł)	0	0	64 500	64 500
		Średnie oprocentowanie nogi stałej (%)	0	0	1,43	
Wartość nominalna razem			57 249	0	2 100 732	2 157 981

Poniższa tabela prezentuje wpływ zabezpieczenia przepływów pieniężnych na bilans i wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2019 r.		
<i>W tysiącach zł</i>		
	walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	swapy stopy procentowej (IRS)
INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE		
Wartość nominalna	2 623 475	63 878
Wartość bilansowa – aktywa	4 271	1 932
Wartość bilansowa - zobowiązania	6 422	0
Nazwa linii w bilansie, w której zaprezentowano instrument zabezpieczający	Pochodne instrumenty zabezpieczające	Pochodne instrumenty zabezpieczające
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii pozostałych całkowitych dochodów	1 072	-755
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	0	0
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacja	0	0
POZYCJE ZABEZPIECZANE		
Kwota zmiany wartości godziwej derywatu hipotetycznego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, która to zmiana jest podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	0	0
Saldo pozycji kapitału z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	3 025	833
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	0	0

Na dzień 31 grudnia 2018 r.		
<i>W tysiącach zł</i>		
	walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	swapy stopy procentowej (IRS)
INSTRUMENTY ZABEZPIEZAJĄCE		
Wartość nominalna	2 093 481	64 500
Wartość bilansowa – aktywa	3 908	2 839
Wartość bilansowa - zobowiązania	5 248	0
Nazwa linii w bilansie, w której zaprezentowano instrument zabezpieczający	Pochodne instrumenty zabezpieczające	Pochodne instrumenty zabezpieczające
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii pozostałych całkowitych dochodów	154	-626
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	0	0
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacja	0	0
POZYCJE ZABEZPIECZANE		
Kwota zmiany wartości godziwej derywatu hipotetycznego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, która to zmiana jest podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	0	0
Saldo pozycji kapitału z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	1 953	1 588
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	0	0

W 2019 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Bank były efektywne. W związku z tym, zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 317 tys. zł (zwiększenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 3 858 tys. zł.

W 2018 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Bank były efektywne. W związku z tym, zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 472 tys. zł (zmniejszenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosił 3 541 tys. zł.

Przychody z tytułu odsetek od instrumentów zabezpieczających zostały zaprezentowane w nocie 1.

Pozostałe noty

28)Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym Banku

Wartość godziwa bilansowych i pozabilansowych instrumentów finansowych jest to cena, za którą można sprzedać pozycję aktywów lub zaspokoić zobowiązania na zasadzie transakcji pomiędzy świadomymi i dobrze poinformowanymi stronami na warunkach rynkowych.

Na 31 grudnia 2019 roku i na 31 grudnia 2018 roku Bank dokonywał klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do trzech kategorii:

- poziom 1 – wyceniane bezpośrednio na podstawie cen z aktywnego rynku (obligacje skarbowe)
- poziom 2 – wyceniane modelem na podstawie obserwowanych na rynku stawek i cen (instrumenty pochodne rynku walutowego i rynku stopy procentowej)
- poziom 3 – wyceniane modelem na podstawie nieobserwowanych na rynku stawek i cen

Wycena do wartości godziwej wykonywana jest bezpośrednio przez Departament Zarządzania Ryzykiem umiejscowiony w Obszarze Ryzyka, który jest w pełni niezależny od jednostek zawierających transakcje. Metodyka wyceny do wartości godziwej podlega zatwierdzeniu na poziomie Zarządu Banku. Adekwatność metod wyceny podlega bieżącej analizie oraz cyklicznym przeglądom.

Na dzień 31 grudnia 2019 r.			
<i>W tysiącach zł</i>			
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	139	0
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	114 296	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	6 203	0
	114 296	6 342	0
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	6 422	0
	0	6 422	0

Na dzień 31 grudnia 2018 r.			
<i>W tysiącach zł</i>			
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	26	0
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	99 828	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	6 747	0
	99 828	6 773	0
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	6	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	5 248	0
	0	5 254	0

Instrumenty finansowe nie wyceniane w wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym Banku

W Banku znajdują się instrumenty finansowe, które w sprawozdaniu nie są prezentowane w wartości godziwej. Wartość godziwa stanowi cenę, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Dla większości instrumentów finansowych Banku nie istnieje aktywny rynek, szacunki wartości godziwej oparte są o przewidywany przyszły przepływ środków pieniężnych, który jest dyskontowany przy użyciu bieżących stóp procentowych (z uwzględnieniem marż) w celu uzyskania wartości bieżącej netto.

Dla pozycji należności od Banku Centralnego oraz należności od banków ze względu na ich krótki termin zapadalności Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Do kalkulacji wartości godziwej kredytów udzielonych klientom zastosowano wysokość aktualnie oferowanych marż z uwzględnieniem stosowanej metodologii wyliczania utraty wartości ekspozycji kredytowych (opisanej w notach poświęconych polityce rachunkowości).

Do kalkulacji wartości godziwej długoterminowych zobowiązań wobec banków wykorzystano przyszłe przepływy środków pieniężnych wynikające z tych zobowiązań. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku międzybankowym. Do określenia wartości godziwej krótkoterminowych zobowiązań wobec banków, ze względu na ich krótki termin zapadalności, Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Dla pozycji zobowiązania wobec klientów Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest na poziomie równym wartości bilansowej.

Wartość godziwa wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, ze względu na brak aktualnych notowań na rynku Catalyst, została wyliczona w oparciu o przewidywane przyszłe przepływy. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku.

Na dzień 31 grudnia 2019 r.			
<i>W tysiącach zł</i>			
	Metoda wyceny	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa			
Należności od Banku Centralnego oraz należności od banków	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	44 054	44 054
Kredyty udzielone klientom	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 365 342	2 344 235
		2 409 396	2 388 289
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	zdyskontowane przepływy pieniężne	458 294	462 565
Zobowiązania wobec klientów	wartość wymaganej zapłaty	10 661	10 661
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 777 854	1 787 777
		2 246 809	2 261 003

Na dzień 31 grudnia 2018 r.			
<i>W tysiącach zł</i>			
	Metoda wyceny	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa			
Należności od Banku Centralnego oraz należności od banków	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	67 000	67 000
Kredyty udzielone klientom	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 234 843	2 186 353
		2 301 843	2 253 353
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	zdyskontowane przepływy pieniężne	244 413	244 802
Zobowiązania wobec klientów	wartość wymaganej zapłaty	10 030	10 030
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 829 927	1 841 085
		2 084 370	2 095 917

29) Leasing

Bank jako leasingobiorca występuje w umowach najmu budynków (powierzchnia biurowa oraz parkingi) i samochodów osobowych.

Informacje o umowach leasingu, w których Bank jest leasingobiorcą, zostały przedstawione poniżej.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania

<i>W tysiącach zł</i>	Grunty i budynki	Środki transportu	Razem
Stan na początek okresu – 01.01.2019	379	263	642
Amortyzacja	-615	-159	-774
Zwiększenia – nowe umowy leasingu	3 789	81	3 870
Zmiana leasingu	5	0	5
Zmniejszenia – zamknięcie leasingu	0	-46	-46
Stan na koniec okresu – 31.12.2019	3 558	139	3 697

Zobowiązania z tytułu leasingu

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019
POZYCJA SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	
Zobowiązania wobec banków	310
Zobowiązania wobec klientów	3 452
Razem zobowiązania z tytułu leasingu	3 762

Zobowiązania z tytułu leasingu wg terminach wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019
do 1 miesiąca	72
od 1 do 3 miesięcy	80
od 3 miesięcy do 1 roku	526
od 1 roku do 5 lat	2 842
powyżej 5 lat	108
Razem brutto	3 628
Odsetki	134
Razem zobowiązania z tytułu leasingu	3 762

Wartości ujęte w rachunku zysków i strat

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019
Koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu	52
Koszty amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania	774
Koszty związane z leasingami krótkoterminowymi, prezentowane w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”	176
Koszty związane z leasingami aktywów o niskiej wartości, z wyłączeniem leasingu krótkoterminowego aktywów o niskiej wartości, prezentowane w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”	43

Wartości ujęte w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

W 2019 roku całkowity wpływ środków pieniężnych z tytułu leasingów wyniósł 928 tys. zł.

30) Zobowiązania warunkowe

Informacja o wszczętych postępowaniach sądowych

Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby, co najmniej 10 % kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych podjętych w celu zaspokojenia wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów wynosi 215 733 tys. zł. Na wspomniane wierzytelności Bank utworzył odpisy na oczekiwane straty kredytowe w wysokości 157 180 tys. zł. Część wspomnianych wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów jest zaewidencjonowana w ewidencji pozabilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. Bank jest stroną pozwaną w postępowaniach przed sądami powszechnymi, w których łączna wartość przedmiotu sporu obejmuje kwotę 22 725 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku przeciwko Bankowi toczyło się 37 spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych w CHF, które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu w kwocie 15 465 tys. zł (na dzień 31.12.2018 r. liczba spraw wynosiła 22, a odpowiadająca im wartość przedmiotu sporu 9 989 tys. zł). W odniesieniu do powyższych pozwów Bank dokonał oszacowania rezerwy wg stanu na 31 grudnia 2019 rok w łącznej kwocie 5 677 tys. zł.

Szczegółowe informacje dotyczące ww. rezerwy zostały zaprezentowane w Nocie 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

Udzielone zobowiązania warunkowe

Bank posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się niewypłacone środki pieniężne z podpisanych umów kredytowych.

W tysiącach zł	31.12.2019	31.12.2018
Zobowiązania do wypłaty kredytów	5 760	2 148

Na zobowiązania warunkowe do udzielenia kredytów Bank utworzył rezerwę w wysokości 3 tys. zł wg stanu na 31.12.2019 (6 tys. zł wg stanu na 31.12.2018).

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Bank nie udziela zobowiązań gwarancyjnych.

Otrzymane pozabilansowe zobowiązania

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Finansowe, w tym:	292 011	507 030
<i>od podmiotów finansowych</i>	292 011	507 030
Gwarancyjne, w tym	500 251	307 500
<i>od podmiotów finansowych</i>	500 251	307 500
Razem, otrzymane pozabilansowe zobowiązania	792 262	814 530

Zobowiązania warunkowe otrzymane finansowe dotyczą dostępnych linii kredytowych oraz kredytu w rachunku bieżącym, natomiast zobowiązania warunkowe otrzymane gwarancyjne dotyczą dostępnej gwarancji objęcia emisji obligacji, jak również gwarancji spłaty zobowiązań z tytułu najmu powierzchni biurowej.

31) Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowiące zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Nominalna wartość wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych	1 648 031	1 473 378
Wartość odsetek od wierzytelności i środków dodatkowych wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	44 094	40 138
Nominalna wartość hipotecznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	1 171 973	1 184 150
Wartość odsetek od wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	26 222	27 630
Nadzabezpieczenie kapitału	476 058	289 228
Nadzabezpieczenie odsetek	17 872	12 508

Aktywa stanowiące zabezpieczenie emisji publicznych listów zastawnych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Nominalna wartość wierzytelności z tytułu kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego oraz kredytów zabezpieczonych gwarancją lub poręczeniem tych jednostek oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia publicznych listów zastawnych	389 524	430 570
Wartość odsetek od wierzytelności i środków dodatkowych wpisanych do rejestru zabezpieczenia publicznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	11 483	5 284
Nominalna wartość publicznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	301 875	340 375
Wartość odsetek od wyemitowanych publicznych listów zastawnych wg stanu na koniec okresu	7 020	2 558
Nadzabezpieczenie kapitału	87 649	90 195
Nadzabezpieczenie odsetek	4 463	2 726

Zasady emisji listów zastawnych, których zabezpieczenie stanowią wierzytelności banku hipotecznego określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 1771).

W przypadku ogłoszenia upadłości banku hipotecznego środki uzyskane w wyniku wyegzekwowania wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych mogą być wykorzystane wyłącznie dla zaspokojenia roszczeń wynikających z listów zastawnych.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji wniesionej w formie zobowiązania do zapłaty

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Kwota zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	1 551	776
Kwota aktywów stanowiących zabezpieczenie	1 994	998

Zgodnie z możliwością wnoszenia składek w formie zobowiązań do zapłaty przewidzianą w art. 303 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 795), Bank wnosi maksymalną możliwą kwotę tj. 30% składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji w formie zobowiązań do zapłaty.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank dokonał blokady 2 000 sztuk obligacji skarbowych WZ0126 (ISIN: PL0000108817), o łącznej wartości nominalnej 2 000 tys. PLN, zdeponowanych w KDPW SA w celu zabezpieczenia zobowiązań z tytułu składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji.

32) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują salda o krótszym niż 3 miesiące terminie zapadalności.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Należności od Banku Centralnego	23 915	54 001
Należności od banków	20 139	12 999
	44 054	67 000

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Odsetki od zaciągniętych długoterminowych kredytów	0	1 113
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	40 149	33 026
Razem przepływy pieniężne z tytułu odsetek	40 149	34 139

33) Jednostki powiązane

Proces kredytowy w odniesieniu do Kierownictwa Banku oraz podmiotów powiązanych z Bankiem

Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe, zawieranie transakcji o charakterze kredytowym z kierownictwem Banku oraz podmiotami z nimi powiązаныmi, następuje na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą Banku.

Regulamin określa szczególne zasady podejmowania decyzji o zawarciu transakcji z wyżej wymienionymi osobami i podmiotami, w tym szczególne decyzyjne uprawnienia do podejmowania decyzji. W szczególności decyzje o udzieleniu kredytu członkom Rady Nadzorczej Banku, członkom Zarządu Banku lub podmiotom powiązany z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, w kwocie przekraczającej równowartość 10 000 Euro obliczonej w złotych według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski i obowiązującego na moment podejmowania decyzji, łącznego zaangażowania Banku w stosunku do danej osoby lub podmiotu, podejmują Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku w formie oddzielnych uchwał.

Uchwały podejmowane są w głosowaniu tajnym, większością 2/3 głosów, w obecności co najmniej połowy składu organu, a w przypadku Rady Nadzorczej także w obecności jej niezależnych członków. Z posiedzenia głosowania sporządza się protokół odzwierciedlający przebieg obrad wraz ze wskazaniem w szczególności: imion i nazwisk obecnych na posiedzeniu członków Rady Nadzorczej/Zarządu Banku, liczby głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdań odrębnych i/lub w przypadku transakcji nie przekraczającej równowartości 10 000 Euro obliczonej w złotych według kursu średniego ogłaszanego przez NBP i obowiązującego na moment podejmowania decyzji, łącznego zaangażowania Banku w stosunku do danej osoby lub podmiotu, decyzje podejmuje Zarząd Banku.

Członkowie Kierownictwa Banku i podmioty z nimi powiązane kapitałowo lub organizacyjnie mogą korzystać z oferowanych przez Bank produktów kredytowych według zasad i na warunkach standardowo oferowanych przez Bank. W szczególności w odniesieniu do tych osób i podmiotów Bank nie stosuje korzystniejszych stóp oprocentowania kredytów.

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z metodologią stosowaną przez Bank, adekwatnie do segmentu klienta i rodzaju transakcji.

W odniesieniu do podmiotów powiązanych z Bankiem stosowany jest standardowy proces kredytowy.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Bank przeprowadza transakcje z podmiotem dominującym oraz podmiotami powiązаныmi w ramach Grupy Pekao oraz PZU.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi dokonywane są w ramach normalnej działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, transakcje wymiany walut obcych.

Wartość transakcji z podmiotami powiązаныmi prezentują poniższe tabele.

W tysiącach zł	31.12.2019		31.12.2018	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i PZU	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i PZU
Należności z odsetkami, w tym:				
Należności od banków	20 139	0	12 999	0
Dodatnia wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	6 339	0	6 767	0
Pozostałe aktywa	51	4	98	5
Zobowiązania, w tym:				
Zobowiązania wobec banków	458 236	0	244 413	0
Zobowiązania wobec klientów	0	114	0	54
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	136 113	0	10 015	0
Ujemna wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	6 422	0	5 254	0
Transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi, w tym:				
Transakcje wymiany walut:				
Forward, swap walutowy	181 266	0	92 453	0
CIRS	2 623 475	0	2 093 481	0
IRS	63 878	0	64 500	0

Przychody i koszty dotyczące transakcji z podmiotami powiązаныmi

W tysiącach zł	01.01.2019- 31.12.2019		01.01.2018- 31.12.2018	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i PZU	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i PZU
Przychody z tytułu odsetek:	9 891	0	6 337	0
w tym od instrumentów zabezpieczających	9 596	0	5 700	0
Koszty z tytułu odsetek:	8 108	4	2 889	4
w tym od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	1 197	0	585	0
Koszty z tytułu prowizji	448	162	372	2
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez wynik finansowy	4 038	0	981	0
Pozostałe koszty	435	164	1 061	221

34) Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2019- 31.12.2019	01.01.2018- 31.12.2018
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Zarządu Banku
Płace	1 528	2 248
Premie	102	437
Pozostałe	125	111
Wynagrodzenia razem	1 755	2 796

Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku w 2019 roku obejmują:

- Płace – koszty wynagrodzeń Zarządu,
- Premie – wynagrodzenie zmienne wypłacone w 2019 roku w ramach Systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej za rok 2018,
- Pozostałe – składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

Zarząd Banku oraz pracownicy pełniący Funkcje Kluczowe w Banku objęci są systemem zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej, który stanowi zachętę dla Uczestników do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku. System szczegółowo określa zasady przyznawania, nabywania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego dla pracowników, których stanowiska Bank zidentyfikował jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W ramach systemu Uczestnik może otrzymać zmienny składnik wynagrodzenia uzależniony od oceny stopnia realizacji indywidualnych celów, oceny wyników na poziomie Uczestnika z uwzględnieniem oceny zgodności, oceny ryzyka oraz oceny wyników na poziomie Banku. Zmienny składnik wynagrodzenia składa się z części gotówkowej i części w postaci akcji fantomowych.

Stały element wynagrodzenia ustalany jest z tytułu zajmowanego stanowiska i zakresu odpowiedzialności, odzwierciedla poziom doświadczenia i umiejętności wymaganych na danym stanowisku. Pozwala zredukować ryzykowne zachowania, zniechęca do podejmowania działań skoncentrowanych na wynikach krótkoterminowych, które mogą zagrażać stabilności Banku w długim okresie, a jednocześnie umożliwia prowadzenie elastycznej Polityki wynagrodzeń.

W listopadzie 2019 roku wdrożono postanowienia uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku o dostosowaniu wynagrodzenia członków zarządu do wymogów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

W ciągu okresu sprawozdawczego kończącego się w dniu 31 grudnia 2019 r. Bank posiadał następujące transakcje płatności w formie akcji fantomowych:

System 2014, System 2015, System 2016, System 2017, System 2018, System 2019	
Transakcje płatne w formie akcji fantomowych w środkach pieniężnych	
Data rozpoczęcia okresu oceny	System 2014: 1 stycznia 2014 System 2015: 1 stycznia 2015 System 2016: 1 stycznia 2016 System 2017: 1 stycznia 2017 System 2018: 1 stycznia 2018 System 2019: 1 stycznia 2019
Data przyznania programu	System 2014: 31 lipca 2014 System 2015: 16 września 2015 System 2016: 19 września 2016 System 2017: 22 września 2017 System 2018: 8 października 2018 System 2019: 24 lipca 2019
Liczba przyznanych akcji fantomowych w ramach programu	System 2014: 2 011 sztuk System 2015: 2 661 sztuk System 2016: 2 993 sztuki System 2017: 2 281 sztuki System 2018: 1 783 sztuki
Data zapadalności	System 2014: 31 lipca 2020 System 2015: 31 lipca 2021 System 2016: 31 lipca 2021 dla Funkcji Kluczowych 31 lipca 2022 dla Członków Zarządu Banku System 2017: 31 lipca 2022 dla Funkcji Kluczowych 31 lipca 2023 dla Członków Zarządu Banku System 2018: 31 lipca 2024 dla Członków Zarządu
Data nabycia praw dla Systemu 2014	40% w roku przyznania (rozliczenie po 3 letnim okresie retencji) 30% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 30% po 4 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2015	40% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 24% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 12% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 24% po 4 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2016 - Zarząd Banku	40% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 24% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 12% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 24% po 4 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2017 - Zarząd Banku	40% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 24% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 12% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 24% po 4 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2018 - Zarząd Banku	40% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 24% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 12% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 24% po 4 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2016 - Funkcje Kluczowe	60% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 20% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 20% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)
Data nabycia praw dla Systemu 2017 - Funkcje Kluczowe	60% w roku przyznania (rozliczenie po 2 letnim okresie retencji) 20% po 2 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji) 20% po 3 latach od daty przyznania (rozliczenie po rocznym okresie retencji)

Data nabycia praw dla Systemu 2018 - Funkcje Kluczowe	100% w roku przyznania
Warunki nabycia uprawnień	Ocena ryzyka Ocena zgodności Ciągłość zatrudnienia Spełnienie warunków opartych na wynikach finansowych Banku za dany okres
Rozliczenie programu	W dniu nabycia uprawnień uczestnikowi zostaje wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz 0,001 wartości jednostki księgowej Banku

Powyższa tabela nie zawiera ilości akcji fantomowych przyznanych dla Systemu 2019. Ilość ta zostanie ustalona w roku 2020 po dokonaniu oceny przez Radę Nadzorczą sprawozdania finansowego Banku za rok 2019.

System Zmiennego Wynagradzania w części przyznanej w formie akcji fantomowych to program rozliczany w środkach pieniężnych i dlatego wartość godziwa jest korygowana na każdą datę bilansową aż do momentu rozliczenia programu, który w tym programie pokrywa się z dniem nabycia uprawnień.

Zgodnie z Polityką wynagradzania obowiązującą w Banku dopuszcza się niestosowanie mechanizmu odraczania w przypadku, w którym łączna wartość wynagrodzenia zmiennego za dany rok nie przekracza 50 tys. zł brutto dla Pracowników pełniących Funkcje Kluczowe. Zgodnie z powyższym wynagrodzenie zmienne przyznane Pracownikom pełniącym Funkcje Kluczowe za 2018 rok, w tym formie akcji fantomowych, zostało wypłacone w całości.

Wartość bilansowa zobowiązań wynikających z akcji fantomowych rozliczanych w środkach pieniężnych wyniosła 1 353 tys. zł na dzień 31 grudnia 2019 roku (na 31 grudnia 2018 roku – 1 383 tys. zł).

Członkowie Rady Nadzorczej, z wyłączeniem niezależnych Członków Rady Nadzorczej, nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnienia tej funkcji w Radzie Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali w 2019 roku wynagrodzenie łącznie w wysokości 86 tys. zł. Wynagrodzenie niezależnych Członków Rady Nadzorczej obejmuje koszty wynagrodzenia oraz składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

35) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji

Umowy kredytowe

W dniu 18 marca 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 22 listopada 2018 r. Kwota przeniesionej wierzytelności to 12 000 tys. EUR.

W dniu 10 kwietnia 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 20 stycznia 2017 r. wraz z późniejszymi zmianami. Kwota przeniesionej wierzytelności to 14 000 tys. EUR.

W dniu 26 czerwca 2019 r. Bank oraz Bank Pekao S.A. podpisały zaświadczenie o przeniesieniu, na podstawie którego Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 28 grudnia 2018 r. Kwota przeniesionej wierzytelności to 14 000 tys. EUR.

W dniu 26 czerwca 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 17 października 2017 r. Kwota przeniesionej wierzytelności to 14 000 tys. EUR.

W dniu 20 sierpnia 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 30 listopada 2016 r. wraz z późniejszymi zmianami. Kwota przeniesionej wierzytelności to 5 000 tys. EUR.

W dniu 20 sierpnia 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 30 marca 2016 r. wraz z późniejszymi zmianami. Kwota przeniesionej wierzytelności to 5 000 tys. EUR.

W dniu 17 października 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 31 marca 2015 r. wraz z późniejszymi zmianami. Kwota przeniesionej wierzytelności to 14 000 tys. EUR.

W dniu 28 listopada 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank Pekao S.A. przeniósł na Bank część wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego kredytobiorcy na podstawie umowy kredytu z dnia 31 maja 2016 r. wraz z późniejszymi zmianami. Kwota przeniesionej wierzytelności to 3 351 tys. EUR.

W dniu 20 grudnia 2019 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przeniesienia wierzytelności, na podstawie której Bank dokonał zwrotnego przelewu na Bank Pekao S.A. części wierzytelności z tytułu kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego (JST) na podstawie umów kredytu opisanych w poniższym zestawieniu:

Lp.	Umowa Kredytu	JST	Kwota Przelanej Wierzytelności (w tys. PLN)
1.	Umowa z dnia 18.04.2011 r.	gmina miejska	8 000
2.	Umowa z dnia 15.07.2014 r.	województwo	5 000

Umowy dotyczące linii kredytowych

27 lutego 2019 r. Bank podpisał aneks do umowy dotyczącej linii kredytowej zawartej z Bankiem Pekao S.A.

Aneks dotyczył przedłużenia okresu kredytowania oraz terminu ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego. Zgodnie z ww. aneksem okres kredytowania ustalono na dzień 28 lutego 2020 r., a termin ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego na dzień 28 lutego 2026 r. Równocześnie w aneksie ustalono nowe stawki marży kredytowej stosowanej dla ustalenia oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym oraz transz linii kredytowej. Ponadto zwiększona została kwota dostępnego kredytu w rachunku bieżącym do łącznej kwoty nie przekraczającej 350 mln PLN, przy jednoczesnym obniżeniu kwoty transz kredytowych na wydzielonych rachunkach kredytowych do łącznej kwoty nie przekraczającej równowartości 400 mln PLN. Łączna kwota przyznanego limitu kredytowego nie uległa przy tym zmianie.

Dodatkowo w dniu 20 maja 2019 r. Bank podpisał aneks do ww. umowy linii kredytowej modyfikujący stawki marży kredytowej stosowanej dla ustalenia oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym.

W związku ze złożonym w Komisji Nadzoru Finansowego wnioskiem o wydanie zezwolenia na stosowanie wyższego wskaźnika wpływów w odniesieniu do niewykorzystanych instrumentów wsparcia płynności oraz o zatwierdzenie całkowitego wyłączenia ograniczenia uznania wpływów płynności z instrumentu płynności do 75% całkowitych wpływów płynności złożonym na podstawie Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych w dniach 13 sierpnia oraz 6 listopada 2019 r. Bank podpisał kolejne aneksy do ww. umowy dotyczące ograniczenia listy zdarzeń stanowiących przypadki naruszenia umowy w celu zwiększenia bezwarunkowego charakteru przyznanego przez Bank Pekao SA finansowania.

36) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Bank utworzył ZFŚS oraz dokonuje corocznych odpisów na rzecz ZFŚS zgodnie z przepisami określonymi w Ustawie. Podstawowym celem Funduszu jest finansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej na rzecz pracowników.

Stan Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank na rzecz ZFŚS, zwiększone o odsetki od środków funduszu i wpływy z procentowanych pożyczek oraz pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W bilansie Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w bilansie Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło zero.

W poniższym zestawieniu przedstawiono rodzaje oraz wartość księgową aktywów, stanu Funduszu i kosztów związanych z ZFŚS.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	176	165
Zadłużenie z tytułu udzielonych pożyczek	0	0
Aktywa ZFŚS	176	165
Stan ZFŚS	176	165
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS	120	113

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oparta jest o następujące kierunki działania:

- apetyt na ryzyko pozostaje na poziomie zapewniającym bezpieczne zarządzanie ryzykiem i utrzymanie wysokich ocen nadzorczych i ratingowych,
- kontynuowane będą działania w zakresie udzielania kredytów, monitorowania portfela i windykacji ekspozycji mające na celu poprawę jakości portfela kredytowego,
- zasady i procedury zarządzania ryzykiem pozostaną skoordynowane z zasadami i działaniami obowiązującymi w Banku Pekao SA,
- utrzymanie współczynnika wypłacalności i kapitału wewnętrznego na bezpiecznym poziomie przy zachowaniu standardów obowiązujących w grupie Banku Pekao SA,
- utrzymywanie aktywów płynnych w wysokości umożliwiającej efektywne zarządzanie płynnością przy zachowaniu zrównoważonej struktury przepływów określonej przez limity płynności strukturalnej oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy płynności.

Kierując się powyższym Bank identyfikuje, mierzy, monitoruje i zarządza wszystkimi rodzajami ryzyk we współpracy z jednostkami kontroli ryzyka i zarządzania ryzykiem podmiotu dominującego.

W 2019 roku Bank aktualizował wewnętrzne zasady, regulacje i procedury działania w celu dostosowania procesu zarządzania ryzykami do nowych regulacji zewnętrznych wymagań nadzorczych i standardów Grupy Kapitałowej, do której Bank należy. Bank dostosowywał także swoje wewnętrzne regulacje i procedury zarządzania ryzykami do zewnętrznych regulacji prawnych odnoszących się do zakresu aktywności Banku.

37) Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Ponadto sprawuje ona nadzór nad zgodnością polityki Grupy w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Grupy.

Zarząd

Zarząd jest odpowiedzialny za opracowanie, wdrażanie i funkcjonowanie procesów zarządzania ryzykiem poprzez m.in. wprowadzanie odpowiednich wewnętrznych regulacji z uwzględnieniem wyników kontroli audytu wewnętrznego.

Zarząd odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu obliczania kapitału wewnętrznego oraz za efektywność przeglądu procesu wyliczania kapitału wewnętrznego i jego monitoring. Ponadto wprowadza niezbędne korekty lub udoskonalenia do tych procesów i systemów, co do których zachodzi taka konieczność. Konieczność ta może być spowodowana zmianami poziomu ryzyka w działalności Grupy, czynnikami otoczenia gospodarczego lub nieprawidłowościami w funkcjonowaniu procesów lub systemów.

Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat typów, skali, istotności ryzyk, na które narażona jest Grupa, jak również metod wykorzystywanych do ich zarządzania.

Zarząd ocenia, czy działalność taka jak: identyfikacja, pomiar, monitorowanie, raportowanie i kontrola lub ograniczanie są prowadzone na odpowiednim poziomie w ramach procesu zarządzania ryzykiem. Ponadto sprawdza, czy kierownictwo każdego szczebla efektywnie zarządza ryzykiem w ramach swoich kompetencji.

Komitety

W realizacji powyższych zadań, w zakresie zarządzania ryzykiem, Zarząd jest wspierany przez odpowiednie komitety:

- Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) - w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym, płynności oraz adekwatnością kapitałową,
- Komitet Ryzyka Operacyjnego – w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Komitet Kredytowy – w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, podejmowania decyzji kredytowych w ramach uprawnień oraz w przypadku przygotowania rekomendacji dotyczących największych transakcji przedstawianych do decyzji Zarządowi.

38) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest podstawowym rodzajem ryzyka występującym w Banku mającym istotny wpływ na jego wyniki.

Poniższe zestawienie przedstawia maksymalne narażenie Banku na ryzyko kredytowe dla pozycji bilansowych i pozabilansowych bez uwzględniania posiadanych zabezpieczeń i innych elementów powodujących poprawę warunków kredytowania.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Należności od Banku Centralnego	23 915	54 001
Należności od banków oraz kredyty udzielone klientom	2 385 481	2 247 842
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	139	26
Pochodne instrumenty zabezpieczające	6 203	6 747
Dłużne papiery wartościowe	114 296	99 828
Pozostałe aktywa	16 892	6 040
Ekspozycja bilansowa	2 546 926	2 414 484
Zobowiązania do udzielenia kredytu	5 760	2 148
Ekspozycja pozabilansowa	5 760	2 148
RAZEM	2 552 686	2 416 632

Pomiar/identyfikacja ryzyka kredytowego jest w pełni scentralizowany. Pomiar ten obejmuje:

- 1) ocenę zdolności klienta do terminowej realizacji zobowiązań wobec Banku na etapie:
 - a) podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu,
 - b) monitorowania ekspozycji kredytowej w trakcie jej istnienia, aż do momentu jej wygaśnięcia,
- 2) administrowanie udzielonymi kredytami,
- 3) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń,
- 4) realizację ewentualnych procesów restrukturyzacji i windykacji.

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest także szacunek odpisów na oczekiwane straty kredytowe na poszczególne ekspozycje kredytowe.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez dostosowywanie zasad działalności do zmieniającego się profilu ryzyka kredytowego i skali działalności Banku, zewnętrznych regulacji i standardów obowiązujących w grupie kapitałowej, a także poprzez kontrolę poziomu ryzyka kredytowego.

Poniższe zestawienie prezentuje jakość portfela kredytowego Banku.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019	31.12.2018
Ekspozycje, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka od momentu początkowego ujęcia (koszyk 1)	2 106 996	1 917 643
Ekspozycje, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka od momentu początkowego ujęcia, lecz nie są dotknięte utratą wartości (koszyk 2)	100 688	109 891
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości (koszyk 3) nieprzeterminowane*	69 626	88 445
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości (koszyk 3) przeterminowane**	218 811	198 472
Razem – kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	2 314 451
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779	-79 608
Razem - kredyty udzielone klientom netto	2 365 342	2 234 843

*bez opóźnień przekraczających 30 dni w spłacie kredytu

**z opóźnieniami w spłacie kredytu przekraczającymi 30 dni

Dla Banku jako banku hipotecznego, istotną rolę spełniają zabezpieczenia na nieruchomościach, co ma odzwierciedlenie w kwocie odpisów. W hipotetycznej sytuacji nie uwzględniania w/w zabezpieczeń na oczekiwane straty kredytowe byłyby wyższe i wynosiłyby 150 461 tys. zł w przypadku kredytów dla osób fizycznych i 126 748 tys. zł w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw.

Z łącznej kwoty 277 209 tys. zł:

- 1) 237 701 tys. zł stanowiłyby rezerwy dla kredytów z koszyka 3,
- 2) 25 760 tys. zł stanowiłyby rezerwy dla kredytów z koszyka 2,
- 3) 13 748 tys. zł stanowiłyby rezerwy dla kredytów z koszyka 1.

W procesie szacowania odpisów aktualizujących Bank dla ekspozycji z segmentu przedsiębiorstw znajdujących się w koszyku 1 i 2 wykorzystuje zbudowany przez Bank model ratingowy o nazwie System Ocen Punktowej (SOP).

Poniższe zestawienie zawiera strukturę ocen w ramach modelu SOP dla przedsiębiorstw z wyłączeniem ekspozycji wobec instytucji sektora publicznego zaklasyfikowanych do koszyka 1 lub 2.

W tysiącach zł/ %	31.12.2019		31.12.2018	
		%		%
SOP1	5 943	0,8	14 710	1,9
SOP2	27 278	3,5	29 337	3,9
SOP3	339 972	43,0	367 918	48,4
SOP4	389 430	49,3	329 614	43,3
SOP5	27 675	3,4	18 072	2,4
Brak nadanego SOP	0	0	1 088	0,1
Razem - kredyty udzielone klientom brutto	790 298	100	760 739	100
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-3 052		- 1 997	
Razem - kredyty udzielone klientom netto	787 246		758 742	

Z uwagi na brak możliwości pozyskania przez Bank danych behawioralnych dla klientów z segmentu osób fizycznych Bank nie posiada i nie wykorzystuje modelu ratingowego dla klientów z przedmiotowego segmentu.

Wartość bilansowa ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości według okresów przeterminowania prezentuje poniższe zestawienie.

W tysiącach zł	Należności od banków		Przedsiębiorstwa*		Osoby fizyczne	
	31.12.2019		31.12.2019		31.12.2019	
	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 1	koszyk 2
- nieprzeterminowane	20 153	0	1 140 387	37 690	951 099	25 305
- do 30 dni	0	0	1 865	4 554	13 645	23 153
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	0	0	0	7 127
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	0	0	0	2 859
Razem brutto	20 153	0	1 142 252	42 244	964 744	58 444
Odpis na oczekiwane straty kredytowe						
- nieprzeterminowane	-14	0	-2 003	-1 418	-3 054	-3 046
- do 30 dni	0	0	-4	-130	-113	-1 269
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	0	0	0	-1 036
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	0	0	0	-565
Razem	-14	0	-2 007	-1 548	-3 167	-5 916
Wartość bilansowa netto należności bez rozpoznanej utraty wartości	20 139	0	1 140 245	40 696	961 577	52 528

* łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

W tysiącach zł	Należności od banków		Przedsiębiorstwa*		Osoby fizyczne	
	31.12.2018		31.12.2018		31.12.2018	
	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 1	koszyk 2
- nieprzeterminowane	13 011	0	1 141 494	47 067	766 616	27 791
- do 30 dni	0	0	4 160	1 368	5 373	21 592
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	0	2 375	0	7 244
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	0	0	0	2 454
Razem brutto	13 011	0	1 145 654	50 810	771 989	59 081
Odpis na oczekiwane straty kredytowe						
- nieprzeterminowane	-12	0	-2 090	-520	-719	-701
- do 30 dni	0	0	-6	-13	-3	-877
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	0	-14	0	-453
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	0	0	0	-273
Razem	-12	0	-2 096	-547	-722	-2 304
Wartość bilansowa netto należności bez rozpoznanej utraty wartości	12 999	0	1 143 558	50 263	771 267	56 777

* łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

Poniższe zestawienie prezentuje wartość bilansową ekspozycji, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości w podziale na klasy aktywów.

W tysiącach zł	Kredyty udzielone klientom			
	Przedsiębiorstwa		Osoby fizyczne	
	2019	2018(*)	2019	2018(*)
Kredyty z utratą wartości	144 288	141 136	144 149	145 781
Szacowane kwoty odzysku z wpłat kredytobiorcy i zabezpieczeń	86 871	105 573	82 241	109 059
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	57 655	36 065	60 485	37 875
Wartość bilansowa netto należności ze stwierdzoną utratą wartości	86 633	105 071	83 664	107 906

(*)oszacowania na podstawie scenariusza bazowego

Zgodnie z MSSF 9 od 1.01.2018 r. Bank zaczął szacować odpisy na oczekiwane straty od aktywów niekredytowych. Poziomy odpisów według stanu na 31.12.2019 r. i 31.12.2018 r. na poszczególnych rodzajach aktywów prezentuje poniższa tabela.

W tysiącach zł	Odpisy na oczekiwane straty od aktywów niekredytowych	
	31.12.2019	31.12.2018
Należności od Banku Centralnego	0	0
Należności od banków	-14	-12
Dłużne papiery wartościowe	-106	-92
Razem - odpisy od aktywów niekredytowych	-120	-104

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest również ograniczanie poziomu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec pojedynczych dłużników lub grupy dłużników powiązanych, a także przeciwdziałanie potencjalnym stratom mogącym powstać w związku z występowaniem w Banku znaczących ekspozycji wobec podmiotów należących do jednego sektora gospodarczego, pochodzących z jednego regionu geograficznego bądź powiązanych w inny sposób.

Bank ogranicza powyższe ryzyko poprzez system limitów wewnętrznych i zewnętrznych.

Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych na ryzyka koncentracji.

Poniższe zestawienie prezentuje 10 największych ekspozycji kredytowych znajdujących się w portfelu Banku.

W tysiącach zł/ %					
31 grudnia 2019 r.			31 grudnia 2018 r.		
Rodzaj	Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym	Rodzaj	Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym
JST	65 000	2,66%	JST	73 000	3,23%
JST	64 834	2,65%	JST	70 666	3,13%
JST	64 400	2,63%	JST	67 298	2,98%
Komercja	59 282	2,42%	JST	64 400	2,85%
Komercja	58 585	2,39%	Komercja	60 200	2,66%
Komercja	58 409	2,39%	Komercja	59 590	2,64%
Komercja	56 557	2,31%	Komercja	58 775	2,60%
Komercja	56 145	2,29%	Komercja	50 016	2,21%
JST	55 760	2,28%	Komercja	48 412	2,14%
Komercja	47 965	1,96%	Komercja	47 893	2,12%

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu geograficznym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł/ %</i>				
	31.12.2019		31.12.2018	
		%		%
Mazowieckie	1 108 665	44,4	1 011 066	43,7
Dolnośląskie	251 549	10,1	252 510	10,9
Kujawsko-pomorskie	82 348	3,3	91 240	3,9
Lubelskie	151 615	6,1	157 165	6,8
Lubuskie	21 419	0,9	19 708	0,9
Łódzkie	44 238	1,8	33 075	1,4
Małopolskie	151 859	6,1	160 306	6,9
Opolskie	11 598	0,5	8 455	0,4
Podkarpackie	16 247	0,7	17 408	0,8
Podlaskie	33 068	1,3	28 516	1,2
Pomorskie	176 126	7,1	108 359	4,7
Śląskie	152 677	6,1	150 111	6,5
Świętokrzyskie	31 797	1,3	25 732	1,1
Warmińsko-mazurskie	36 785	1,5	32 019	1,4
Wielkopolskie	160 935	6,3	156 801	6,8
Zachodnio-pomorskie	64 447	2,5	61 193	2,6
Nierezydenci	748	0,0	787	0,0
Razem - kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	100	2 314 451	100
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779		-79 608	
Razem - kredyty udzielone klientom netto	2 365 342		2 234 843	

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu branżowym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł/ %</i>				
	31.12.2019		31.12.2018	
		%		%
Osoby fizyczne	1 167 337	46,8	976 850	42,2
Obsługa nieruchomości	672 470	26,9	571 776	24,7
Handel	34 534	1,4	42 518	1,8
Transport i turystyka	128 582	5,2	134 903	5,8
Budownictwo	4 489	0,2	3 780	0,2
Produkcja	31 315	1,2	32 390	1,4
Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i sport	1 989	0,1	3 548	0,2
Inna działalność usługowa	61 122	2,4	112 876	4,9
Rolnictwo	85	0,0	84	0,0
Samorządy lokalne	394 198	15,8	435 726	18,8
Razem - kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	100	2 314 451	100
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779		-79 608	
Razem - kredyty udzielone klientom netto	2 365 342		2 234 843	

Podstawowym elementem ograniczania strat kredytowych związanych z brakiem możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec Banku są zabezpieczenia ustanawiane na etapie udzielania kredytu, a w niektórych przypadkach także w trakcie okresu kredytowania.

Nadrzędnym rodzajem stosowanych zabezpieczeń są hipoteki na kredytowanych nieruchomościach, przy których ustanawianiu Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami:

- zabezpieczenia hipoteczne przyjmowane przez Bank muszą spełniać warunki określone w Ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz regulacjach nadzorczych skierowanych do banków hipotecznych,
- zabezpieczenia są przyjmowane tylko jako wsparcie kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań,
- wymagana jest poświadczona i dokładna wycena nieruchomości,
- przyjmowana wartość zabezpieczenia powinna odzwierciedlać jego wartość bankowo-hipoteczną oraz wartość rynkową, a częstotliwość wyceny powinna być adekwatna.

Dodatkowe, uzupełniające w stosunku do hipotek zabezpieczenia – w zależności od specyfiki transakcji kredytowej – obejmują m.in.:

- przeniesienie praw do polisy ubezpieczeniowej nieruchomości (ubezpieczenie budowy w okresie realizacji inwestycji i budynku po zakończeniu inwestycji) i deklaracja poddania się egzekucji Kredytobiorcy/ Akcjonariuszy/ Udziałowców/ Poręczycieli,
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową,
- przeniesienie wierzytelności z bieżących i przyszłych kontraktów (w tym m.in. Kontraktu z GW, Inwestorem zastępczym, Umowy o zarządzanie)/ z obecnych i przyszłych wierzytelności Kredytobiorcy z umów najmu,
- kaucja/depozyt,
- upoważnienie do rachunku bieżącego Kredytobiorcy (pełnomocnictwo wraz z blokadą warunkową),
- przeniesienie wierzytelności z rachunku czynszowego wraz z upoważnieniem do tego rachunku (jeśli określona nieruchomość jest wynajmowana), zastaw rejestrowy (zwykły do czasu rejestracji) na prawach do wszystkich rachunków bankowych wraz z blokadą i nieodwołalnym pełnomocnictwem (blokada warunkowa do rachunku bieżącego),
- w odniesieniu do Spółek Specjalnego Przeznaczenia:
 - zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach/akcjach Spółki,
 - poręczenie udziałowców/akcjonariuszy Spółki,
- cesja praw z gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej dobrego wykonania (min. 5% wartości kontraktu z GW), z gwarancji zwrotu zaliczek,
- zastaw rejestrowy na aktywach Kredytobiorcy,
- rachunek „do zatrzymania” części płatności dla wykonawców (kwoty zatrzymane w wysokości min. 5% wartości kontraktu z GW),
- zabezpieczenie przekroczenia budżetu/pokrycie niedoboru gotówki w formie umowy wsparcia lub gwarancji korporacyjnej/poręczenia udziałowców/akcjonariuszy,
- ubezpieczenie od „spadku dochodów”,
- ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej,
- umowa podporządkowania z udziałowcami i pożyczkodawcami,
- cesja praw z wierzytelności z umów pożyczek,
- gwarancja obsługi odsetek/kredytu wystawiona przez udziałowców w fazie budowy/w fazie inwestycji,
- nieodwołalne pełnomocnictwo notarialne do zbycia nieruchomości do czasu prawomocnego wpisu hipoteki do KW.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem kredytowym są również działania mające na celu minimalizowanie

potencjalnych strat kredytowych związanych z mniejszą skutecznością przyjętych zabezpieczeń (w tym w wyniku spadku cen rynkowych nieruchomości) w sytuacjach, gdy Bank będzie zmuszony skorzystać z przyjętych zabezpieczeń.

Bank ogranicza to ryzyko m.in. poprzez ograniczenia w zakresie dopuszczalnego poziomu wartości LTV (Loan to Value - stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości) w momencie udzielania kredytu (w szczególności uwzględniając wymagania rekomendacji „S” Komisji Nadzoru Finansowego w tym zakresie). Poziom LTV jest także na bieżąco monitorowany w trakcie całego okresu kredytowania.

Bank analizuje koncentrację w ramach poziomów LTV, co ma szczególne znaczenie w przypadku kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych. Poniżej przedstawiono strukturę portfela kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych wg poziomu LTV.

W tysiącach zł				
Kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych 31.12.2019				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	RAZEM
0% < LTV <= 50%	157 953	7 329	12 888	178 170
50% < LTV <= 70%	180 732	7 751	21 532	210 015
70% < LTV <= 90%	476 048	7 086	18 484	501 618
90% < LTV <= 100%	1 006	689	4 517	6 212
100% < LTV	147	1	17 803	17 951
Razem brutto	815 886	22 856	75 224	913 966
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-1 793	-1 817	-30 496	-34 106
Razem netto	814 093	21 039	44 728	879 860

W tysiącach zł				
Kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych 31.12.2018				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	RAZEM
0% < LTV <= 50%	134 322	6 264	21 701	162 287
50% < LTV <= 70%	141 772	7 808	24 063	173 643
70% < LTV <= 90%	328 203	7 401	25 817	361 421
90% < LTV <= 100%	1 623	0	3 613	5 236
100% < LTV	151	1	3 505	3 657
Razem brutto	606 071	21 474	78 699	706 244
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-551	-1 135	-19 769	-21 455
Razem netto	605 520	20 339	58 930	684 789

Na dzień 31 grudnia 2019 roku średnie LTV dla portfela kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych wyniosła 67,83% (na 31 grudnia 2018 roku 65,61%), przy średnim wskaźniku LTV dla całego portfela wynoszącym 62,57% (na 31 grudnia 2018 roku 58,81%).

Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych związanych z ryzykiem spadku cen rynkowych nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

Koncentracja ryzyka kredytowego pod względem typów nieruchomości zabezpieczających poszczególne ekspozycje jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

W tysiącach zł/ %				
	31.12.2019		31.12.2018	
		%		%
Biura	296 922	11,9	166 791	7,2
Domy	482 614	19,3	499 925	21,6
Grunty	3 945	0,2	4 392	0,2
Hotele	177 822	7,1	236 791	10,3
Lokale mieszkalne	664 106	26,6	458 064	19,8
Magazyny	122 443	4,9	99 400	4,3
Obiekty gastronomiczne	4 201	0,2	4 489	0,2
Obiekty handlowe	277 432	11,1	333 845	14,4
Obiekty produkcyjne	11 968	0,5	12 299	0,5
Pozostałe	60 470	2,4	62 729	2,7
Administracja samorządowa(*)	394 198	15,8	435 726	18,8
Razem - kredyty udzielone klientom brutto	2 496 121	100	2 314 451	100
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-130 779		-79 608	
Razem - kredyty udzielone klientom netto	2 365 342		2 234 843	

(*) kredyty udzielone administracji samorządowej nie są zabezpieczone nieruchomościami

Poniższe tabele przedstawiają zmiany poziomu odpisów oraz wartości bilansowej brutto aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik w podziale na klasy aktywów finansowych.

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem należności od banków i NBP brutto wg stanu na 01.01.2019	67 012	0	0	0	67 012
Transfer do Koszyka 1	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 2	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 3	0	0	0	0	0
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	29 464	0	0	0	29 464
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyłączone z bilansu (w tym spisania i modyfikacje skutkujące wyłączeniem z bilansu)	0	0	0	0	0
Modyfikacje nieskutkujące wyłączeniem z bilansu	1 592	0	0	0	1 592
Aktywa finansowe spłacone w okresie	-54 000	0	0	0	-54 000
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Inne zmiany	0	0	0	0	0
Razem należności od banków i NBP brutto wg stanu na 31.12.2019	44 068	0	0	0	44 068

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem odpisy na należności od banków i NBP wg stanu na 01.01.2019	12	0	0	0	12
Transfer do Koszyka 1	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 2	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 3	0	0	0	0	0
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyłączone (w tym spisane) z bilansu	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe spłacone w okresie	0	0	0	0	0
Zmiany w poziomie ryzyka kredytowego (wyłączając transfery między koszykami)	2	0	0	0	2
Zmiany w konstrukcji modeli i parametrów ryzyka	0	0	0	0	0
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Inne zmiany	0	0	0	0	0
Razem odpisy na należności od banków i NBP wg stanu na 31.12.2019	14	0	0	0	14

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem kredyty udzielone klientom brutto wg stanu na 01.01.2019	1 917 643	109 658	254 507	32 643	2 314 451
Transfer do Koszyka 1	0	24 255	-2 509	0	21 746
Transfer do Koszyka 2	-24 255	0	24 069	0	-186
Transfer do Koszyka 3	2 509	-24 069	0	0	-21 560
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	604 305	0	0	0	604 305
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyłączone z bilansu (w tym spisania i modyfikacje skutkujące wyłączeniem z bilansu)	0	0	-10 389	0	-10 389
Modyfikacje nieskutkujące wyłączeniem z bilansu	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe spłacone w okresie	-270 893	-3 554	-5 162	0	-279 609
Różnice kursowe	4 800	1 438	1 087	14	7 339
Inne zmiany	-127 113	-7 260	-5 704	101	-139 976
Razem kredyty udzielone klientom brutto wg stanu na 31.12.2019	2 106 996	100 468	255 899	32 758	2 496 121

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem odpisy na kredyty udzielone klientom wg stanu na 01.01.2019	2 818	2 850	72 487	1 453	79 608
Transfer do Koszyka 1	0	-2 552	-215	0	-2 767
Transfer do Koszyka 2	2 552	0	542	0	3 094
Transfer do Koszyka 3	215	-542	0	0	-327
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	1 241	0	0	0	1 241
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyłączone (w tym spisane) z bilansu	0	0	-10 389	0	-10 389
Aktywa finansowe spłacone w okresie	-324	-23	-345	0	-692
Zmiany w poziomie ryzyka kredytowego (wyłączając transfery między koszykami)	1 202	4 477	40 253	7 189	53 121
Zmiany w konstrukcji modeli i parametrów ryzyka	0	0	0	0	0
Różnice kursowe	10	23	83	3	119
Inne zmiany	-2 541	3 226	6 557	529	7 771
Razem odpisy na kredyty udzielone klientom wg stanu na 31.12.2019	5 173	7 459	108 973	9 174	130 779

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem dłużne papiery wartościowe brutto wg stanu na 01.01.2019	99 920	0	0	0	99 920
Transfer do Koszyka 1	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 2	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 3	0	0	0	0	0
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	87 559	0	0	0	87 559
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	-75 349	0	0	0	-75 349
Aktywa finansowe wyłączone z bilansu (w tym spisania i modyfikacje skutkujące wyłączeniem z bilansu)	0	0	0	0	0
Modyfikacje nieskutkujące wyłączeniem z bilansu	2 272	0	0	0	2 272
Aktywa finansowe spłacone w okresie	0	0	0	0	0
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Inne zmiany	0	0	0	0	0
Razem dłużne papiery wartościowe brutto wg stanu na 31.12.2019	114 402	0	0	0	114 402

<i>W tysiącach zł</i>					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Razem odpisy na dłużne papiery wartościowe wg stanu na 01.01.2019	92	0	0	0	92
Transfer do Koszyka 1	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 2	0	0	0	0	0
Transfer do Koszyka 3	0	0	0	0	0
Nowopowstałe / nabyte / udzielone aktywa finansowe	81	0	0	0	81
Aktywa finansowe sprzedane w okresie	-70	0	0	0	-70
Aktywa finansowe wyłączone (w tym spisane) z bilansu	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe spłacone w okresie	0	0	0	0	0
Zmiany w poziomie ryzyka kredytowego (wyluczając transfery między koszykami)	3	0	0	0	3
Zmiany w konstrukcji modeli i parametrów ryzyka	0	0	0	0	0
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Inne zmiany	0	0	0	0	0
Razem odpisy na dłużne papiery wartościowe wg stanu na 31.12.2019	106	0	0	0	106

Bank może modyfikować warunki umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania z różnych przyczyn. Jeżeli warunki umowy aktywa finansowego ulegają zmianie, Bank dokonuje oceny, czy przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo różnią się istotnie od tych generowanych przez to aktywo przed modyfikacją warunków jego umowy. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych. Szczegółowe zasady zostały opisane w notach dotyczących zasad rachunkowości.

Poniższa tabela prezentuje informacje dotyczące aktywów finansowych, które podlegały modyfikacji nie powodującej wyłączenia z bilansu i dla których odpis na oczekiwane straty kredytowe kalkulowany był jako strata kredytowa w okresie życia ekspozycji.

W tysiącach zł		
	31.12.2019	31.12.2018
AKTYWA FINANSOWE, KTÓRE PODLEGAŁY MODYFIKACJI W OKRESIE		
Wartość bilansowa według zamortyzowanego kosztu przed modyfikacją	15 796	10 740
Zysk/strata rozpoznana na modyfikacji	40	348
AKTYWA FINANSOWE, KTÓRE PODLEGAŁY MODYFIKACJI OD MOMENTU POCZĄTKOWEGO UJĘCIA		
Wartość bilansowa aktywów finansowych, dla których Bank w okresie zmienił sposób kalkulacji odpisu z tytułu utraty wartości – z horyzontu dożywnotnego na okres 12 miesięcy	164	4 415

Poniższa tabela prezentuje informacje dotyczące aktywów finansowych, które podlegały modyfikacji powodującej wyłączenia z bilansu i które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości (tj. kredyty POCI).

W tysiącach zł		
	31.12.2019	31.12.2018
Kredyty udzielone klientom według wartości brutto	2 496 121	2 314 451
w tym kredyty POCI:	32 758	32 643
Przedsiębiorstwa	28 681	28 700
Osoby fizyczne	4 077	3 943
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla kredytów POCI	-9 174	-1 453
Kredyty udzielone klientom netto POCI	23 584	31 190

Poniższe zestawienie pokazuje zmianę wartości bilansowych kredytów POCI na początek i na koniec okresu.

W tysiącach zł		
	31.12.2019	31.12.2018
Wartość bilansowa netto na początek okresu	31 190	0
Początkowe zastosowanie MSSF 9	0	31 784
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	-7 721	-1 453
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	0	1 002
Inne zmiany/splaty	115	-143
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	23 584	31 190

Praktyki forbearance

Bank przez forbearance rozumie renegocjację lub zmianę warunków umowy kredytowej wynikającą z trudności finansowych dłużnika lub emitenta (restrukturyzacja). Przedmiotowe działania zmierzają do przywrócenia klientowi zdolności do obsługi kredytu oraz maksymalizacji efektywności procesów windykacyjnych. Ekspozycja kredytowa, na której zidentyfikowano udzielenie udogodnień forbearance jest uznawana za ekspozycję forborne. Zmiany warunków kredytowania powodujące uznanie ekspozycji kredytowej za ekspozycję forborne mogą dotyczyć m.in. takich warunków kredytowania jak: zmiany harmonogramu, redukcji wierzytelności, rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty, rozłożenia zaległości na raty.

W ramach procesu forbearance przeprowadzana jest analiza możliwości wywiązania się klienta z warunków forbearance (ocena zdolności kredytowej), a jego wyniki zależą od indywidualnej sytuacji klienta i transakcji i mogą polegać w szczególności na zmianie harmonogramu, rozłożeniu zadłużenia na raty oraz redukcji wierzytelności. W wyniku przeprowadzonych działań wierzytelność staje się niewymagalna.

Przeprowadzenie forbearance stanowi jedną z przesłanek utraty wartości i w konsekwencji wiąże się z przeprowadzeniem analizy pod kątem konieczności utworzenia odpisów na oczekiwane straty.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami ekspozycja przestaje być uznawana za forborne gdy jednocześnie:

- po dokonaniu oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy uznano, iż nie spełnia ona już przesłanki zdarzenia default „pogorszenie się sytuacji ekonomiczno finansowej kredytobiorcy” (zgodnie z regulacjami Banku),
- od czasu uznania, o którym mowa w punkcie powyżej upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy,
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywane były regularne spłaty kredytu,
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji kredytobiorcy nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

Niezależnie od powyższego Bank przestaje uznawać, iż ekspozycja może być klasyfikowana jako forborne nie wcześniej niż 12 miesięcy po formalnym zakończeniu procesu restrukturyzacji ekspozycji, który to kończy się nie wcześniej niż 12 miesięcy po wypełnieniu przez kredytobiorcę wszystkich istotnych warunków tej restrukturyzacji.

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

W tysiącach zł		
	31.12.2019	31.12.2018
Kredyty udzielone klientom według wartości brutto	2 496 121	2 314 451
w tym forbearance:	84 487	94 150
Przedsiębiorstwa	43 757	40 247
Osoby fizyczne	40 730	53 903
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów udzielonych klientom forbearance	-13 490	- 9 320
Kredyty udzielone klientom netto forbearance	70 997	84 830

Analiza jakościowa ekspozycji forbearance według okresów przeterminowania jest przedstawiona na poniższym zestawieniu.

<i>W tysiącach zł</i>				
31.12.2019				
	Koszyk 1 i 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Kredyty udzielone klientom forbearance według wartości brutto, w tym:	1 962	61 611	20 914	84 487
- nieprzeterminowane	1 770	35 385	3 344	40 499
- do 1 miesiąca	192	5 540	11 899	17 631
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	7 320	5 671	12 991
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	4 795	0	4 795
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	1 528	0	1 528
- powyżej 5 lat	0	7 043	0	7 043
Odpisy na kredyty udzielone klientom forbearance w tym:	-21	-12 970	-499	-13 490
- nieprzeterminowane	-12	-6 470	194	-6 288
- do 1 miesiąca	-9	-1 812	180	-1 641
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	-692	-873	-1 565
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	-673	0	-673
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	-202	0	-202
- powyżej 5 lat	0	-3 121	0	-3 121

<i>W tysiącach zł</i>				
31.12.2018				
	Koszyk 1 i 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Kredyty udzielone klientom forbearance według wartości brutto, w tym:	2 289	69 845	22 016	94 150
- nieprzeterminowane	2 289	41 140	14 728	58 157
- do 1 miesiąca	0	7 503	7 288	14 791
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	6 498	0	6 498
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	6 329	0	6 329
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	2 061	0	2 061
- powyżej 5 lat	0	6 314	0	6 314
Odpisy na kredyty udzielone klientom forbearance w tym:	-10	-9 641	331	-9 320
- nieprzeterminowane	-10	-4 785	259	-4 536
- do 1 miesiąca	0	-747	72	-675
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	-482	0	-482
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	-1 127	0	-1 127
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	-559	0	-559
- powyżej 5 lat	0	-1 941	0	-1 941

Poniższe zestawienie pokazuje zmianę wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance na początek i na koniec okresu.

<i>W tysiącach zł</i>		
	31.12.2019	31.12.2018
Wartość bilansowa netto na początek okresu	84 830	82 765
Początkowe zastosowanie MSSF 9	0	-2 680
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	-13 490	-1 780
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	-13 001	-1 767
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	10 759	10 890
Inne zmiany/splaty	1 899	-2 598
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	70 997	84 830

Struktura ekspozycji forbearance w ujęciu branżowym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>		
	31.12.2019	31.12.2018
Osoby fizyczne	40 730	53 903
Obsługa nieruchomości	19 648	15 056
Handel	1 264	1 377
Transport i turystyka	22 845	23 740
Budownictwo	0	0
Produkcja	0	74
Pozostałe branże	0	0
Kredyty udzielone klientom forbearance według wartości brutto	84 487	94 150
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów udzielonych klientom forbearance	-13 490	-9 320
Razem wartość bilansowa netto	70 997	84 840

Struktura ekspozycji forbearance według typu postępowania jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>		
	31.12.2019	31.12.2018
Zmiana warunków umowy	84 487	94 150
Refinansowanie	0	0
Kredyty udzielone klientom forbearance według wartości brutto	84 487	94 150
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów udzielonych klientom forbearance	-13 490	-9 320
Razem wartość bilansowa netto	70 997	84 830

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami udzielonymi klientom, które podlegały forbearance na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 2 824 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła odpowiednio 2 993 tys. PLN).

Dodatkowe ujawnienia portfela walutowego

Walutowy portfel kredytowy Banku stanowił na koniec 2019 roku 38,7% ogólnej wartości brutto portfela kredytowego (głównie w EUR – 23,9% i w CHF – 14,8%).

Ryzykiem dla Banku, jak również sektora bankowego, jest możliwość wprowadzenia rozwiązań wymagających przewalutowania kredytów hipotecznych denominowanych i indeksowanych w walutach obcych.

Wartość bilansowa portfela kredytowego w podziale na waluty ekspozycji.

<i>W tysiącach zł</i>				
31.12.2019				
	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	867 587	66 999	1 167 337	394 198
w tym zaangażowania w PLN	178 283	44 218	912 179	394 198
w tym zaangażowania w CHF	93 237	22 781	250 209	0
w tym zaangażowania w EUR	592 327	0	4 025	0
w tym zaangażowania w USD	3 740	0	924	0
Odpis ogółem	-52 340	-8 368	-69 568	-503
w tym zaangażowania w PLN	-46 965	-8 238	-63 379	-503
w tym zaangażowania w CHF	-2 671	-130	-6 052	0
w tym zaangażowania w EUR	-1 755	0	-125	0
w tym zaangażowania w USD	-949	0	-12	0
Wartość netto ogółem	815 247	58 631	1 097 769	393 695

<i>W tysiącach zł</i>				
31.12.2018				
	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	824 509	77 366	976 850	435 726
w tym zaangażowania w PLN	199 340	50 821	694 334	435 726
w tym zaangażowania w CHF	114 018	26 545	276 835	0
w tym zaangażowania w EUR	507 275	0	4 634	0
w tym zaangażowania w USD	3 876	0	1 047	0
Odpis ogółem	-31 507	-6 555	-40 900	-646
w tym zaangażowania w PLN	-29 378	-6 402	-35 936	-646
w tym zaangażowania w CHF	-1 119	-153	-4 908	0
w tym zaangażowania w EUR	-766	0	-44	0
w tym zaangażowania w USD	-244	0	-12	0
Wartość netto ogółem	793 002	70 811	935 950	435 080

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej netto ze względu na utratę wartości i przeterminowanie

<i>W tysiącach zł</i>		
31.12.2019		
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
Wartość bilansowa netto koszyk 1 i 2	330 388	587 565
0 dni	301 053	584 999
1-30 dni	23 348	2 566
31-60 dni	4 483	0
61-90 dni	1 504	0
powyżej 90 dni	0	0
Wartość bilansowa netto koszyk 3	26 986	6 907
0 dni	11 437	6 763
1-30 dni	885	0
31-60 dni	1 744	0
61-90 dni	3 608	0
powyżej 90 dni	9 312	144
Razem wartość bilansowa netto	357 374	594 472

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto ze względu na LTV.

<i>W tysiącach zł</i>		31.12.2019				
LTV	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
0-50%	48 875	15 555	12 256	0	120 904	1 827
50%-80%	43 128	576 772	10 525	0	99 588	2 198
80%-100%	374	0	0	0	21 173	0
100%-120%	860	0	0	0	6 457	0
120%-150%	0	0	0	0	2 087	0
>150%	0	0	0	0	0	0
Razem brutto	93 237	592 327	22 781	0	250 209	4 025
Odpisy	-2 671	-1 755	-130	0	-6 052	-125
Razem netto	90 566	590 572	22 651	0	244 157	3 900

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto według lat udzielenia kredytu.

<i>W tysiącach zł</i>		31.12.2019				
Rok udzielenia kredytu	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
2000-2006	93 237	1 941	22 781	0	123 461	1 738
2007	0	0	0	0	27 163	0
2008	0	784	0	0	99 585	2 287
2009	0	1 501	0	0	0	0
2010	0	0	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0
2012	0	9 843	0	0	0	0
2013-2019	0	578 258	0	0	0	0
Razem brutto	93 237	592 327	22 781	0	250 209	4 025
Odpisy	-2 671	-1 755	-130	0	-6 052	-125
Razem netto	90 566	590 572	22 651	0	244 157	3 900

Kwestia rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych umów hipotecznych w CHF związana z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie kredytu indeksowanego do CHF udzielonego przez inny bank

W kwietniu 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie złożył wniosek do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej „TSUE”) o wydanie orzeczenia prejudycjalnego odnośnie skutków ewentualnej abuzywności postanowień indywidualnej umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego udzielonego przez jeden z banków.

W dniu 3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie dotyczące wyżej wymienionego wniosku. TSUE dokonał wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich na kanwie umowy kredytu indeksowanego do CHF. TSUE wskazał skutki uznania ewentualnej abuzywności klauzul przeliczeniowych przez sąd krajowy, nie badając jednocześnie w ogóle ewentualnej abuzywności postanowień umownych. TSUE nie przesądził, że w przypadku ustalenia przez sąd krajowy ewentualnej abuzywności automatycznie nastąpić powinno ustalenie przez sąd nieważności całej umowy. Ocena w tym zakresie pozostaje do rozstrzygnięcia przez sąd krajowy, przy czym TSUE nie wykluczył możliwości uzupełnienia luki powstałej w wyniku abuzywności klauzul przeliczeniowych za pomocą krajowych przepisów dyspozytywnych.

Orzeczenie TSUE stanowi ogólne wytyczne dla polskich sądów. Ostateczne rozstrzygnięcia podejmowane przez polskie sądy będą dokonywane na podstawie przepisów UE interpretowanych zgodnie z wyrokiem TSUE, mając na uwadze przepisy prawa krajowego i analizę indywidualnych okoliczności każdej sprawy. Jednocześnie trudno nadal mówić o ukształtowanej linii orzeczniczej w sprawach kredytów hipotecznych w CHF, co potwierdzają często wzajemnie wykluczające się orzeczenia sądów powszechnych, a także służące rozwiązaniu wątpliwości sądów zapytania prawne do TSUE i Sądu Najwyższego.

Biorąc pod uwagę obserwowany w sektorze bankowym wzrost liczby pozwów dotyczących walutowych kredytów hipotecznych w CHF oraz niejednorodność w linii orzeczniczej dotyczącej powyższych kredytów na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank dokonał oszacowania rezerwy na ww. ryzyko prawne związane z umowami kredytów hipotecznych walutowych w CHF w łącznej kwocie 12 005 tys. zł.

Powyższa kwota rezerwy obejmuje następujące elementy:

- 8 554 tys. zł na obecne i przyszłe sprawy sporne dotyczące ekspozycji bilansowych ujęte jako element odpisów na oczekiwane straty kredytowe w korespondencji z „Wynikiem z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw”,
- 3 451 tys. zł na obecne i przyszłe spory prawne dotyczące ekspozycji spłaconych ujęte jako rezerwy w korespondencji z „Pozostałymi kosztami operacyjnymi”.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku przeciwko Bankowi toczyło się 37 spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych w CHF, które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu w kwocie 15 464 tys. zł (na dzień 31.12.2018 r. liczba spraw wynosiła 22, a odpowiadająca im wartość przedmiotu sporu 9 989 tys. zł). W odniesieniu do powyższych pozwów Bank dokonał oszacowania rezerwy w łącznej kwocie 5 677 tys. zł bazując na zewnętrznej opinii prawnej dotyczącej oceny wzorców umownych walutowych kredytów hipotecznych w CHF oraz na indywidualnej ocenie (dla każdego pozwu) ryzyka przegrania danej sprawy w sądzie przy uwzględnieniu charakteru żądania pozwu, a także możliwych skutków finansowych.

Ponadto, na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank dokonał oszacowania rezerwy portfelowej w łącznej kwocie 6 328 tys. zł, która została ustalona w odniesieniu do przyszłych możliwych pozwów dotyczących portfela kredytów hipotecznych walutowych w CHF. Jej wyliczenie opierało się na ocenie ryzyka prawnego związanego z wyżej wymienionymi umowami (wykonanego przez Bank przy zaangażowaniu zewnętrznej opinii prawnej) i dotyczyło przede wszystkim ustalenia następujących elementów:

- a) oszacowania wartości portfela, gdzie w przyszłości zostaną wniesione przez klientów pozwy dotyczące kwestionowania umowy kredytowej,
- b) oszacowania prawdopodobieństwa przegrania ww. przyszłych spraw sądowych,
- c) oszacowania możliwych skutków finansowych w sytuacji przegrania sprawy sądowej przyjmując jako możliwe scenariusze:
 - unieważnienia całej umowy kredytu hipotecznego walutowego w CHF w efekcie uznania klauzuli waloryzacyjnej za niedozwoloną,
 - uznanie, że klauzule zawarte w umowie kredytowej stanowią niedozwolone postanowienia umowne skutkujące ustaleniem salda kredytu w PLN oraz pozostawienie oprocentowania kredytu w oparciu o stawkę LIBOR tzw. odfrankowanie,
 - uznania klauzuli waloryzacyjnej za abuzywną i zastąpienia je kursem średnim NBP,
 - uznanie przez sąd, że umowa nadal obowiązuje na dotychczasowych zasadach pomimo uznania klauzul za abuzywne,
 - oddalenia powództwa.

Biorąc pod uwagę krótki okres po wydaniu orzeczenia TSUE, a co za tym idzie również krótką historię danych dotyczących skali pozwów oraz nieukształtowany kierunek możliwych rozstrzygnięć sądowych w odniesieniu do walutowych kredytów hipotecznych w CHF, szacunki dotyczące powyższej rezerwy wymagały przyjęcia przez Bank wielu eksperckich założeń, które są obciążone istotną niepewnością.

Bank przeprowadził analizę wrażliwości w odniesieniu do istotnych parametrów rezerwy, gdzie zmiana poziomu tych parametrów miałaby następujący wpływ na kwotę rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych w CHF.

Parametr	Scenariusz	Wpływ na poziom rezerwy w tys. zł
Liczba pozwów	+20%	1 266
	-20%	-1 266

Gdyby dodatkowo 1% klientów Banku posiadających walutowe kredyty hipoteczne w CHF wystąpiło z pozwem przeciwko Bankowi, wówczas wpływ na stratę z tytułu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych wzrósłby o 1 121 tys. zł.

Bank będzie monitorował wpływ orzeczenia TSUE na kierunek podejmowanych przez polskie sądy decyzji oraz praktykę rynkową i zachowania kredytobiorców oraz dokonywał aktualizacji wszystkich założeń przyjętych w procesie tworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z umowami walutowych kredytów hipotecznych w CHF. W związku z powyższym, kwota rezerwy może ulegać zmianie w przyszłości.

39) Ryzyko operacyjne

Bank definiuje ryzyko operacyjne jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego realizowany jest na wszystkich poziomach organizacyjnych Banku i jest stopniowo rozszerzany i rozwijany. W ramach zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego Bank m.in. gromadzi informacje na temat strat wynikających z ryzyka operacyjnego, monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity strat, a także przeprowadza okresowo testy warunków skrajnych (analizy scenariuszy) i samoocenę ryzyka operacyjnego. Ponadto w Banku sporządzane są okresowe raporty dotyczące ryzyka operacyjnego. Bank posiada plan utrzymania ciągłości działania, który służy zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności w sytuacjach kryzysowych.

W 2019 roku Bank zidentyfikował 3 zdarzenia operacyjne, a kwota faktycznie poniesionych w tym roku strat z powodu w/w zdarzeń wyniosła 7,9 tys. PLN.

Niezależnie od powyższego, w związku z orzeczeniem Trybunał Sprawiedliwości UE z dnia 3 października 2019 r. dotyczącego zawartych w Polsce umów kredytu indeksowanego do waluty obcej, biorąc pod uwagę fakt, iż orzeczenie to może mieć wpływ także na kredyty denominowane do walut obcych, które to znajdowały i nadal znajdują się w portfelu Banku, Bank zdecydował się na utworzenie rezerwy na ewentualne niekorzystne wyroki sądowe wytaczane przez klientów w związku z denominowanymi kredytami zaciągniętymi przez nie w latach poprzednich. Kwota w/w rezerwy została oszacowana na 12 MPLN i częściowo zaksięgowana jako odpisy aktualizujące (dla tych kredytów, które nadal znajdują się w bilansie) a częściowo jako odrębna rezerwa na przedmiotowe sprawy (dla tych kredytów, które już nie występują w bilansie Banku). Kwota ta jest przez Bank traktowana jako kwota straty powstała w wyniku zdarzeń operacyjnych.

Struktura organizacyjna w obszarze ryzyka operacyjnego jest dostosowana do zakresu działalności Banku. W jej ramach istotną rolę odgrywają Komitet Ryzyka Operacyjnego, który wydaje rekomendacje działań podejmowanych w celu ograniczenia poziomu narażenia Banku na ryzyko operacyjne oraz monitoruje poziom ryzyka, Oficer Ryzyka Operacyjnego (ORO) koordynujący proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Oficerowie Linii Biznesowych wspierający ORO w ramach określonych obszarów działalności Banku.

W 2019 r. Bank kontynuował proces rozwoju systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym przy czym działania te nie miały istotnego wpływu na jakość i zakres procesów zarządzania przedmiotowym ryzykiem.

40) Ryzyko rynkowe

Bank definiuje ryzyko walutowe jako ryzyko poniesienia strat w pozycjach bilansowych i pozabilansowych spowodowanych zmianami kursów walutowych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko walutowe poprzez kalkulację pozycji pierwotnych w walutach obcych i pozycji walutowej całkowitej Banku oraz obliczanie wartości narażonej na ryzyko walutowe (VaR FX) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania pozycji w walutach obcych.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania kursów walutowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR FX zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego Bank wyznacza wewnętrzne limity otwartych pozycji walutowych oraz limit VaR FX nałożony na miarę wartości zagrożonej oraz monitoruje ich przestrzeganie.

W tysiącach zł/ %				
	31.12.2019(*)		31.12.2018(*)	
Rodzaj limitu	Limit 2019	%	Limit 2018	%
otwarta pozycja w CHF	3 500	38%	3 500	13%
otwarta pozycja w EUR	1 200	13%	1 200	50%
otwarta pozycja w USD	800	93%	800	8%
otwarta pozycja całkowita	5 000	44%	5 000	21%
VaR FX	75(dla VaR1d)	34%	75(dla VaR1d)	11%

* dane na temat otwartych pozycji walutowych oraz VaR FX prezentowane są wg stanu na ostatni dzień roboczy miesiąca tj. wg stanu na 31.12.2019 r. oraz 31.12.2018 r.

Bank stosuje instrumenty pochodne CIRS, SWAP, FX zabezpieczające ryzyko walutowe.

W 2019 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym.

41) Ryzyko stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako ryzyko zmniejszenia przychodów/zwiększenia kosztów finansowych (odsetkowych) lub/i zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału spowodowane niekorzystnymi zmianami rynkowych stóp procentowych (przesunięcie/zmiana nachylenia krzywej dochodowości) lub istotnej zmiany struktury terminowej (zapadalności/wymagalności/przeszacowania) pozycji wrażliwych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko stopy procentowej poprzez kalkulację luki stopy procentowej, kalkulację wrażliwości wyniku odsetkowego (NII) na zmiany stóp procentowych, wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych zgodnie ze scenariuszami zalecanymi przez EBA oraz poprzez obliczanie wartości narażonej na ryzyko stopy procentowej (VaR IR) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania aktualnej struktury terminowej przepływów podlegających przeszacowaniu.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Ponadto w okresach kwartalnych Bank przeprowadza stres-testy ryzyka stopy procentowej polegające na szacowaniu wpływu gwałtownych zmian rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy i wartość portfela Banku. Wyniki obliczeń prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Bank określa lukę stopy procentowej w celu zobrazowania niedopasowania terminów przeszacowania (zmiany oprocentowania) aktywów z terminami przeszacowania zobowiązań. Luka stopy procentowej określana jest na podstawie pozycji netto (bez uwzględniania wartości odsetek).

Zaprezentowane poniżej raporty luki na stopę procentową (daty raportów: 31 grudnia 2019 r. oraz 31 grudnia 2018 r.) obejmują aktywa i zobowiązania odsetkowe (wartości nominalne czyli kwoty stanowiące podstawę naliczania odsetek), nie ujęto w nich transakcji pozabilansowych oraz funduszy własnych Banku.

<i>W tysiącach zł</i>							
31.12.2019							
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m- cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa odsetkowe złotowe - wartość, w tym:	616 422	420 803	446 857	0	0	48 195	1 532 277
Portfel kredytowy ogółem	515 405	420 803	401 857	0	0	48 195	1 386 260
Papiery wartościowe	70 000	0	45 000	0	0	0	115 000
Pasywa odsetkowe złotowe – wartość	302 879	1 179 875	310 000	0	0	0	1 792 754
Luka PLN	313 543	-759 072	136 857	0	0	48 195	-260 477
Aktywa odsetkowe w USD - wartość, w tym:	32	4 061	484	0	0	0	4 577
Portfel kredytowy ogółem	32	4 061	484	0	0	0	4 577
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w USD – wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	32	4 061	484	0	0	0	4 577
Aktywa odsetkowe w EUR - wartość, w tym:	231 853	362 716	1 302	0	0	52	595 923
Portfel kredytowy ogółem	231 853	362 716	1 302	0	0	52	595 923
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w EUR – wartość	212 925	168 211	0	63 878	0	0	445 014
Luka EUR	18 928	194 505	1 302	-63 878	0	52	150 909
Aktywa odsetkowe w CHF - wartość, w tym:	66 544	129 386	163 850	0	0	1 099	360 879
Portfel kredytowy ogółem	66 544	129 386	163 850	0	0	1 099	360 879
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w CHF – wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka CHF	66 544	129 386	163 850	0	0	1 099	360 879
Luka w oprocentowaniu między aktywami, a pasywami	399 047	-431 120	302 493	-63 878	0	49 346	255 888

Luka na stopę procentową wskazuje na brak dopasowania kwot przeszacowywanych aktywów i zobowiązań w okresach do 1 roku ze względu na różnice w podstawie oprocentowania kredytów i ich finansowania oraz różnice w datach, w których następuje przeszacowanie. W ostatnim okresie tj. powyżej 5 lat wykazywane są ekspozycje kredytowe znajdujące się w stanie wymagalności, w przypadku których nie dochodzi do zmiany oprocentowania na skutek zmian rynkowych stóp procentowych.

W tysiącach zł							
31.12.2018							
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m- cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa odsetkowe złotowe - wartość, w tym:	643 105	340 422	370 083	0	0	74 303	1 427 913
Portfel kredytowy ogółem	524 771	340 422	330 083	0	0	74 303	1 269 579
Papiery wartościowe	60 000	0	40 000	0	0	0	100 000
Pasywa odsetkowe złotowe – wartość	8 630	1 283 575	335 000	0	0	0	1 627 205
Luka PLN	634 475	-943 153	35 083	0	0	74 303	-199 292
Aktywa odsetkowe w USD - wartość, w tym:	29	4 317	563	0	0	0	4 909
Portfel kredytowy ogółem	29	4 317	563	0	0	0	4 909
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w USD – wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	29	4 317	563	0	0	0	4 909
Aktywa odsetkowe w EUR - wartość, w tym:	110 442	399 566	1 598	0	0	101	511 707
Portfel kredytowy ogółem	110 442	399 566	1 598	0	0	101	511 707
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w EUR – wartość	51 600	199 520	133 300	0	64 500	0	448 920
Luka EUR	58 842	200 046	-131 702	0	-64 500	101	62 787
Aktywa odsetkowe w CHF - wartość, w tym:	74 056	147 944	190 689	0	0	1 408	414 097
Portfel kredytowy ogółem	74 056	147 944	190 689	0	0	1 408	414 097
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w CHF – wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka CHF	74 056	147 944	190 689	0	0	1 408	414 097
Luka w oprocentowaniu między aktywami, a pasywami	767 402	-590 846	94 633	0	-64 500	75 812	282 501

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian stóp procentowych na wartość portfela Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Ocena otrzymanych wyników odbywa się poprzez odniesienie oszacowanej straty do aktualnej wysokości funduszy własnych Banku oraz określenie jej istotności z punktu widzenia potencjalnego zagrożenia płynności Banku. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wyznacza wewnętrzne limity nałożone na: miarę

wartości zagrożonej (VaR IR), wrażliwość wyniku odsetkowego (NII) na zmiany stóp procentowych, wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych oraz monitoruje ich przestrzeganie.

Wykorzystanie limitów na ryzyko stopy procentowej

Rodzaj limitu	Limit 31.12.2019 (w tys. zł)	31.12.2019	Limit 31.12.2018 (w tys. zł)	31.12.2018
VaR IR(***)	400	17%	400	32%
Limit WEK(***)	5 705(*)	24%	6 438(*)	14%(limitu)
Limit NII(**)	3 247	33%	3 129	79%

* limit wyznaczany jako 2% Funduszy Własnych Banku

** limit wyznaczany jako 10% wyniku odsetkowego Banku prognozowanego na najbliższe 12 miesięcy

*** dane na temat VaR IR oraz WEK prezentowane są wg stanu na ostatni dzień roboczy miesiąca tj. wg stanu na 31.12.2019 r. oraz 31.12.2018 r.

W 2019 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

42) Ryzyko płynności

Bank definiuje ryzyko płynności jako ryzyko związane z tym, iż Bank może okazać się niezdolny do wywiązywania się ze swych zobowiązań płatniczych (w formie wypłaty środków pieniężnych lub dostawy instrumentu finansowego), niezależnie od tego czy były one oczekiwane czy nieoczekiwane, bez narażenia wyników bieżącej działalności lub swej kondycji finansowej.

Odpowiedzialność za proces zarządzania ryzykiem płynności spoczywa na Zarządzie Banku wspieranym przez Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO), którego zadaniem jest wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem płynności. Bank wyodrębnia w strukturze organizacyjnej funkcje zarządzania i kontroli ryzyka przez podział kompetencji:

- Departament Emisji i Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny jest za zarządzanie ryzykiem płynności, dokonywanie transakcji, analizowanie płynności Banku,
- Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiada za kontrolę ryzyka płynności oraz raportowanie o poziomie wykorzystania limitów i przekroczeniach limitów płynności.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko płynności poprzez:

- kalkulację i analizę wskaźników płynności krótkoterminowej w odniesieniu do wyznaczonych limitów,
- analizę luki skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych w odniesieniu do limitu płynności bieżącej,
- szczegółową analizę przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z terminów zapadalności aktywów i zobowiązań pozabilansowych otrzymanych oraz terminów wymagalności zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank określa wewnętrzne miary ryzyka płynności krótkoterminowej, które stanowią: luka płynności bieżącej oraz wskaźniki płynności krótkoterminowej (1 miesięczny i 12 miesięczny) wyliczane dla poszczególnych przedziałów czasowych. Na ww. miary płynności Bank nakłada limity.

Bank analizuje płynność długoterminową poddając ocenie m.in. założone wolumeny poszczególnych pozycji bilansowych (w szczególności długoterminowych kredytów na finansowanie nieruchomości) wynikające z planów sprzedażowych, ich faktycznej realizacji i Planu Finansowego Banku oraz bieżącą i prognozowaną dostępność instrumentów refinansowania.

Wewnętrzną miarą ryzyka płynności długoterminowej jest wskaźnik pokrycia, który wskazuje stopień finansowania kredytów długoterminowymi zobowiązaniami. Bank wylicza wskaźnik pokrycia dla wszystkich walut łącznie, dla walut obcych łącznie oraz dla poszczególnych walut w pasmach czasowych powyżej 1, 2, 3, 4 oraz powyżej 5 lat.

Na wskaźniki pokrycia Bank nakłada limity.

W tysiącach zł	Wskaźniki pokrycia na 31 grudnia 2019 r.				
	pow 1 Y	pow 2Y	pow 3Y	pow 4Y	pow 5Y
LIMIT	0,90	*	*	*	*
Łącznie	0,99	0,85 (0,81)	0,86 (0,70)	0,92 (0,73)	0,79 (0,70)
CHF	0,96	1,02 (0,90)	1,05 (0,90)	1,03 (0,85)	0,00 (brak)
EUR	0,96	1,04 (0,90)	2,56 (0,90)	4,03 (0,85)	1,47 (0,80)
PLN	1,02	0,8497 (0,85)	0,74 (0,70)	0,72 (0,65)	0,90 (0,80)

* limity ustalone w zależności od wskaźnika, wartości limitów dla poszczególnych wskaźników zostały wykazane w nawiasach

Przekroczenie wskaźnika pow. 2 lat dla PLN wykazane w tabeli z wykorzystaniem wskaźników pokrycia na 31 grudnia 2019 r. miało charakter techniczny i krótkotrwały i zostało usunięte poprzez wzrost wykorzystania linii kredytowej.

W 2019 roku Bank wprowadził dodatkowe limity dla miar koncentracji terminowej zobowiązań oraz dla koncentracji źródeł finansowania. Wartości poszczególnych miar zostały wykazane w poniższej tabeli:

Rodzaj limitu	Limit 31.12.2019 (w tys. zł)	Wartość miary**** 31.12.2019 (w tys. zł)
WKK*	max 346 152	300 000
WKR**	max 692 303	438 500
WK1m***	max 250 000	212 925
WK6m***	max 300 000	282 175
WK12m***	max 462 199	441 925
WKZ****	min 1 308 017	1 473 848

* zobowiązania o pierwotnym terminie zapadalności do 1 roku włącznie

** zobowiązania o rezydualnym terminie zapadalności do 1 roku włącznie

***maksymalny wolumen zobowiązań zapadających w horyzoncie 1, 6 lub 12 miesięcy, przy czym dla miar 6 i 12 miesięcznych uwzględniane są jedynie zobowiązania z terminem zapadalności pow. 1 roku

**** listy zastawne w obrocie

*****na potrzeby kalkulacji wysokości miar WKK, WK1m, WK6m, WK12m wyłącza się wybrane transakcje zawarte przed 31.12.2018

Zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Uchwały 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności Bank dokonuje codziennej kalkulacji nadzorczych miar płynności. Na nadzorcze miary płynności nałożone są limity / normy nadzorcze. W roku 2019 wszystkie nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej kalkulowane w Banku osiągały wartości powyżej wyznaczonych norm.

Bank dokonuje codziennej kalkulacji wskaźnika LCR – dla każdego dnia wartość wskaźnika kształtowała się powyżej obowiązujących limitów nadzorczych i wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2019 roku wskaźnik ten, przy założeniu zerowej wagi dla pozabilansowych zobowiązań kredytowych (zgodnie z pismem KNF z dnia 19 stycznia 2016 roku) wynosił 343 711% (na dzień 31 grudnia 2018 wartość wskaźnika LCR przy analogicznym założeniu wynosiła 288%) .

Uzupełnieniem pomiaru płynności są testy warunków skrajnych, służące do oceny narażenia na ryzyko płynności oraz maksymalnego zapotrzebowania na źródła finansowania przy wystąpieniu założonych scenariuszy. Testy warunków skrajnych obejmują scenariusze kryzysu wewnętrznego, kryzysu rynkowego oraz scenariusze łączone i uwzględniają w szczególności zmiany kursów walutowych, pogorszenie jakości portfela kredytowego Banku oraz wpływ scenariuszy na aktywa i pasywa Banku. Bank posiada plan awaryjny na wypadek kryzysu płynności określający katalog działań, które mogą być podejmowane w celu poprawy płynności w stanie awaryjnym. Przedmiotowe działania obejmują m.in. sprzedaż płynnych papierów wartościowych, podjęcie działań mających na celu podwyższenie lub zaciągnięcie nowych linii kredytowych, przeprowadzenie emisji listów zastawnych lub obligacji, zaciągnięcie kredytu lombardowego lub refinansowego w NBP.

Najistotniejsze źródła finansowania aktywów Banku stanowią emisje własnych dłużnych papierów wartościowych (listów zastawnych). Na koniec 2019 roku agencja ratingowa Fitch Ratings nadała rating „A-” dla hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych przez Bank, którego rating został określony na poziomie BBB+ .

Zapadalność finansowych aktywów i wymagalność finansowych zobowiązań według czasu pozostającego na dzień bilansowy do umownej zapadalności/wymagalności

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2019 r.

<i>W tysiącach zł</i>		31.12.2019					
	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Odpisy	
Aktywa							
Należności od Banku Centralnego	23 915	0	0	0	0	0	
Należności od banków	20 153	0	0	0	0	-14	
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	139	0	0	0	0	0	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	429	5 774	0	0	
Kredyty udzielone klientom	139 545	26 435	120 488	949 674	1 205 234	-76 034	
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	14 986	99 310	0	
Pozostałe aktywa	11 573	0	0	0	5 319	0	
Razem aktywa	195 325	26 435	120 917	970 434	1 309 863	-76 048	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banków	8	8	83 064	375 173	10	31	
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0	0	0	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	6 422	0	0	0	0	
Zobowiązania wobec klientów	65	84	1 062	3 528	5 473	449	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	157 955	278 556	1 164 779	168 616	7 948	
Pozostałe zobowiązania i kapitały	12 650	0	0	0	281 045	0	
Razem zobowiązania i kapitały	12 723	164 469	362 682	1 543 480	455 144	8 428	
Luka okresowa	182 602	-138 034	-241 765	-573 046	854 719	-84 476	
Luka skumulowana		44 568	-197 197	-770 243	84 476		
Zobowiązania pozabilansowe							
Zobowiązania do udzielenia kredytów	440	4 667	145	508	0	0	
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	181 532	283 531	51 324	2 300 946	0	0	
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	181 351	290 176	51 102	2 300 946	0	0	

W powyższej tabeli zaprezentowano przepływy z tytułu instrumentów pochodnych rozliczanych w kwotach brutto (CIRS, FX swap i FX forward).

Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i zobowiązań wynika w głównej mierze z długoterminowego charakteru działalności kredytowej Banku. W celu minimalizacji ryzyka z tym związanego Bank pozyskuje zobowiązania długoterminowe w postaci zobowiązań kredytowych wobec podmiotów finansowych Grupy Kapitałowej oraz poprzez emisje hipotecznych i publicznych listów zastawnych, wykonuje analizy i dokonuje pomiaru płynności długoterminowej oraz monitoruje możliwości odnowienia posiadanych zobowiązań.

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2018 r.

W tysiącach zł	31.12.2018					
	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Odpisy
Aktywa						
Należności od Banku Centralnego	54 001	0	0	0	0	0
Należności od banków	13 011					-12
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	26	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	6 747	0	0
Kredyty udzielone klientom	133 554	45 569	146 433	870 072	1 061 854	-22 639
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	25 232	74 596	0
Pozostałe aktywa	5 116	0	0	0	924	0
Razem aktywa	205 708	45 569	146 433	902 051	1 137 374	-22 651
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	1 470	49 839	105 090	88 000	0	14
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	6	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	5 134	0	114	0	0
Zobowiązania wobec klientów	0	0	1 841	1 727	6 038	357
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	51 600	54 822	455 437	1 003 502	256 745	7 821
Pozostałe zobowiązania i kapitały	6 639	0	0	0	318 288	0
Razem zobowiązania i kapitały	59 715	109 795	562 368	1 093 343	581 071	8 192
Luka okresowa	145 993	-64 226	-415 935	-191 292	556 303	-30 843
Luka skumulowana		81 767	-334 168	-525 460	30 843	
Zobowiązania pozabilansowe						
Zobowiązania do udzielenia kredytów	445	1 340	363	0	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	92 667	52 095	0	2 065 531	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	92 627	57 249	0	2 064 704	0	0

Bank utrzymuje nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości łatwo zbywalnych aktywów płynnych. Wartość nadwyżki powiązana jest z kwotą bieżącej ekspozycji kredytowej Banku i obejmowała według stanu na 31.12.2019 obligacje skarbowe w łącznej kwocie nominalnej 115 mln PLN (100 mln PLN wg stanu na 31.12.2018), z których 45 mln PLN znajdowało się w rejestrze zabezpieczenia listów zastawnych (z czego 25 mln PLN stanowiło bufor płynności na pokrycie odsetek od listów zastawnych przypadających do wypłaty w okresie kolejnych 6 miesięcy i nie wchodziło do podstawy emisji listów zastawnych), zaś 2 mln PLN zostało zablokowane pod Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Bank posiada program emisji hipotecznych listów zastawnych. Prospekt programu został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 10 maja 2019 r. i zastąpił dotychczasowy program, którego prospekt został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 24 sierpnia 2010 r.

W 2019 Bank przeprowadził 1 emisję listów zastawnych w EUR w dniu 29 kwietnia 2019 r. na kwotę 50 mln EUR. Na 2019 przypadał wykup 3 emisji listów zastawnych w EUR na łączną kwotę 41,5 mln EUR oraz 1 emisji listów zastawnych w PLN na kwotę 45,2 mln PLN. Według stanu na 31.12.2019 łączna wartość nominalna wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych wynosi 810 mln PLN oraz 85 mln EUR. Ponadto Bank według stanu na 31.12.2019 finansował się poprzez wyemitowane w trybie art. 33 pkt 2 Ustawy o Obligacjach w związku z art. 8 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Listach Zastawnych i Bankach Hipotecznych publiczne listy zastawne w kwocie 302 mln PLN. Przedmiotowe publiczne listy zastawne kwartalnie podlegają amortyzacji, tj. częściowemu wykupowi w wysokości 2,75% wartości nominalnej wynoszącej 350 mln PLN.

Ponadto w dniu 18 września 2019 roku Bank przeprowadził, na podstawie ustanowionego w dniu 10 sierpnia 2018 roku programu emisji obligacji o łącznej wartości nominalnej do 1 mld PLN, emisję drugiej serii obligacji na kwotę 150 mln PLN z terminem wykupu 13 marca 2020 roku oraz emisję trzeciej serii obligacji na kwotę 150 mln PLN z terminem wykupu 17 września 2020 roku. Obligacje zostały wyemitowane w trybie art. 33 pkt 2 Ustawy o Obligacjach. Środki pozyskane z obligacji zostały przeznaczone na wykup 300 mln PLN obligacji zapadającej 18 września 2019 roku.

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank (mierzony za pośrednictwem wymogów kapitałowych) może zostać pokryty posiadanym kapitałem (mierzonym przez fundusze własne) w określonym horyzoncie czasowym.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności:

- określanie ryzyka (wymogów kapitałowych) i zapotrzebowania na kapitał,
- określanie i monitoring aktualnych bieżących wymogów odnośnie minimalnych wskaźników i buforów kapitałowych, narzucanych przez regulacje prawne oraz rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego,
- określanie i monitoring wysokości funduszy własnych pokrywających zapotrzebowanie na kapitał,
- przeprowadzanie cyklicznych testów warunków skrajnych dla wymogów kapitałowych,
- prowadzenie polityki dywidendowej w oparciu o przepisy ustawowe, zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego i prognozy wskaźników kapitałowych,
- określanie planów awaryjnych oraz planów ochrony kapitału.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych obowiązującym począwszy od 1 stycznia 2014 r. (dalej: Rozporządzenie CRR).

Z dniem 1 stycznia 2016 roku zaczęły obowiązywać przepisy Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 483) wprowadzające w życie dodatkowe bufory kapitałowe, które banki zobowiązane są utrzymywać zachowując poziom funduszy własnych na poziomie odpowiednio wyższym niż wynika to z regulacji CRR oraz rekomendacji i domiarów kapitałowych narzuconych przez KNF.

Ustawa przewiduje cztery dodatkowe bufory kapitałowe:

- **bufor zabezpieczający** (artykuł 19 Ustawy, z uwzgl. okresów przejściowych w art. 84 Ustawy) który dla okresu od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019 wynosił dla wszystkich banków 2,5%,
- **bufor antycykliczny** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP – zgodnie z art.21 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko cyklu kredytowego i nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w gospodarce narodowej, z uwzględnieniem specyfiki polskiej gospodarki i systemu finansowego, który w chwili obecnej wynosi 0% natomiast może zostać podniesiony przez MF maksymalnie do progu 2,5%,
- **bufor instytucji o znaczeniu systemowym** (określany przez KNF - zgodnie z art.33 i 34 Ustawy) który nie ma zastosowania wobec spółek zależnych a jedynie wobec większych instytucji skupiających pod sobą mniejsze spółki, i którego stosowanie opiera się na takich kryteriach jak wielkość grupy kapitałowej, wzajemne powiązania danej grupy z systemem finansowym, zastępowalność usług lub infrastruktury finansowej zapewnianych przez daną grupę, złożoność danej grupy oraz transgraniczność działalności danej grupy; w chwili obecnej bufor ten wynosi dla głównego akcjonariusza Banku - Banku Pekao S.A. - 0,75%, zaś dla samego Banku wynosi 0%,
- **bufor ryzyka systemowego** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP - zgodnie z art.47 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko zakłóceń w funkcjonowaniu systemu finansowego i gospodarki narodowej, oraz który w momencie jego ustanowienia może przyjąć wartość nie mniejszą niż 1% oraz nie większą niż 5%. Bufor ten od dnia 1 stycznia 2018 roku wynosi 3%.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego nałożyła na Bank dodatkowy indywidualny wymóg kapitałowy wynoszący wg stanu

na dzień 31.12.2019 roku 0,66% (w tym 0,49% dla kapitału Tier I).

Bank analizuje zależności pomiędzy bazą kapitałową, a ponoszonym ryzykiem, w taki sposób, aby zapewnić wystarczający poziom kapitałów własnych w celu pokrycia ponoszonego przez Bank istotnego ryzyka działalności z uwzględnieniem sytuacji obecnej oraz oczekiwań dotyczących przyszłości.

Kapitał własny Banku nie może być niższy:

- od regulacyjnego wymogu kapitałowego,
- od kapitału wewnętrznego wyliczonego według własnej metodologii.

Procesy wewnętrzne Banku zapewniają przestrzeganie tej zasady.

W 2019 roku oraz na dzień bilansowy 31 grudnia 2019 roku Bank spełniał wszystkie wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

43) Fundusze własne

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych Tier I. W Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier I oraz funduszy uzupełniających Tier II.

W skład funduszy podstawowych Tier I wchodzi:

- **instrumenty kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I** – dotyczą jedynie kapitału zakładowego Banku i ich wartość wykazana jest zgodnie ze statutem według wartości nominalnej. Liczba akcji razem wynosi 2 230 sztuk, wszystkie akcje są akcjami zwykłymi w całości opłaconymi, o wartości nominalnej jednej akcji wynoszącej 100 tys. zł.,
- **skumulowane inne całkowite dochody** – definiowane zgodnie z MSR, prezentowane są po odliczeniu wszelkich obciążeń podatkowych dających się przewidzieć w chwili wyliczania tej kwoty, a przed zastosowaniem filtrów ostrożnościowych,
- **kapitały rezerwy i zapasowy** - w rozumieniu standardów rachunkowości kapitał rezerwy oraz kapitał zapasowy stanowiące dodatkowy składnik kapitału na pokrycie nieprzewidzianych strat, utworzony na bazie części zatrzymanego wyniku finansowego, osiągniętego w latach ubiegłych,
- **fundusz ogólnego ryzyka bankowego** - stanowiący wydzieloną część kapitału rezerwowego.

Fundusze podstawowe Tier I pomniejszane są o:

- **wartości niematerialne i prawne** - odpowiadające ich wartości wykazanej w aktywach Banku oraz uwzględniające przewidywane dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wagi i okresy przejściowe oraz wartość rezydualną wynikającą z zapisów regulacji CRR,
- **rezerwę odzwierciedlającą wartość godziwą związaną z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne z tytułu instrumentów finansowych, które nie zostały wycenione według wartości godziwej, w tym przewidywanych przepływów pieniężnych** – nie są włączane do żadnego elementu funduszy własnych, zgodnie z art. 33 lit. a) Rozporządzenia CRR,
- **niezrealizowane zyski lub straty na instrumentach wycenianych według wartości godziwej** - wraz z zastosowaniem przewidywanych dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wag i okresów przejściowych,
- **aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności** - z zastrzeżeniem uwzględnienia progowych wyłączeń dotyczących odliczeń od pozycji kapitału podstawowego Tier I, zgodnych z zapisami CRR,
- **wartość bezwzględna aktywów i pasywów wycenianych do wartości godziwej, przemnożoną przez wartość 0,1%** zgodnie z wymogami w zakresie ostrożnej wyceny określonymi w art.105 Rozporządzenia CRR i

sprecyzowanymi w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji UE 2016/101 z dnia 26 października 2015 r. w zakresie regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ostrożnej wyceny, utworzonym w oparciu o art.105 ust. 14 Rozporządzenia CRR, stosując uproszczoną metodę wyznaczania dodatkowych korekt wyceny (AVA) przewidzianą w Rozdziale II Rozporządzenia Delegowanego Komisji UE 2016/101.

Bank działając na podstawie art. 473a ust. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenie CRR”), w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego, podjął decyzję co do stosowania rozwiązań przejściowych określonych w art. 473a Rozporządzenia CRR w trakcie trwania okresu przejściowego.

Rozporządzenie zakłada powiększanie kapitału podstawowego Tier 1 o część wzrostu odpisów na oczekiwane straty kredytowe w trakcie pięcioletniego okresu przejściowego. Wzrost odpisów jest liczony jako różnica pomiędzy poziomem odpisów kalkulowanych zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku, a poziomem odpisów kalkulowanych zgodnie z MSR 39 na dzień 31 grudnia 2017 roku. Na 2019 rok dozwolone jest powiększenie Tier 1 o 85% wartości wzrostu odpisów.

Poniższe zestawienie przedstawia fundusze własne Banku wraz z poszczególnymi elementami składowymi wg stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku z zastosowaniem okresu przejściowego oraz bez zastosowania okresu przejściowego. Dodatkowo w poniższym zestawieniu zostały zaprezentowane referencje do not w sprawozdaniu finansowym.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2019 – z zastosowaniem okresu przejściowego	31.12.2018 – z zastosowaniem okresu przejściowego
I. Kapitał Tier I, w tym:		285 239	321 789
1. Kapitał Podstawowy Tier I, w tym:		285 239	321 789
› instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	26	223 000	223 000
› kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy, fundusze ogólnego ryzyka bankowego	26	91 113	102 175
› skumulowane inne całkowite dochody	26	4 634	4 175
› strata lat ubiegłych i roku bieżącego		-37 702	-13 616
› korekta z tytułu okresu przejściowego dla straty lat ubiegłych z tytułu MSSF 9		8 894	9 940
› dodatkowa korekta z tytułu ostrożnej wyceny (AVA)		-127	-112
› korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	26	-3 858	-3 541
› inne wartości niematerialne i prawne	18	-715	-232
2. Kapitał Dodatkowy Tier I		0	0
II. Kapitał Tier II		0	0
Fundusze własne (I + II)		285 239	321 789

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2019 – bez zastosowania okresu przejściowego	31.12.2018 – bez zastosowania okresu przejściowego
I. Kapitał Tier I, w tym:		276 345	311 849
1. Kapitał Podstawowy Tier I, w tym:		276 345	311 849
› instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	26	223 000	223 000
› kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy, fundusze ogólnego ryzyka bankowego	26	91 113	102 175
› skumulowane inne całkowite dochody	26	4 634	4 175
› strata lat ubiegłych i roku bieżącego		-37 702	-13 616
› korekta z tytułu okresu przejściowego dla straty lat ubiegłych z tytułu MSSF 9		0	0
› dodatkowa korekta z tytułu ostrożnej wyceny (AVA)		-127	-112
› korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	26	-3 858	-3 541
› inne wartości niematerialne i prawne	18	-715	-232
2. Kapitał Dodatkowy Tier I		0	0
II. Kapitał Tier II		0	0
Fundusze własne (I + II)		276 345	311 849

44)Wymogi kapitałowe

Wg stanu na 31.12.2019 r. Bank wyliczał wymogi kapitałowe dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodą podstawową.

Poniższe zestawienie przedstawia wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk wg stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku z zastosowaniem oraz bez zastosowania rozwiązań przejściowych określonych w art. 473a Rozporządzenia CRR.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – z zastosowaniem okresu przejściowego	31.12.2018 – z zastosowaniem okresu przejściowego
Wymogi kapitałowe		
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	142 273	134 123
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego	0	0
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	4 732	5 050
Całkowity wymóg kapitałowy	147 005	139 173
Łączne fundusze (Tier I + Tier II)	285 239	321 789
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,52%	18,50%

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – bez zastosowania okresu przejściowego	31.12.2018 – bez zastosowania okresu przejściowego
Wymogi kapitałowe		
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	141 526	133 178
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego	0	0
› wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	4 732	5 050
Całkowity wymóg kapitałowy	146 258	138 228
Łączne fundusze (Tier I + Tier II)	276 345	311 849
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,12%	18,05%

Na dzień 31 grudnia 2019 roku największą część całkowitego wymogu kapitałowego Banku stanowił wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, na który składały się następujące pozycje:

- wymóg kapitałowy z tytułu ekspozycji bilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 142 113 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych oraz transakcji pozabilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 160 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu instrumentów pochodnych w kwocie 0 tys. zł.

Poniższe zestawienie przedstawia strukturę ekspozycji ważonych ryzykiem według klas ekspozycji wg stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku z zastosowaniem oraz bez zastosowania rozwiązań przejściowych określonych w art. 473a Rozporządzenia CRR.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – z zastosowaniem okresu przejściowego	31.12.2018 – z zastosowaniem okresu przejściowego
Klasa ekspozycji		
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	22 823	5 356
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	78 725	87 144
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	0	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	114 985	132 497
Ekspozycje detaliczne	184 301	142 943
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 087 086	1 006 492
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	283 815	299 236
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne		0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
Ekspozycje kapitałowe	0	0
Inne pozycje	6 679	2 865
Razem	1 778 414	1 676 533

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – bez zastosowania okresu przejściowego	31.12.2018 – bez zastosowania okresu przejściowego
Klasa ekspozycji		
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	22 823	5 356
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	78 710	87 144
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	0	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	114 985	132 497
Ekspozycje detaliczne	184 207	142 775
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 086 672	1 005 963
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	274 993	288 123
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
Ekspozycje kapitałowe	0	0
Inne pozycje	6 679	2 865
Razem	1 769 069	1 664 723

45)Kapitał wewnętrzny

Dla potrzeb zarządzania kapitałem Bank dokonuje identyfikacji wszystkich ryzyk występujących w jego działalności, sporządza ocenę ich istotności, a także wylicza i utrzymuje kapitały ekonomiczne lub bufor kapitałowe na ich pokrycie zgodnie z wewnątrz obowiązującymi regulacjami zatwierdzonymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Wg stanu na dzień 31.12.2019 roku Bank utrzymywał kapitał wewnętrzny na pokrycie następujących rodzajów ryzyk:

- ryzyko kredytowe FILARA 1
- ryzyko rezydualne
- ryzyko walutowe
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- ryzyko operacyjne
- ryzyko biznesowe
- ryzyko zmian warunków makroekonomicznych
- ryzyko modeli

a ogólna wartość kapitału wewnętrznego – stanowiącego sumę kapitałów ekonomicznych i buforów kapitałowych wyniosła 183 152 tys. zł na 31 grudnia 2019 roku (na 31.12.2018 roku wartość ta wynosiła 165 789 tys. zł).

46) Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej został skalkulowany jako miara kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji określonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I.

Poniższe zestawienie przedstawia kalkulację wskaźnika dźwigni finansowej wg stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku z zastosowaniem oraz bez zastosowania rozwiązań przejściowych określonych w art. 473a Rozporządzenia CRR.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – z zastosowaniem okresu przejściowego	31.12.2018 – z zastosowaniem okresu przejściowego
Pozycje pozabilansowe	2 880	1 074
Instrumenty pochodne	126 872	111 819
Inne ekspozycje z księgi bankowej	2 602 395	2 429 957
Odliczona kwota aktywów – Tier I	- 4 700	- 7 561
Razem ekspozycje	2 727 447	2 535 289
Fundusze własne	285 239	321 789
Wskaźnik dźwigni finansowej	10,46%	12,69%

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2019 – bez zastosowania okresu przejściowego	31.12.2018 – bez zastosowania okresu przejściowego
Pozycje pozabilansowe	2 880	1 074
Instrumenty pochodne	126 872	111 819
Inne ekspozycje z księgi bankowej	2 593 761	2 420 051
Odliczona kwota aktywów – Tier I	- 4 700	-17 501
Razem ekspozycje	2 718 813	2 515 443
Fundusze własne	276 345	311 849
Wskaźnik dźwigni finansowej	10,16%	12,40%

W celu pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej Bank regularnie oblicza poziom wskaźnika dźwigni finansowej.

Przy zarządzaniu ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank wykorzystuje narzędzia planowania (budżetowania) i zarządzania aktywami i pasywami takie jak:

- przygotowywanie planów rocznych i długoterminowych,
- bieżące monitorowanie i kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Bank ogranicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez:

- planowanie odpowiedniej struktury kapitałów,
- planowanie rozwoju aktywów i pasywów (w tym na podstawie analiz niedopasowania aktywów i pasywów),
- analizę negatywnych scenariuszy w ramach testów warunków skrajnych,
- system limitów wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej.

Zdarzenia po dacie bilansowej

47) Zdarzenia po dacie bilansowej

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły zdarzenia inne niż wymienione powyżej, które wymagałyby ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

PODPISY

Zarząd Banku

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
21-02-2020	Tomasz Mikoda	Prezes Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
21-02-2020	Agnieszka Domaradzka	Członek Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
21-02-2020	Rafał Litwińczuk	Członek Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21-02-2020	Ilona Chałas-Głąb	Dyrektor, Główny Księgowy	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	-------------------	------------------------------	---